CARTEA DE VACANȚĂ

eduard jurist

UMOR LA PURTĂTOR

CARTEA
DE
VACANȚĂ

eduard jurist

UMOR LA PURTĂTOR

Ilustrații de TIA PELTZ

eduard jurist

UMOR LA PURTĂTOR

editura
SPORT-
TURISM

București·1980

Instrucţiuni

Aceasta este o carte de vacanţă pe care o puteţi lua cu dumneavoastră la mare, la munte sau la birou, dacă în timpul concediului nu aveţi condiţii de lectură. Cartea poate fi citită cu uşurinţă în tren, în avion şi în troleibuz, numai conducătorilor auto recomandîndu-li-se să n-o citească în timpul mersului.

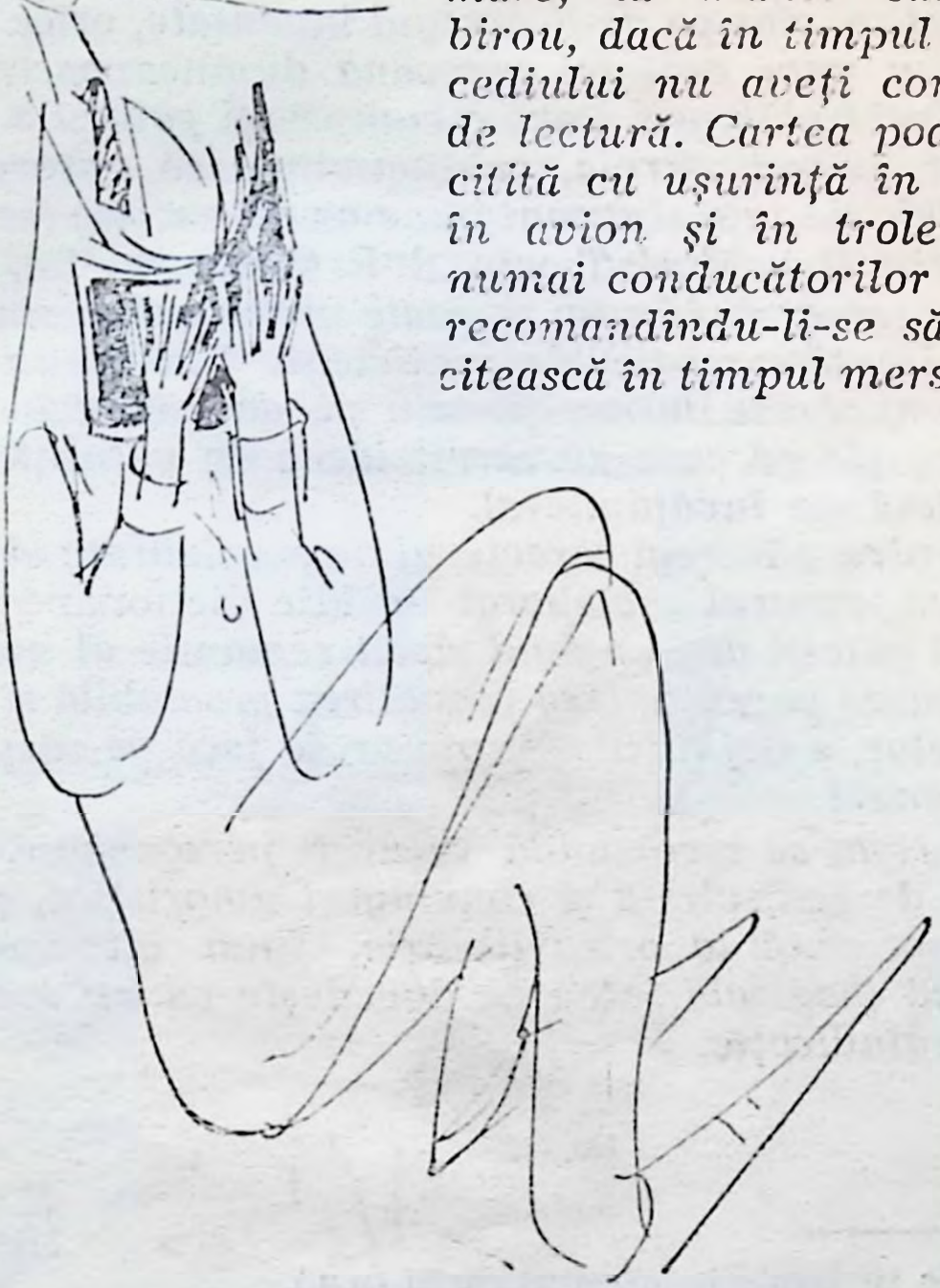

Pentru a obține cele mai bune rezultate în exploatare și a-i mări gradul de fiabilitate, este indicat ca citirea cărții să se facă pe un scaun cît mai tare, cu spătar de lemn scurt și drept, pe care este absolut imposibil de dormit. (Rezultate bune dau și scaunele cu trei picioare).

Dacă o cumpărați pentru uz propriu, autorul vă asigură că toate situațiile înfățișate, ca și întîmplările povestite, sînt pe de-a-ntregul inventate, orice asemănare a unor eroi cu persoana dumneavoastră fiind pur întîmplătoare. Dacă o cumpărați pentru a o dărui cuiva, puteți afirma, cu încuviințarea autorului, că schițele de față sînt mai bune ca cele scrise (sau chiar nescrise !) de Mark Twain, A. P. Cehov sau Ion Băieșu.

Lucrarea, după cum se poate vedea cu ușurință, este prezentată artistic de graficienii Tia Peltz și Ilie Victor, cărora le mulțumesc pe această cale pentru abnegația cu care au servit ideea de vacanță *(activă și plină de învățăminte).*

Pentru a întregi caracterul de specialitate al acestui volum, autorul a elaborat un Mic dicționar * *cu termeni priviți din unghiul strict semantic al umorului. Folosirea curentă, fără pregătirea prealabilă și citarea surselor, a definițiilor propuse, se face pe răspundere personală.*

Cartea se recomandă tuturor persoanelor, indiferent de sex, vîrstă și convingeri umoristice, și poate fi procurată la orice librărie, fiind eliberată fără rețetă medicală, ceea ce dovedește că nu are nici o contraindicație.

Autorul

---

* Se tipărește la sfîrșitul cărții (n.a.).

Homo turisticus

Cînd a apărut *homo turisticus* ? După unii specialişti, înaintea lui *homo sapiens*. În sprijinul acestei opinii sînt aduse dovezi incontestabile : semnături, iniţiale şi chiar unele compuneri nearticulate pe monumente dintre cele mai vechi. Recent, astfel de manifestări primitive au fost identificate pe celebrele fresce rupestre de la Tassili, datînd din mileniile VII—I înaintea erei noastre civilizate. Aceste argu-

mente m-au îndemnat să schiţez o scurtă istorie a lui *homo turisticus*, pentru mai buna înţelegere a unora dintre formele sale de manifestare.

Dacă prin turism înţelegem, să zicem, deplasarea omului pe o distanţă mai mică sau mai mare, cu dorinţa de a cunoaşte cele existente în jurul lui, atunci, fără îndoială, primul turist a fost omul din Neanderthal. Era un turist modest, se mulţumea cu puţin. Dormea prin grote, fără confort, şi se hrănea cu te miri ce. Şi în zilele noastre, cei ce cutreieră cabanele pot reconstitui uneori cu destulă exactitate turismul primordial. Antichitatea, perioadă istorică mai bine cunoscută, e plină de evenimente turistice. Ca să nu citãm decît cele două călătorii ale lui Caius Iulius Caesar în ţara Britanilor şi, în special, excursiile sale în Galia. E drept că formalităţile de vizitare a acestor ţinuturi erau foarte complicate şi Caesar a trebuit să ducă adevărate lupte pentru a-şi satisface setea de cunoaştere. (Vezi însemnările sale de călătorie cunoscute sub numele *De bello Gallico).*

O perioadă cu specific turistic este cea de după anii 300 e.n., cînd, vreme de o mie de ani, pe meleagurile noastre vin în grupuri mari, organizate, vandalii, goţii, vizigoţii (goţii vizitatori), apoi avarii, cumanii, pecenegii, hunii...

Deplasarea se făcea, în general, pe cai, cu hrană rece. Sejurul dura cîteva secole.

Unele expresii lexicale nu lasă dubii asupra caracterului turistic al grupurilor citate. Aşa, de pildă, avar semnifică în limba turcă, *vagabond,* adică persoană care hoinăreşte dintr-un loc în altul. Din limba gepizilor, ne-au rămas *tufă* (instalaţie sanitară primitivă), *pungă* (turism fără pungă e de neconceput), *targă*

(pat portabil) ș.a. Despre serviciile turistice ale epocii, știm prea puțin. Se pare că organizația turistică denumită *Hoarda de aur* a introdus sistemul cu *autoservire*. Mult mai tîrziu se instituționalizează suprataxa pentru serviciu, binecunoscută sub denumirea *bacșiș*.

Aceste aspecte istorice menționate mai sus sînt astăzi de domeniul trecutului. Din păcate, însă, nu toți vandalii au dispărut cu desăvîrșire.

Conserva cu impresii

Ce-ar fi turismul modern fără aparat fotografic ? Ar fi ceva *inimaginabil.* În trecut, turiștii își notau impresiile în jurnale de călătorie, treabă anevoioasă și incomodă, și care nu avea alt scop decît acela de a crea un gen literar, gen cultivat de unii și în zilele noastre pentru a-și mai scoate din cheltuielile făcute

cu deplasarea. Pentru turistul secolului XX, orice bagaj e o povară, cu excepţia aparatului fotografic ! Petrecut pe după gît, cu o curea de piele, el îţi conferă din capul locului un statut, o demnitate, o situaţie specială. Orice localnic ştie că ai străbătut mii de kilometri, că ai învins greutăţi fără număr numai ca să vii pînă aici să-i fotografiezi casa, strada, primăria coşcovită sau statuia aceea, cal şi călăreţ (nimeni nu mai ştie pe cine reprezintă !), dar din care tu ţi-ai făcut un scop în viaţă. Şi toate acestea pentru ce ? Pentru imensa satisfacţie pe care ţi-o oferă acea mică şi incontestabilă dovadă că tu, un individ oarecare, fără merite deosebite, fără studii de specialitate, ai fost *acolo.*

— Vezi Jenică, ăsta-s eu şi ăsta din stînga e turnul Eiffel.

— Extraordinar, e exact ca-n poze !

— Iar dincoace e Henri Moore...

— Păi, văd că nu eşti decît tu şi nevastă-ta...

— Ei, Moore nu se vede...

— Aha, înţeleg, el a făcut fotografia !

Da, Parisul e fotogenic. L-au fotografiat Brassaï (sau Brassens ?), Cartier-Bresson şi tu ! Parisul ziua, Parisul noaptea (by night), Parisul-vara, Parisul-iarna, Parisul-văzut-de-sus, Parisul-văzut-de-jos. Ce-ar fi tot acest Paris fără filtrele tale, fără casetele tale, fără filmele tale de mare sensibilitate, fără *orwocrom*-ul tău pentru diapozitive ?

Sau Italia. Cum să te duci în Italia fără aparat fotografic ?

— Vezi, aici a fost asasinat Caesar de fiul său Brutus şi aici a fost ars pe rug Giordano Bruno. Iar de aici a pornit Nero cînd a dat foc Romei...

— Ce lucruri frumoase ai văzut !

— Da, am văzut Milano, distanța 20m, diafragma 8, expunere 125. Am văzut Veneția — 11 cu 11 cu 60. Am văzut Florența — 10 cu 16 cu 250. Am văzut Napoli e poi mori — 8, infinit cu 500, că eram pe vapor...

Fotografii, impresii, amintiri. În serile acelea de familie, ai obiceiul să răsfoiești albumul cu un zîmbet uitat în colțul gurii.

Din cînd în cînd, soția ți se uită peste umăr :

— Și pe asta unde ai făcut-o Mișule ?

— Cum, nu ții minte, dragă ? Sus, la cabana *Trei brazi*... ce bine îți venea cipilica aceea de lînă pe care o port eu acum noaptea... Și aveai un costum de schi !

— Și atunci *asta* de aici din poză, de ce e în costum de baie și pe „cabană" scrie Hotel Perla ?

Casa marelui clasic

Cînd am văzut pe harta automobilistică numele minusculei localităţi în care s-a născut şi a copilărit *Marele Clasic,* am tresărit emoţionat. Personajele neuitatelor basme, care mi-au legănat primii ani de viaţă, îmi răsăreau parcă aievea cu tot cortegiul lor de întîmplări fantastice, pline de vrajă... Aşadar, cam în trei sferturi de oră aveam să văd cu ochii mei căsuţa aceea modestă în care ascultase cu ochii mari deschişi poveştile populare toarse de o bunicuţă, ea însăşi ieşită din cartea de poveşti, cel ce avea să ocupe, după ani, un loc de seamă alături de Andersen, Fraţii Grimm, Perrault şi Creangă. Citisem chiar, odată, un volum de amintiri şi corespondenţă din epocă, în care scriitorul vorbea despre anii grei, de lipsurile îndurate, de iernile friguroase şi nopţile lungi, cînd lumina tremurătoare a opaiţului desena figuri înfricoşătoare pe pereţii afumaţi şi coşcoviţi.

Şi iată, după coama dealului, în vale, micul orăşel, zvelt şi colorat, asemeni unei aşezări din basme. Pe stradă, trecătorii, văzînd de departe că sîntem turişti, ne zîmbeau prietenoşi şi ne arătau, chiar fără să-i întrebăm, direcţia ; ştiau că şi noi căutăm, evident, principala atracţie turistică locală şi anume casa *Marelui Clasic.* Am găsit-o uşor, pentru că ceea ce ne-a atras

atenţia a fost *parcarea cu plată,* unde se afla un mare număr de automobile. Grupuri-grupuri de vizitatori, cu aparatele fotografice în bandulieră, păşeau fără grabă pe aleea asfaltată, străjuită de o parte şi de alta de tufe de trandafiri şi arbuşti ornamentali. Aleea se închidea cu peronul unei frumoase vile în stil montan, în care funcţiona, fără doar şi poate, adminis-

traţia aşezămîntului, CASA fiind, desigur, undeva mai departe, ascunsă încă privirilor noastre. Dar apropiindu-ne am descoperit, la intrarea în vilă, o placă de oţel inoxidabil pe care scria cu litere în relief că, sub egida unui minister, aici era *Casa Marelui Clasic.* (Iar dedesubt, anii între care a trăit, orice confuzie de nume fiind deci imposibilă). În micul vestibul cochet, cu bănci pe care publicul putea să se aşeze pentru a-şi îmbrăca pîslarii, am citit şi primele informaţii cu privire la istoricul casei. Aşa am aflat că vechea podea de scînduri, care putrezise, fusese schimbată cu un parchet de stejar încă la începutul acestui secol. (O scîndură, însă, pe care micul ştrengar se iscălise cu briceagul, mai poate fi văzută în aripa de nord-vest a clădirii). Parchetul de stejar era atît de lustruit încît deplasarea pe suprafaţa lui, şi încă în pîslari, era o adevărată probă de patinaj artistic, cei neantrenaţi oferind un spectacol jalnic de balans penibil. Casa memorială avea şase camere la parter, dispuse în jurul unui hol uriaş dominat de un şemineu de marmură străjuit de doi lei de porţelan. Într-o fişă documentară, frumos înrămată, aşezată pe şemineu, se spunea că parterul fusese reconstruit în urma stricăciunilor suferite în timpul războiului şi că şemineul fusese donat de o strălucită personalitate care avusese o mare dragoste pentru opera scriitorului. Pereţii tencuiţi în calcio-vechio erau împodobiţi cu picturi, iar în cîteva nişe se aflau sculpturi inspirate vizibil din personajele cărţilor *Marelui Clasic.* Căutam cu mult interes camera în care, încă elev fiind la şcoala sătească, îşi imagina primele poveşti şi, cine ştie, poate se mai păstrau acele tulburătoare caiete de şcoală mîzgălite şi pătate. Am fost îndrumat la etaj, unde se găseau numai două încăperi : biroul de lucru

și o cameră-bibliotecă, avînd o masă cu instrumente de fumat și fotolii joase de piele moale în care era o plăcere să te relaxezi după mai multe ore petrecute... la mașina de scris ! Da, pe masa de lucru din birou se afla o mașină de scris. Alături, într-un pocal, un mănunchi de creioane colorate, iar pe o mapă de piele — ochelarii cu rame de aur. Am clătinat înțelegător din cap... Pesemne, administrația adunase aici unele obiecte ce aparțineseră scriitorului în alte momente ale vieții sale. Așa era. Custodele îmi confirmă că acesta era, de exemplu, cazul ochelarilor. Dar mașina de scris ? Din cîte îmi aminteam, pe vremea aceea se scria încă cu pana de gîscă. A, mașina de scris ! Nu trebuia să iau în tragic această licență... turistică (îmi explicase același custode). Unii turiști ar fi fost dezamăgiți și nici n-ar fi înțeles cum se poate scrie cu altceva.

Aici, la etaj, se putea ieși pe o terasă, cu scaune de pai împletit și mese de fier sub umbrele colorate. În fața ochilor se deschidea o priveliște minunată, munții aceia extraordinari, cu crestele cărunte, ca niște uriași cu capetele pierdute în nori. Torenții albaștri se rostogoleau pe povîrnișuri abrupte, arborii, cu trunchiuri răsucite, păreau niște făpturi mlădii, întruchipînd personaje fantastice... Am stat un timp și am privit : ceva, totuși, rămăsese neschimbat din vremea copilăriei *Marelui Clasic*.

La plecare, aleea pentru mașini te conducea spre o altă poartă a vastului parc care înconjura acum casa. Chiar în fața porții, o făptură gigantică de tablă îți aținea calea. În brațul său ridicat, ținea un paloș cu lamă lată pe care se putea citi : BRASERIA „LA BALAURUL CU ȘAPTE CAPETE“.

Parisul în trei minute

Parisul este, prin excelenţă, un oraş al turismului. Ceea ce te frapează de la început este formidabila sa reţea de hoteluri, în care milioane de turişti se perindă de dimineaţă pînă seara (mai exact : de seara pînă dimineaţa). Pînă şi instituţiile oficiale, casele memoriale, ca şi muzeele de tot felul, sînt cazate în hoteluri. (Lista acestora e mult prea lungă, am să citez doar cunoscutul hotel al oraşului — l'Hôtel de ville — în care funcţionează primăria).

Pe turişti îi recunoşti de departe şi de aproape. Umblă în grupuri, gesticulează în fel de fel de limbi străine, cumpără suveniruri, în special minusculul turn Eiffel, pe care nu se mai satură să-l compare cu cel adevărat. În fruntea fiecărui grup (sau în mijlocul lui) se găseşte întotdeauna un ghid. Ghidul, tînăr sau bătrîn, bărbat sau femeie, este un adevărat institut specializat de informaţii *istorice, economice, sociale sau artistice*. (Dealtfel, pornind de la acest model, au fost realizate mici aparate audio, programate, care, în muzee, îţi spun la ureche ceea ce nici nu ştiai că nu ştii). Ghidul are capacitatea de a vorbi încontinuu şi de a se gîndi în acelaşi timp la micile lui necazuri. (Credeţi-l, nu e nici o plăcere să-ţi laşi familia strîmtorată şi să te tot fîţîi de 10—12 ori pe an prin Paris.) De la el afli că orice clădire a fost ridicată pe

temeliile altei clădiri și că turnul baroc din fața dumneavoastră, cu elemente renaissance, a fost construit după ce a ars (goții, vizigoții, vandalii, englezii, germanii etc.) vechiul turn gotic construit pe temelii romane și celte. Important e faptul că pentru toate aceste afirmații există dovezi incontestabile : bolovani medievali încastrați în tencuială de ciment modern, ca și o foarte convenabilă broșură cu ilustrații color, care se poate cumpăra la casa de bilete.

Dar ghidul poate fi nu numai un om, el poate fi și o carte. Cartea e la fel de vorbăreață ca și omul, dar are avantajul că o poți face să tacă atunci cînd ai obosit. Orice ghid tipărit îți propune cele mai diverse itinerare. El te înțelege, te ajută, te îndrumă, te învață, îți spune niște secrete numai de el știute (unde poți găsi diferite curiozități de care anteturiștii tăi habar n-au avut, unde poți cumpăra diverse lucrușoare la cel mai scăzut preț din Europa etc.), el te ferește de rele („nu întîrziați în acest cartier pitoresc după căderea amurgului", „nu se vizitează de către tinerii sub 18 ani" etc.). Ghidul te ia de mînă și te conduce. Tu trebuie numai să alegi. Dacă vrei să vezi totul *in extenso* — trei săptămîni îți sînt suficiente. Dacă ești grăbit, ghidul îți propune varianta *Parisul în patru zile :* 20 de plimbări (cinci pe zi, la alegere), variantă care, pe un itinerar bine studiat, te face să înțelegi specificul Parisului și momentele sale de referință și preferință. Există însă oameni și mai grăbiți. Avem, deci, un Paris în trei zile (și două nopți !). Dar Parisul într-o zi, se poate ? Se poate ! Cunosc o mulțime de persoane care l-au studiat aprofundat într-o zi...

Dar timpul se scurtează, se comprimă și ne trebuie un Paris într-o oră ! Un asemenea ghid n-am găsit. Perfect, am să-l alcătuiesc eu pornind de la o foarte bună cunoaștere a psihologiei turistului. Vi-l pun la dispoziție în cele ce urmează.

3 trasee la alegere pentru iubitorii de promenade :

1. **PARISUL MONUMENTELOR.** a) **Luvru** (muzeu de artă și antichități : nu vă opriți, e întotdeauna foarte aglomerat. Ghidul oficial notează o durată de 5 ore. 5 ore înseamnă o

viață la Paris ! b) **Jardin des Tuileries** (muzeul Jeu de Paume, de privit din mers, pe dinafară — amănuntele la **P. MUZEELOR.** De aici se deschide așa-numita **Cale triumfală** care se încheie, nimic mai firesc, cu Arcul de triumf. Parcurs total : 7 km. Durata notată de ghidul oficial : 5 ore. Dumneavoastră îl veți parcurge deci de 5 ori mai repede. În fond, sînteți grăbit, nu ? c) **Piața Concordiei** (atenție ! nu vă duceți în nici un caz pe „insula" obeliscului. Unele persoane imprudente au petrecut acolo o săptămînă, nereușind să revină pe trotuare din cauza circulației automobilelor. În Place de la Concorde se vede, la stînga, l'Hôtel des invalides (nici o legătură cu denumirea), la dreapta, în zare, colonada clădirii monumentului La Madeleine. Mai departe ! d) **Champs Élysées** — nimic de văzut, o alee cu bănci și cu copaci. Puteți să vă așezați pe o bancă 10 minute. Priviți promenada și gîndiți-vă că pe aici au trecut Balzac, Zola, Brigitte Bardot, generalul De Gaulle și dumneavoastră. Mai departe ! A, nu, în nici un caz ! Dacă vă aventurați pe Avenue des Champs Élysées, sînteți pierdut. Este bulevardul marilor magazine și al marilor cinematografe. Imposibil de traversat în timpul care v-a rămas. Dacă o faceți, nu dați vina pe prezentul ghid. Dar parcă spuneați că vă interesează monumentele Parisului...

2. **PARISUL MUZEELOR** — traseu cultural. a) **Luvru,** preferabil să veniți aici într-o zi în care sînt închise pentru renovare mai multe departamente (așa se numesc secțiunile). În felul acesta economisiți timp. Cum ați trecut de casa de bilete — în zilele cu plată se trece mai ușor decît duminica (intrarea gratuită) — ridicați capul și aruncați repede o privire în sus, pe scară. Acolo veți vedea Victoria de la Samothrace, apoi, fără întîrziere, în pas alert, o luați pe culoarul de la parter. Încă de departe, veți vedea un numeros grup de vizitatori, și, deasupra capetelor lor mișcătoare, impunătoarea Venus ! Este exact așa cum o știați și dumneavoastră din liceu. Iată, deci, că n-ați studiat inutil greaca veche și franceza modernă. Înainte de a merge mai departe, interesați-vă dacă nu cumva Gioconda nu e plecată în vreo călătorie turistică în Japonia sau Statele Unite. Dacă aveți noroc — e plecată. În acest caz, economisiți cel puțin 14 minute (orice vizitator ajuns în fața ei pierde o mulțime de timp încercînd să înțeleagă de ce costă atît de mult, de ce a fost furată și avariată de atîtea ori și, în cele din urmă, de ce a venit el însuși pînă aici numai ca s-o vadă). Dacă ați cîștigat

minutele menționate, vă puteți permite să beți o cafea express la bufet, după care, cu forțe proaspete fizice și intelectuale, din nou la drum ! b) **Pavilionul Jeu de Paume** — Jardin des Tuileries (vezi traseul a). Impresioniștii ! (nu zăboviți în fața pînzelor nesemnificative numai pentru a vă alătura opiniile celor ce s-au spus și s-au scris de o sută de ani încoace. Urcați repede la etaj. Acolo, în ultima încăpere, e tabloul care a făcut scandal în 1863 : **Dejunul pe iarbă** al lui Manet. Două minute pentru un nud din secolul XIX, întovărășit de mai mulți domni indiferenți, în frac și cu joben, e prea destul ! Grăbiți-vă și nu căscați gura pe pereți. Oricum, sînt alții mai în față care nu vă lasă să vă faceți o impresie personală. Pentru uzul dumneavoastră, vă informez că pe simeze se află pînze de Pissaro (străzi și case), Cezanne (mere și țărănci), Degas (balerine și cai), Renoir (restaurante și teatru), Van Gogh (aproape deloc), Gauguin (fel de fel) și alții. c) **Beaubourg centrul „G. Pompidou"**. Vai, ați pierdut o mulțime de timp pe drum. Urcați direct la etajele superioare (scară rulantă). Treceți repede pe lîngă postimpresioniști (n-au adus nimic nou), treceți de fauvi (ce culori, ce violență !), treceți de cubiști (cum e oare posibil ca un artist atît de mare ca Picasso să fi pictat în felul acesta ? !), treceți de dadaiști-suprarealiști-expresioniști-abstracționiști-hiperrealiști-popart-opart-artă cinetică (Kandinski-Klee-Mondrian- Pollok-Raushenberg — Mmmm, hmmm, pfff, deh, (un capitol întreg care poate fi expediat cu cîteva interjecții). În fond, dumneavoastră nu sînteți specialist, nici cumpărător, nu sînteți obligat să vă placă. Ați venit numai să vedeți, **să vă informați.** Acum, dacă v-ați informat, puteți pleca mai departe...

3. **PARISUL MAGAZINELOR.** Este inutil să vă propun un itinerar de o oră. Cum ați intrat în primul magazin, ați și cheltuit tot ce aveați planificat pentru 60 de minute. Totuși, un sfat util : păstrați-vă măcar mărunțișul pentru biletul de metrou, ca să ajungeți la timp la gară.

Într-o zi, în holul hotelului, am cunoscut un american. Venea de undeva și pleca mai departe. Se uita nervos la ceas :

— Pentru Paris am trei minute...

Am ridicat neputincios din umeri. Nu știam ce se

putea face la Paris în trei minute. Știa el. S-a fotografiat cu familia — soția, trei copii și doi cîini — în fața hotelului. Totul n-a durat decît două minute. Un minut mi l-a lăsat mie ca amintire.

Tocmai terminam de scris cele de mai sus, cînd am citit într-un ziar că englezul David Springbett, în vîrstă de 41 de ani, și-a propus să facă înconjurul lumii în 46 de ore. Los Angeles — Londra — Bahrein — Bankok — Manila — Tokio — Honolulu — Los Angeles, cu o viteză medie de 850 km la oră. Față de care „un Paris în trei minute" este o palidă performanță. Hotărît lucru, lumea se grăbește.

Flash!

(instantanee aproape autentice realizate cu aparatul autorului)

Pe Champs Élysées :

— Ai mai fost vreodată la Paris ?
— Nu.
— Şi cum ţi se pare ?
— De nerecunoscut.

În Piaţa Trocadero

— Am fost şi-am întrebat...
— Pe cine ?
— Pe polismanul care se plimbă pe alee...
— Şi ce-a zis ?
— A zis că în mod categoric turnul Eiffel nu e de vînzare...
— Hm, în cazul acesta va trebui să căutăm altceva pentru colecţie.

Într-o staţie de metrou

— Mie mi-a plăcut la Moulin Rouge...
— Mda, nu e rău. Mai ales dansul ăla care la noi, în California, se cheamă French-can-can.
— Ai ştiut că cel mai popular cîntăreţ al Parisului se numeşte Johnny Hallyday ?

— Și ce te miră ? Pe generalul nostru din războiul de independență, nu-l chema La Fayette ?

În fața statuii ecvestre a lui Henric al IV-lea

— Cine o fi ?
— Tu nu vezi ? Un șerif francez.

La muzeul Luvru

— Și acum, după **primitivii italieni,** ce propui ?
— Un hot-dog la bufet.

La Luvru, în pavilionul curiozităților

— Aici aveți în față cele mai celebre falsuri care nu au nici o valoare.

La Tuileries

— Aceste tablouri, care valorează milioane, au fost pictate de artiști care au murit de foame...

În fața unui mare restaurant central

— Domnule, dați-mi, vă rog, un franc...
— Și ce-ai să faci tinere, cu un franc ?
— Nu vă faceți griji, mai am 99.

În Place des Vosges

— Aici vedeți, față în față, **palatul regelui** și **palatul reginei,** iar la mijloc, casa lui Victor Hugo, care a scris **Mizerabilii.**

În Ile de la Cité

— În ce direcţie curge Sena ?
— Habar n-am. Să întrebăm un agent de circulaţie.

În galeriile palatului Versailles

— Pe cine reprezintă tablourile acestea ?
— Sînt regii Franţei.
— Cum aşa ? Franţa nu e republică ?

Într-o „boutique" de pe rue de Rivoli

— Pur şi simplu, nu înţeleg : aceeaşi poşetă la dumneavoastră costă cu 200 de franci mai mult...
— Da, vedeţi, la noi hîrtia de ambalaj e **Pierre Cardin.**

La centrul de artă Beaubourg

— Aici puteţi vedea operele unora dintre cei mai celebri artişti parizieni : Picasso, Salvador Dali, Kokoşka, Marc Chagall, Giacometti, Brâncuşi...

Amintiri despre antichitate

(reflexiile unui turist autodidact)

Antichitatea a fost de două feluri : antichitatea greacă şi antichitatea romană. Între cele două antichităţi a fost o mare rivalitate. Mărturie au rămas o mulţime de muzee pe care oamenii le vizitează şi astăzi. Grecii antici vorbeau greaca veche cu mare uşurinţă. Femeile erau foarte frumoase, aşa cum ne arată şi statuia uneia din ele, pe care o chema Venus din Millo. Romanii erau mai mult militari şi vorbeau latina, o limbă moartă care se mai păstrează şi astăzi sub formă de locuţiuni şi denumiri ale unor plante şi animale. Vechii greci îşi petreceau mai tot timpul în cafenele, jucînd nişte jocuri numite olimpice. În schimb, romanii îndrăgeau sportul. De la ei ne-au rămas luptele greco-romane. Romanii erau, de asemenea, şi mari amatori de circ ; de aceea a venit şi la ei în turneu Hanibal cu elefanţii săi. De la romani pot fi citaţi fraţii Grachi, care erau nedespărţiţi, iar de la greci, Aristofan şi Aristotel. Se afirmă că Aristotel a luat meditaţii cu un mare filozof, numit Platon, cunoscut pentru faptul că nu discuta decît în dialog. Un alt mare învăţat a fost Pitagora, cel care a stabilit cu exactitate cît fac doi ori doi şi a fost primul care a ştiut la perfecţie tabla înmulţirii. El a murit de tînăr şi n-a mai avut timp să pună la punct şi tabla împărţirii, la care se mai lucrează şi

astăzi. Cînd s-a terminat antichitatea, multora le-a părut rău.

Am citit undeva următoarea declarație, făcută de un contemporan de mai tîrziu (citez din memorie): „Noi oamenii din evul mediu — spunea el — nu ne dăm seama ce bine se trăia în antichitate. Va trebui să așteptăm să vină Renașterea pentru ca oamenii să redescopere antichitatea pe care a acoperit-o colbul uitării".

Dar despre lucrurile acestea nu poți să-ți faci o idee decît la fața locului. Iată de ce toate drumurile duc la Roma !

Testomania

Nu există domeniu de activitate în ziua de astăzi care să nu folosească, pentru perfecţionare, raţionalizare sau optimizare, metoda testelor. Avînd merite incontestabile, testele au proliferat şi cetăţeanul se întîlneşte cu ele la tot pasul : la servici, la teatru şi la cinema, în şcoală, în relaţiile dintre părinţi şi copii, în relaţiile dintre soţi, la sondarea gustului (alimentar şi vestimentar) şi chiar la muzeu. În această privinţă, literatura de specialitate ne pune în faţă numeroase tipuri de chestionare pe care vizitatorul diferitelor muzee le primeşte la intrare sau la ieşire, cu rugămintea de a-i sprijini pe muzeografi în activitatea lor. Cercetînd cu atenţie diferitele chestionare care mi-au căzut în mînă, mi-am propus să alcătuiesc şi eu unul la care să răspund cu deplină sinceritate.

ÎNTREBARE	RĂSPUNS
1. Aţi mai vizitat anterior muzeul nostru ? Ce v-a determinat să reveniţi ?	**Da. Mi-am uitat umbrela.**
2. Ce v-a izbit înainte de toate la muzeul nostru ?	**Chiar la intrarea în muzeu, m-a izbit uşa rotativă, care era împinsă de publicul nerăbdător să pătrundă în interior.**

3. Care a fost prima întrebare pe care ați adresat-o, odată intrat ?	Am întrebat care este prețul biletului de intrare.
4. În vizitarea muzeului, ce cale ați urmat : tematică, cronologică, pe donații sau altă cale ?	Am urmat singura cale posibilă, cea indicată de supraveghetorii sălilor de expunere.
5. Ce sentimente v-au stăpînit în timpul vizitei ?	Sentimentul ce mi-a fost provocat cînd am auzit pe cineva adresîndu-mi-se din perete (ulterior am aflat că era un difuzor ascuns) și atrăgîndu-mi sever atenția să nu pun mîna pe statuia reprezentînd-o pe Venus din Cirene. În sala în care mă aflam, nu era nici o statuie. Cerînd explicații, supraveghetorul m-a lămurit că e vorba de un sistem de televiziune cu circuit închis și că supraveghetorul-șef l-a admonestat pe cel care se știe el.
6. Cine v-a însoțit în vizita la muzeu ? Puteți preciza ?	Foarte multă lume. Mai în particular, soția.
7. Ați comentat exponatele cu persoana care vă însoțea ?	În nici un caz ! Soția mea este foarte geloasă.
8. V-ați documentat asupra muzeului sau ați preferat să aflați la fața locului datele corespunzătoare ?	Mi-am documentat în prealabil, studiind un ghid al muzeului. Din păcate, datorită unei schimbări de program, am vizitat alt muzeu.
9. Unde v-ați oprit mai mult și de ce ? Ce satisfacție ați avut cu acest prilej ?	La bufet, trebuia neapărat să beau o cafea. Era foarte aglomerat. Am putut să mă așez pe un scaun.
10. Cu ce gînd dominant ați părăsit muzeul nostru ?	Să fiu atent ca altădată să nu mai uit umbrela.

Am dat prezentul chestionar completat unui prieten specialist.

— Ce-ai să faci cu el ? l-am întrebat.

— Ceea ce trebuie făcut, mi-a explicat el. O să-l bag în calculator.

— Şi ce-a spus calculatorul ? m-am interesat eu cînd l-am reîntîlnit peste cîteva zile. A rîs ?

— Deloc ! Calculatorul n-are simţul umorului. A afişat pe terminal o apreciere.

— Serios ? Ce-a spus ?

— A spus că eşti primul om care răspunde sincer la un chestionar.

Complexitatea trăirii estetice

Ah, această imensă plictiseală ! Zeci, sute, mii de tablouri ! Mii de dreptunghiuri de pînză pe care cu ani, cu zeci de ani, cu sute de ani în urmă, niște oameni vrednici de toată stima au stat ceasuri de zi nemîncați și ceasuri de noapte (cu lumînări la pălărie !) ca să realizeze o imagine, o pictură, un tablou ! Și acum, eu, un biet om, trec prin fața lor și încerc să înțeleg... Trec cu pasul măsurat, domol, nici prea repede (dacă cei doi tineri cu barbă, studenți la belle arte, fără îndoială, vor gîndi despre mine că sînt un semidoct, un burtă-verde incult, vreun snob superficial ? !), dar nici prea încet (dacă bărbatul acela cărunt cu ochelari, un specialist de bună seamă, ar zîmbi imperceptibil ironizînd incapacitatea mea de a deosebi *opera* de imitație, magistrul de banalul său imitator ?). Merg deci nici prea repede, nici prea încet și mă opresc din cînd în cînd. Fac doi pași îndărăt, unul la dreapta, alți doi la stînga. Mda, perspectiva se schimbă, lumina avantajează, ansamblul potențează detaliul. Și cine este autorul acestui tablou ? Taddeo Gaddi, Antonio Gaddi sau Bernardo Gaddi ? Vanni sau Memmi ? Cum să-i ții minte, cum să-i deosebești ? O, ce bine era dacă și aici, ca la Olimpiadă s-ar acorda 3 medalii. Pe primul loc — Leonardo da Vinci (a pictat puțin, s-a pierdut

mult, fără probleme) ; locul doi — Michelangelo (mai mult sculptor și arhitect decît pictor) și locul trei, ex aequo : Rembrandt, Van Gogh, Picasso ! O galerie nesfîrșită de persoane — bărbați și femei — cu farfurii de aur deasupra capului stau țepeni și așteaptă, fie să li se anunțe ceva foarte important, fie că au și aflat vestea cea mare și nu vor s-o mai spună nimănui ! Sau seria de zei, zeițe, amorași, fauni, nimfe,

pani etc. care stau tolăniţi în iarbă sau fac baie în rîuri, lacuri, iazuri sau tocmai ies din apele mării ? Sau aceste pogoane de Delacroix şi aceste hectare de Veronese şi aceste cutii de bomboane cu Botticelli pe capac ! Iată-mă ajuns în sala numărul 23, după care, evident, voi intra în sala nr. 24. Dar, ciudat, de ce urmează sala 27 ? N-are nici o importanţă... Ba are !... Supraveghetorul îmi atrage atenţia că trebuie s-o cotesc pe coridor la stînga pentru a urma *sensul de vizitare*. Aa, vroiai să chiuleşti, să sari pur şi simplu două săli cu lucrări de inestimabilă valoare ?! Ei bine, cele trei suedeze nostime au prins mişcarea şi nu e nici o îndoială că despre asta discută acum cu atîta însufleţire în limba lor nordică de neînţeles. Bine, voi trece pe acel coridor, dar să fie clar că la desenele în tuş, care sînt expuse acolo nu mă voi uita. Sînt prost expuse ! Cu lumina aceea infernală, cum să deosebeşti un desen de Pinturicchio de unul de Girlandaio ? ! Daa, muzeul acesta celebru este într-adevăr peste măsură de uriaş ! Nu degeaba în prospect se spune că lungimea totală a coridoarelor este egală cu drumul de la Lyon la Paris. Ca şi cînd mi-aş fi propus vreodată să parcurg acest drum pe jos ! S-a calculat că dacă cineva s-ar opri numai un minut în faţa fiecărui tablou, i-ar trebui 325 de ani ca să le vadă pe toate, iar eu sînt pe deplin conştient că viaţa mea e mult mai scurtă şi că oricît aş vrea să mă sacrific pentru artă, n-aş putea să-mi petrec restul zilelor în acest muzeu. O, cît sînt de mizerabil, în loc să cad în extaz în faţa acestui senzaţional Pierro de la Francesca (abia acum s-au descoperit pe cale matematică lucruri pe care nici cardinalii atotştiutori nu le-au ştiut !), mă obsedează gîndul că mi-e foame şi mă chinuie senzaţia aceea inconfundabilă de sete. Şi pantofii mei ultra-comozi, pur şi simplu îmi ard picioa-

rele... Poate cîndva, în viitor, muzeele vor fi amenajate în clădiri care vor permite să le vizitezi în mici vehicule electrice, care nu fac zgomot și în care stai comod. Sau vei lua loc într-un fotoliu adînc și răcoros, iar simezele vor fi acelea care vor glisa încetișor prin fața ochilor tăi încîntați ! Pînă una alta, însă, merg mai departe. Am impresia că mă tîrăsc în deșert (sigur, un deșert plin de opere nemuritoare și cît sînt de fericit că am putut să le văd !). Mai e mult pînă la tabloul acela celebru ? (Îl am în fața ochilor, doar l-am văzut de nenumărate ori în reproduceri și am spus : Da ! Această operă merită să fie văzută cu orice sacrificiu. Venus din Urbino ! Sau Venus la oglindă ? În sfîrșit, iată-l ! Acesta e ! Și totuși... îl credeam cu mult mai mare... Și cu mult mai colorat ! Desigur, culorile s-au închis cu timpul, dar se vede că e mîna unui maestru ! (Tizian, Veronese, Velasquez ? Doar n-o să mă aplec să citesc numele pictorului care a făcut acest tablou celebru !) Gata, sălile s-au terminat. Sînt din nou la vestiar. Mi-am făcut datoria, sînt mulțumit. Și iată-l pe bunul meu amic, F.

— Salut ! Ești pe-aici ? întreb ușor distrat.

— Da, am venit să văd, zîmbește amicul parcă rușinat că a venit cu întîrziere.

— Merită, merită, fac clătinînd din cap. Au niște chestii absolut extraordinare. Vrei să-ți dau un sfat ? Du-te direct la Rafael !

Îi fac un semn încurajator de bunăvoință și mă îndepărtez, în timp ce amicul F. mă privește cu o nesfîrșită invidie. Doar mă adăpasem de la izvoarele fermecate ale frumosului înaintea lui și în asta îmi recunoștea superioritatea.

Vizitaţi Candelabria!

Afişul era frumos colorat. O tînără creolă reprezentativă pentru rodnicia acestui pămînt fericit, te invita să-i guşti fructele, să-i cutreieri aşezările bine întocmite, să te bucuri de preţurile avantajoase, încă necontaminate de recesiunea de la nord, inflaţia de la sud, criza de la vest şi tot ce mai bîntuia în rest. I-am zîmbit şi eu şi m-am grăbit să-mi procur prospectul întocmit de *Asociaţia candelabreză de turism amator*. Prospectul, şi el frumos colorat şi lucios, ţi-l oferea cu graţie o tînără creolă (poate aceeaşi de pe afiş).

...Aşadar, un avion al liniei Panam te depunea din oră în oră pe marele aeroport ultramodern al capitalei *Buenos Dias*. Aici se desfăşura primul punct al programului. Comandantul îi încunoştinţa pe călători că la bordul aeronavei se aflau trei piraţi ai aerului care cereau 1 milion de dolari răscumpărare în bancnote de trei dolari şi un avion cu care să plece în insulele Canare, pe care — aşa afirmau ei — încă nu le vizitaseră. Milionul era plătit de Societatea de asigurări *Lloyd Floyd Ltd,* dar nu era rău să punem, la rîndul nostru, într-o pălărie (un fel de sombrero foarte încăpător) toate hîrtiile de trei dolari pe care le aveam asupra noastră pentru a grăbi operaţiile de

transbordare a piraţilor care şi aşa aveau chef de vorbă prin radio.

La punctul următor al programului se executa restituirea bagajelor. După cum se arăta în prospect, fiecare pasager beneficia de dispariţia unui colet (gea-

mantan, sac de voiaj, balot sau pachet), avînd dreptul să petreacă cîteva ore plăcute la biroul de reclamaţii. Aici toate demersurile erau gratuite, întrucît valizele pierdute nu se restituiau, chiar dacă, dintr-o întîmplare, dumneavoastră personal le-aţi fi identificat în magazia de bagaje. Odată aceste mici formalităţi îndeplinite, pasagerii puteau părăsi aeroportul în grupuri sau individual, cu taxiul sau pe jos. Cel mai indicat era pe jos. Cu taxiul sau cu alte mijloace de transport se putea pierde ocazia unică de a intra în conflict cu poliţia locală, o instituţie plină de pitoresc şi solicitudine. Conflictul se producea, de regulă, pe două căi. *Direct,* prin încălcarea normelor de circulaţie pietonală cu prilejul traversării străzii (situaţie practic inevitabilă), sau *indirect*, cînd, mai curînd sau mai tîrziu, te adresai celui mai apropiat post de poliţie (guardas civil) reclamînd că ţi s-a furat aparatul fotografic. În acest din urmă caz, veţi fi amendat pe loc cu 100 de candelari (în mod abuziv se schimbă 5 dolari pe un candelar) pentru insinuări difamatorii la adresa cinstei şi ospitalităţii localnicilor (un poliţist, mai presus de orice îndoială, va declara că a observat încă de la aeroport că dv. nici nu aţi avut aparat fotografic pentru că, în caz contrar, vi l-ar fi confiscat pe motiv că pe pista civilă aterizează şi avioane militare etc.). În caz că refuzaţi să plătiţi — sau motivaţi prin lipsa de devize — conform unei proceduri de urgenţă, veţi fi condamnat la trei zile închisoare. Prospectul recomandă călduros această din urmă soluţie, asigurîndu-i pe turişti că, în fond, nu e o mare deosebire în ce priveşte condiţiile de cazare, puşcăria avînd chiar o privelişte mai frumoasă decît hotelul *Stînca de aur* din centrul oraşului. Mai departe ni se recomanda să asistăm la schimbarea gărzii de la palatul dictatorului. O oră mai tîrziu avea loc

și schimbarea dictatorului printr-o lovitură de stat militară. (Era precizat și programul exact al schimbărilor, sub rezerva unor modificări de ultimă oră). În așteptarea spectacolului, se puteau servi crenvurști calzi aduși de pe vechiul continent din patria crenvurștilor și bere locală fabricată sub licență. Turiștii erau de asemenea informați că la chioșcul de la colțul palatului se găseau cărți poștale ilustrate și diapozitive înfățișînd diferite lovituri de stat, executate în laboratoarele familiei actualului dictator, care a fost de trei ori expulzat pentru merite excepționale și readus la putere la cererea mătușii sale măritată de ochii lumii financiare cu un bancher nord-american decedat. Programul era foarte distractiv. Cine dorea putea să-l urmărească la televizor, întreaga situație fiind preluată și difuzată prin satelit. Turiștii erau rugați să nu stea pe traiectoria armelor automate pentru a nu produce tulburări în buna desfășurare a schimbului de focuri.

La plecare, primarul orașului îi însoțea pe oaspeți la aeroport, le ura drum bun, în timp ce o mică fanfară militară alcătuită din creole cu fustițe scurte cînta un marș vesel.

...Cum vroiam să mai cer unele lămuriri suplimentare, m-am dus din nou la ghișeu. Mi-am ales zîmbetul meu cel mai atrăgător și m-am adresat încîntătoarei fete de dincolo de cristal. În loc de răspuns, mi-a indicat un panou pe care am citit scris în spaniola candelabreză că funcționarii nu au voie să întrețină conversații cu persoane străine de alte convingeri. Am ridicat din umeri, n-aveam ce face, nu mi-am ascuns niciodată convingerile.

Poliglotii

Trăim în epoca marilor explozii. Explozia informațională, explozia demografică, explozia tehnico-științifică. Explozia turistică. *Dacă e marți, e Belgia,* dar dacă e miercuri poate fi orice. Pe turiști îi recunoști imediat. Au un aer străin. Cămașă înflorată, pantaloni călcați în picioare, cu o etichetă pe partea cea mai vizibilă, reproducînd, la scară internațională, cea mai mică bancnotă de largă circulație. Îi întîlnești peste tot unde-i mînă setea de cunoaștere sau setea pur și simplu. Stau la hotel sau la motel, stau cocoțați pe scăunele înalte ca la rampa unei scene, cu fața la de-

cor. Şi ce decor ! În faţa unui asemenea decor, limbile se dezleagă lesne şi amiciţiile se leagă şi mai lesne. Ca în cazul celor doi. Se privesc, se cîntăresc cu ochi de experţi apoi, neştiind cu ce fel de „parlez-vous français“ au de-a face, ridică paharul şi se prezintă :

— Martini...

— Cinzano...

— Prozit ! spune primul, din care se înţelege că-i pare bine de cunoştinţă.

— Cinzano Bianco ? întreabă al doilea, curios să ştie dacă celălalt e pentru prima oară pe aceste meleaguri.

— Bianco, îi confirmă noua cunoştinţă.

— Cinzano, Cinzano... Casa Martini e Rossi ?

Cu alte cuvinte, „aţi venit cu maşina sau cu trenul ?“ Nu, n-a venit nici cu maşina nici cu trenul. A venit cu avionul. Dar cum naiba se zice *avion* în limba celuilalt, care, de fapt, nici nu ştie ce naiba e. Va fi explicit şi implicit :

— Torino.

În fond, e simplu : dacă după maşină şi tren urmează avion, după *Martini e Rossi,* urmează *Torino.* Oricine a luat măcar o dată un aperitiv, o ştie foarte bine. Să-l întrebe cum se acomodează aici la intersecţia acestor paralele :

— Fernet Stock ?

— Black and White, spune omul pe deplin satisfăcut.

Discuţia devine tot mai însufleţită.

— Du bon, du bon, Dubonnet !

Ideea asta o înţelege oricine. Cu o condiţie :

— Florio.

Şi în felul acesta schimbă opinii despre muzeele de artă, despre statuile oraşului, despre varietăţile de

flori din grădinile publice şi farmecul tinerelor fete de pe magistralele oraşului.

— Crema Marsala !

Ce să mai vorbim !

— Mastica Hio !

Sigur, gusturile nu se discută :

— Hennessy...

De ce nu ? Se discută :

— Courvoisier.

Bine, bine, dar...

— White horse ?

Categoric !

— Chianti.

Şi pe urmă mai sînt acele situaţii *Pernod,* fără să mai vorbim de *Lagrima Cristi.* Cine nu ştie că *Tokay* şi *Porto,* în condiţii de *Beaujolais,* te pot pune într-o dilemă *Cordon Rouge ?*

În fine, de la caz la caz ! De fapt, ar cam fi timpul să mergem :

— Pinot gris ? întreabă primul.

— Murfatlar, răspunde cel de al doilea.

Primul face ochii mari. Nu-i vine să creadă şi repetă magnetizat :

— Murfatlar ?

Evident ! Ce e de mirare ? Doar e limpede ca lumina zilei ! Spune, ridicînd din umeri :

— Murfatlar, Drăgăşani, Odobeşti, Dealul mare.

Cel de-al doilea strînge convulsiv buzele. Apoi vorbeşte de parcă i-ar lipsi aerul :

— Ce n-ai spus aşa, omule, de la început ? Mai schimbam şi noi o vorbă...

Apoi fiecare face plata şi pleacă fără să-şi mai acorde nici o atenţie. Nu mai au despre ce discuta.

Oraşele mele

În zilele noastre este aproape imposibil să mai povesteşti ceva interesant dintr-o mai lungă călătorie turistică. Toată lumea ştie că Venus din Milo nu are mîini, că Victoria de la Samothrace n-are cap sau că Gioconda are un zîmbet misterios. De aceea, în căutarea unui repertoriu turistic propriu, am ajuns la ideea „oraşelor specializate", despre care îmi face o deosebită plăcere să vorbesc şi, după cum vă veţi da seama, nimeni nu mă întrerupe, nimeni nu mă completează şi, după ce îmi închei impresiile, în cameră domneşte multă vreme încă o tăcere adîncă, meditativă. Iată una dintre aceste povestiri dedicate capitalei filmului :

„Mă întrebaţi pe unde am mai hoinărit în ultima vreme ? Ei, bine, poate n-o să mă credeţi, dar am fost la Hollywood. Da, exact acel oraş în care s-au făcut toate filmele americane pe care le-aţi văzut de cînd mergeţi la cinematograf. E un oraş ca toate oraşele, dacă mă pot exprima aşa. Sigur, are unele particularităţi, dar de care nu-ţi poţi da seama decît la faţa locului. Aşa, de pildă, unele case nu au decît faţade, fiind folosite numai ca decor. Uneori chiar este destul de ciudat să te trezeşti după un colţ de stradă cu o privelişte abruptă a Munţilor Stîncoşi cu vîrfurile acoperite de zăpadă. De fapt, o pînză pic-

tată, exact așa cum am văzut-o de atîtea ori în filmele cu cow-boys. Dar să trec peste aceste lucruri firești într-un oraș care nu e decît un imens platou de filmare. Gîndiți-vă însă cît am fost de impresionat cînd, în momentul în care ieșeam din gară, cine credeți că mi-a ieșit drept în față ? N-o să ghiciți ! Ei bine, John Wayne în persoană ! Era călare pe un murg de toată frumusețea. (Nu, n-avea pistol, dar încolo era exact așa cum îl știți). Evident, nu pe mine venise să mă primească, dar asta chiar nu mai are nici

o importanță. Fac doi pași pe strada care pornește de la gară (mă gîndeam să caut un hotel ceva mai convenabil) și, ce credeți, pe cine văd mîncînd floricele ? Raquel Welsh ! Superbă femeie ! Sigur, în film arată așa cum știți, dar văzută de aproape, te simți pur și simplu electrizat...

Povestirea curge mai departe cu mare ușurință. Dacă la un moment dat o întîlnesc pe Sophia Loren sau pe Alain Delon, chestiunea asta nu mă încurcă deloc, pentru că, de bună seamă, ei au făcut nu o dată film la Hollywood. Pînă aici însă lucrurile păreau perfect credibile și vedeam că treptat cei care mă ascultă încep să se aclimatizeze cu astfel de impresii.

— La un moment dat însă, mi s-a cam făcut foame, cînd am descoperit o firmă pe care scria *Pizzeria italiana*. Am intrat și cine credeți că servea la tejghea ? Ei, bine, chiar patronul localului, Marcelo Mastroiani ! Nu, n-a renunțat la film, dar pentru că afacerile nu sînt sigure, băiatul a intrat într-o combinație care merge în orice conjunctură. Pe urmă am aflat că nu e singurul care se ocupă cu asemenea „filmări combinate". Dean Martin posedă un bar, Franck Sinatra are săli de joc ! Și dacă vrei să bei o cafea turcească veritabilă, trebuie să te duci numai la cafeneaua „La Zorba Grecul", pe care o ține... acum cred că ați ghicit, Anthony Quinn...

Dacă între cei care mă ascultă cu interes și admirație se află și vreo persoană căreia vreau să-i produc o impresie deosebită, mai adaug și faptul că înainte de plecare am fost atacat de o bandă de gangsteri și jefuit, dar în cele din urmă toate bunurile personale mi-au fost restituite cu scuze și mulțumiri, întrucît participasem la o filmare pe stradă...

Un oraș aflat la o mică distanță, chiar și geografică, de Hollywood, este capitala jocurilor, Las Vegas ! (O, ce păcat, cînd am fost eu nu l-am mai prins pe excelentul Elvis Presley...) Din cîte am observat, cel mai mult le place celor care mă ascultă povestea cu dolarul găsit... Cum, dumneavoastră nu v-am spus-o ? Da, treceam pe lîngă celebrele săli de jocuri deschise și închise, și evident nici nu-mi propuneam să intru, cînd, ce să vezi ? ! Chiar lîngă treptele de la intrare, o hîrtiuță mică verde : un dolar ! L-am ridicat și mi-am zis (cine putea proceda altfel ?) ăsta-i norocul meu, trebuie să mi-l încerc, orice-ar fi. Am intrat, am mizat la prima masă și am cîștigat 10 dolari ! A fost formidabil ! Am jucat din nou ! Și iar am cîștigat. Apoi am pierdut... Apoi iar m-am refăcut... Inutil, după vreo două ore nu mai aveam un sfanț ! Am ieșit transpirat, transportat, îmi reproșam că așa sînt eu, că nu știu niciodată să mă opresc la timp... De ce nu m-am retras cînd aveam în mînă aproape 120 de dolari ? (exact 3 perechi de pantofi din import). Afară, aerul tare al nopții m-a readus pe pămînt. Cînd coboram treptele, am observat cum un domn între două vîrste se apleca — încercînd să facă mișcarea cît mai firească — și ridica de jos un dolar !

Dar nu toată lumea e interesată de filme. Cît despre jocuri de noroc, ce să mai vorbim ! Cei mai mulți consideră că am meritat din plin pedeapsa ce mi s-a administrat. Ei, bine, pentru acești seniori ai preocupărilor intelectuale am impresiile de neșters, care mi-au rămas din (Elveția sau Suedia ? nu-mi mai amintesc cu precizie...) acel memorabil oraș atomic. Cum ieși din gară, ceea ce te frapează este imensa construcție (nu, nu a banalei catedrale gotice din secolul XIII !) a acceleratorului de particule. Dealtfel și străzile au niște nume foarte comice : Strada Me-

zonului Miu, Piaţa Efectului Tamm, Fundătura Cuantică etc. Hotelul central se numeşte „Niels Bohr Palace", o foarte cochetă cafenea la care se întîlnesc celebrităţile ştiinţei, poartă numele lui Ampère. Ce m-a impresionat cel mai mult în acest oraş ? Poate cel mai mult m-au impresionat laboratoarele în care savanţii încercau să întoarcă ciclurile în acord cu noua stare de lucruri. De exemplu, într-o secţie ultramodernă se extrăgea petrolul din icrele negre artificiale, într-o altă secţie se scotea curentul electric din oţel (metoda oferea un dublu avantaj : se recupera energia, iar oţelul se descompunea în fier, carbon şi oxigen, materii prime devenite deficitare).

Da, călătoriile sînt deosebit de instructive. Din păcate, mult prea multă lume nu observă decît că Venus din Milo n-are mîini, Victoria de la Samothrace n-are cap, cît despre Gioconda... Ei, bine, dacă aţi vedea zîmbetul acela misterios...

Viziunea lui Polynthronos*

Polynthronos se trezi cu o groaznică durere-n țeastă după cheful năpraznic care durase, încheiate, două săptămîni. Într-adevăr, întocmai după cum îi prezisese oracolul, îl învinsese pe Cimothetos, tiranul din Halicarnas, unul din nevolnicii urmași ai marelui Mausol și al soției sale, Arthemisia, care-și urmase soțul la tiranie. Pleiada de tirani slabi și fără vlagă, care se succedaseră, era o adevărată rușine pentru frumoasa Mare Egee cu atîtea țărmuri înfloritoare și insule pline de farmec. Învingătorul luase o pradă bogată în aur și argint, obiecte de podoabă și de cult, femei, turme de vite, amfore cu vin de stafide și smochine, fără a mai pune la socoteală că găsise la fața locului dovezile trădării lui Cimothetos. Căci acesta fusese aliatul său, dar, sprijinit de satrapul Artaxerne, avusese de gînd să cucerească insula Telus pentru a-l institui aici *tagos* pe unul din nepoții lui. (Ce-i drept, avea vreo cincizeci de nepoți, casă grea, căci nu erau atîtea insule grecești pentru a-i căpătui pe toți.) În sfîrșit, totul se terminase cu bine, inclusiv ceremoniile dionysiace care îl cam obosiseră totuși. (Nu mai era nici Polynthronos la prima tinerețe, deși dorea să-și țină rangul în putere.)

* Traducere liberă dintr-un text pierdut (n.a.).

Aruncînd o privire spre soare și văzînd că acesta se ridicase pe cer de două sulițe și trei săgeți, Polynthronos bătu din palme. Deîndată se iviră *strategul* (nu i s-a păstrat numele), *scribul* (numele acestuia s-a dovedit ulterior un fals medieval), alte fețe alese, sclavi, sclave (aducînd apă cu mirodenii pentru spălat și poame pentru gustarea de dimineață) și o delegație de mercenari plătiți să-i facă urările de cuviință. Veniseră cu toții să afle vrerea iubitului lor tiran.

— *Voi sfetnici și fruntași ai țării mele*
luați aminte tot ce vă voi spune
să știți care mi-e voia și porunca,

li se adresă el. Se exprima ușor în hexametri, dar îi cam plăcea să împrumute de la Homer (vezi *Odiseea*, Cîntul VIII), crezînd că-i singurul care-l știe atît de bine pe dinafară. (Dacă nu s-ar fi făcut tiran, ar fi ajuns actor de frunte, așa cum îi spusese nu o dată chiar Aristofan.) Și Polynthronos le istorisi că Apolon însuși i se arătase și-i vorbise — căci ce altceva e vinul, dacă nu soarele adunat în struguri — spunîndu-i ce are de făcut și de înfăptuit. Ceru, dar, să vină *arhitectul, sculptorii* și *epigrafiștii,* precum și ceilalți specialiști, și cînd aceștia se înfățișară (dealtfel așteptau pe-aproape sperînd să fie chemați), le vorbi fără să se mai încurce în ritmuri, picioare și cezuri (pentru asta, la urma urmei îl plătea pe scrib) :

— Sîntem în anul 370 î.e.l. *(înaintea erei lor,* n.a.). Timpul trece repede și nu ne este deloc indiferent ce vor spune cei de după noi despre cei vechi. Să trecem deîndată la treabă, căci Cronos nu ne-așteaptă. Strălucitorul Apolon m-a asigurat că insula noastră, Telus, va fi numită peste veacuri „Perla Mediteranei" și va fi socotită o frîntură de Olimp în care merită să-ți risipești talanții, sesterții, piaștrii sau tetradrahmele, căci odată ajuns aici, te simți egalul zeilor.

Apoi Polynthronos îşi înfăţişă planurile. Mai întîi şi mai întîi, palatul său care, trebuia s-o recunoască *arhitectul,* nu era decît o copie nereuşită a neegalatului palat din Cnosos.

— Să facem altul nu e timp căci, leneşi cum vă ştiu, nu-l isprăviţi mai repede de două generaţii. De aceea, vom face din clădirea ce-o avem ceea ce în viitor se va numi muzeu şi n-are nici o legătură cu cuvîntul nostru *museion,* din care de bună seamă se trage totuşi. (Pentru amănunte, vezi literatura de specialitate, n.a.).

Adică — le explică pe îndelete tagosul cetăţii — vor aduce în palatul său tot ce se află mai de preţ pe insulă : aurării, vase, arme, opere de artă, statui — mai mici, mai mari, ba chiar şi cioburi şi frînturi care se vor bucura de mare interes şi preţuire.

— Şi aş mai vrea să aduceţi bucata de perete pictată-n frescă, avînd pe ea chipul acela de fecioară cu părul pieptănat cam şui ce va purta numele de Pariziana, după cel al unui oraş care la rîndul său se va numi aşa după numele lui Paris, feciorul lui Priam, bătrînul rege al Troiei...

Unul dintre sculptori, ce se îndeletnicea şi cu pictura, ridică din umeri (dar fără să se vadă). Chipul pe care Polynthronos îl dorea era şi el o copie tîrzie al celui descoperit în palatul de la Cnosos şi care data de pe la 1500, dar, dacă i-ar fi spus-o, tiranul i-ar fi tăiat nu numai simbria, ci şi capul, devreme ce tot n-avea nimic în el !

Apoi, le spuse Polynthronos, vroia ca străzile înguste din cetate să fie pietruite cu bolovani, să aibă scurgere pe lături, ca cei ce or să vină să se minuneze cît de civilizaţi am fost noi ăştia primitivii din vechime. Mai hotărî să facă-n centru chiar şi un teatru în aer liber în care se vor juca piesele lui Sophocles

și Euripides (și el, de timpul i-o va îngădui, va scrie o piesă, două...).

— În fața teatrului, lăsați terenul liber, căci acolo se va ridica un han cu multe caturi pentru drumeții ce se vor abate în drumul lor pe-aici...

Mai porunci ca pe la capete de stradă să ridice pavilioane în care să se vîndă statuete de Tanagra (aduse din Boetia sau făcute calde în fața celor dornici să le cumpere ca amintire, asemeni celor ce se vor petrece în insula romană de lîngă pămînturile veneților, Murano, cu fibule și alte minunății suflate-n sticlă).

Se-nsufleți se Polynthronos peste fire, de parcă și acuma prin gura lui vorbea Apolon însuși și cum acesta își urmase drumul lui solar pe ape și tagosul cetății se gîndi la mare.

— Acolo, printre stîncile ce-nchid un golf ferit de mînia lui Poseidon, vom ridica un templu lui Artemis. Căci pentru golful ăsta va fi pămîntul nostru Telus plin de faimă. Aici, în clima noastră dulce, veni-vor cei ce vor veni, ca albul palid al pielii lor să-l schimbe-n bronzul atleților, așa cum îi vedem în statuetele numite *kuros*. Aici vor sta la soare întocmai cum i-a adus pe lume maica, chiar fără frunzele de viță pe care le vor prinde doar pe unele statui. Iar pe apele egeene vor sălta ușoare bărci cu pînze în care va sufla rîzînd Eol...

Și, poate, multe-ar fi avut să spună încă Polynthronos, dar la intrarea în palat se stîrni o oarecare zarvă. Un sol veni în fugă fără răsuflare și-i căzu în față ca și mut.

— Vorbește, ce e ? Ne-atacă iară atenienii ?

— Trădare, gemu abia, trimisul prăvălit. Oracolul... oracolul... a vorbit din nou, mărite...

— Şi ce-a mai prorocit, hai spune !

Stăteau cu toţii, cu inima pieritâ, aşteptînd s-audă de-i vorba iară de un război troian...

— A spus nebuna... (era de serviciu o *pitie* adusă acolo tocmai de la Delfi unde urmase şcoala celebrei profetese) că te osteneşti zadarnic să întocmeşti vreo faimă tiraniei tale căci toate cîte sînt de preţ aici vor fi cărate fără milă de seminţii de care nici nu ştim acum că sînt, ca francii sau britanii, nemaivorbind de lacomii vecini romani care vor veni aici de-a gata să ducă podoabe pentru locurile lor cu care se vor lăuda ca mîine.

— Dar Telus, „Perla Mediteranei", aşa cum însuşi Apolon mi-a prezis ?!!

— Iertare... e doar o amăgire (aşa a zis nebuna, dar s-a adeverit întocmai). O cursă, două cu trireme leneşe, la sfîrşit de săptămînă.

Dar Polynthronos nu era bărbatul care să se lase-nvins de soartă. Îl trase de o parte pe scrib şi-i spuse :

— Să scrii pe undeva în lutul ars sau pe vreo piele că şi cetatea noastră ar putea fi locul în care a văzut lumina zilei măritul orb Homer. Un zvon, atît, nimica sigur. La urma urmei, la cinci cetăţi, care se ceartă, una mai mult e o nimica toată. Iar versul : *Ascultă Ulise cum din ape sirenele îl cheamă* aici l-a scris de bună seamă !

Week-end în familie

Duminica asta n-am plecat nicăieri. Uneori e plăcut să petreci ziua liberă în familie. Mai pui mîna pe-un ciocan, mai citeşti o carte sau, pur şi simplu, leneveşti. Sau te ocupi de educaţia lui Petrişor. Ce face Petrişor ? Mestecă o bomboană de gumă (ce să-i faci, chiar şi bomboanele se modernizează) şi citeşte o carte de poveşti. La un moment dat, se opreşte la o frază care-l pune pe gînduri : „În cuibul ei de pe acoperiş, barza stătea într-un picior...“ Într-adevăr, de ce stă barza într-un picior ? Interesant. Ia să-l întrebe el pe tata. Tata e acasă. Şi-a luat nişte lucrări de la birou şi bate la maşină.

— Tată, începe el trăgînd din gură guma de mestecat.

Tatăl calculează ceva şi nu-i răspunde. Petrişor insistă :

— Tăticule...

— Mmmm ?

— Vreau să te întreb ceva...
— Întreabă...
— De ce stă barza într-un picior ?
Tatăl ridică ochii de pe foaia de hîrtie.
— Poftim ?
— De-ce-stă-barza-ntr-un-picior ?
Tatăl zîmbeşte. Are spirit de observaţie, puştiul. Din păcate, el are ceva de lucru. Îi răspunde continuînd să bată :
— Probabil că nu vrea să le obosească pe amîndouă.
— Păi atunci, de ce nu se culcă ?
Petrişor mestecă înverşunat bomboana şi aşteaptă răspunsul.
— Păi, atunci de ce nu se culcă ? repetă mecanic tatăl, apoi se opreşte brusc : „Adevărat. De ce nu se culcă ?“ Copiii ăştia pun nişte întrebări !
— Hai, lasă-mă că am de lucru. Du-te la maică-ta, poate ştie ea... Leonoro, ia vezi că are fi-tu o întrebare !
Petrişor îi aruncă o privire maliţioasă şi iese din odaie mestecînd flegmatic guma-fără-de-sfîrşit. O găseşte pe maică-sa sub mască. În fiecare zi îşi pune pe faţă tot felul de ierburi şi gălbenuşuri de ouă. Lui Petrişor îi vine să rîdă. Maică-sa seamănă acum cu un indian piele-roşie.
— Mămico, de ce stă barza într-un picior ?
Mama îi răspunde cu gura deschisă :
— Poa'e s-a lo'it la celălalt...
— Şi cînd nu se loveşte, tot într-un picior stă ! ripostează Petrişor.
Prin uşa deschisă, mama comunică cu soţul :
— Aşa e ! A'e d'eptate băiatul. Tu ce 'ici, 'ănică ?

— Să întrebe şi el pe taică-su mare că eu am treabă. Nu mai termin niciodată cu scrisorile astea. „Cu stimă...“

Mama îşi cercetează tactil integritatea măştii şi-i face semn băiatului să-l caute pe bătrîn. Petrişor se amuză dinainte, ştie el de ce...

— Bunicule, de ce stă barza într-un picior ?

— De ce stă varza în ulcior ?

Bunicul nu aude bine, dar şi vorbeşte greu. Nu din pricina dinţilor. Îi are pe toţi, dar ţine zdravăn cu ei o pipă veche şi arsă. Petrişor flutură braţele şi ridică un picior. Repetă tare :

— Bunicule, de ce stă barza într-un picior ?

— C-aşa e fe'ul ei, strecoară bunicul între două pufăituri din lulea. Din moşi-strămoşi, tot într-un picior stă !

Din camera alăturată, Leonora n-a pierdut nici un cuvînt.

— Mersi, papa ! Asta puteam să-i spunem şi noi. Nu-i aşa, Fănică ?

Fănică e un ginere cu fair-play :

— Aşa e. Dar tu ştii că e bătrîn şi nu aude bine.

— Tocmai d-aia că-s bătrîn ! S-o întrebe şi el pe şoră-şa că-i studentă ! mormăi bunicul.

— Nataliţoo, ia vezi că vrea băiatul să te întrebe ceva, strigă mama.

Petrişor pleacă sărind într-un picior şi „fîlfîind“ din „aripi“. În bucătărie, Nataliţa îşi bea ceaiul cu obiceiul acela prost de a ţine linguriţa în gură.

— Nataliţo, de ce stă barza într-un picior ?

— Mmmm ? Unde-ai citit tu asta ?

— Aici în carte. Uite, „barza stătea într-un picior“...

— Citeşte *fraja* de la cap, să-mi dau seama...

Petrişor ştie fraza pe dinafară, dar o citeşte răspicat ca să-i dea greutate.

— „În cuibul ei de pe acoperiş, barza stătea într-un picior". Nataliţa se luminează la chip :

— Probabil că era cuibul mic şi n-avea loc decît pentru un picior...

Bunicul n-aude decît ce nu-i convine.

— Hă ! Hă ! Şi mai jice că-i studentă ! Păi, eu cînd eram student, nu mă încurcam la întrebări aşa uşoare. Clatină din cap şi-şi scutură pipa pe podea.

Nataliţa nu are nici o consideraţie pentru bătrîni. E şi nervoasă :

— Ei, n-are decît să-l întrebe pe unchiu-său, că dumnealui toată ziua citeşte.

Tatălui nu i-e indiferent cum se răspunde la întrebările fiului său şi urmăreşte de departe *procesul cunoaşterii.*

— Auzi, cumnate, vezi ce vrea nepotu-tău... Că are o întrebare... Nu te supăra, zău, dar eu am de terminat o lucrare, că de aceea nici nu m-am dus la birou...

Petrişor e un băiat ascultător. Ştie că dacă mesteci gumă, nu-ţi pierzi cumpătul în nici o împrejurare. Mestecă.

— Unchiule, de ce stă barza într-un picior ?

Unchiul citeşte, dar citeşte numai noaptea. Cască îndelung.

— Păi, dacă stă în două, adoarmee !

— Ei, bravo, Mişule ! L-ai lămurit buştean, face Leonora. Ce zici, Fănică ?

— Ce să zic ? Frate-tău, deh ! El n-are copii ! Ce-i pasă ? Şi nici la întreţinere nu dă nimic...

Mişu nu e omul să se supere :

— Să întrebe şi el pe frate-su, că doar acuş îşi dă maturitatea.

Chiar ! George unde-i ? E clar : își pregătește maturitatea bărbierind un puf abia mijit sub nas. E plin cu spumă de ras...

— George, de ce stă barza-ntr-un picior ?

— Nu-nțelegi ? Dacă-l ridică și pe celălalt, cade-n cioc. Și... roiu... nu vezi că-s ocupat ?

— De ce rîzi de copil, George ? Ești băiat mare, da'acu' te iau de urechi, intervine tatăl, pedagog imparțial.

George se ia singur de ureche ca să tragă cu briciul:

— Ia mai citește, măi, o dată ! Dar citește-o toată, pînă la cap.

Petrișor împinge guma cu limba în cerul gurii și citește :

— „În cuibul ei de pe acoperiș, barza stătea într-un picior, hrănindu-și puii cu grijă".

— Atunci, de ce ne mai întrebi pe noi ? Nu vezi că scrie clar ? De ce stă într-un picior ? Ca să-și hrănească puii cu grijă !

— Așa se întîmplă dacă nu citește cu atenție, face mama.

— Copiii din ziua de aji ! pufăie bunicul din pipă. Auji, scrie în carte și el tot mereu „de ce, de ne-ce" !

— V-am spus eu că ăsta micu' nu-i atent ! Uite, avea și poză ! se enervează Natalița, clămpănind cu lingurița în gură.

— Măi, măi, dar căscat mai ești, nepoate. Păi, cînd o să fii mare, o să dormi în cizme, cască sonor unchiul Mișu.

La mijloc, Petrișor întoarce capul în toate direcțiile. Apoi :

— Eu tot n-am înțeles de ce stă barza...

Dar nu apucă să termine. Taică-său a răsărit în fața lui. Nu, nu-l ia de urechi. Asta, nu ! În fond, copilul nu e numai un rezultat ereditar, ci și unul so-

cial. Şcoala, pionieria, cîte şi mai cîte. Dar ! Dar toate au o limită. Limita răbdării sale.

— Eşti neatent şi încăpăţînat. Şi mai scoate naibii guma aia din gură cînd vorbeşti, că de aceea nu înţelegi nimic !

— Numai tu eşti vinovat ! sare Leonora. Te-ai încăpăţînat să stăm acasă. Dacă plecam la iarbă verde cu maşina, aveam linişte şi mai vedea şi ăsta micu' cum arată o barză !

Lecţia de conducere

E o frumoasă zi de primăvară. O zi plină de bucurii pentru această persoană blondă încîntătoare care visa de atîta vreme să se vadă la volan. Şi iată, instructorul, personajul atît de amabil şi atît de răbdător rosteşte mult aşteptatele cuvinte :

— Şi acum, după ce v-aţi însuşit primele noţiuni teoretice, e momentul să trecem şi la practică... Vă rog să vă aşezaţi la volan.

— Învăţăm pe taxiul ăsta ? Nu e cam vechi ?

— E foarte bun. Mai ales pentru nivelul dumneavoastră...

— Dacă vreţi să ştiţi, vărul meu, Nelu, are o maşină cu o marcă de tigru... sau aşa ceva. M-am şi fotografiat în ea...

— Tigru ? Poate Jaguar...

— Exact ! Ştiţi, eu n-am fost prea tare la zoologie...

Instructorul zîmbeşte. Amabilitatea este o calitate pedagogică fundamentală. Totuşi, ar fi cazul să înceapă...

— Aşadar, ce faceţi mai întîi ?

— Mai întîi mă uit în oglindă...

— Hm, da, mă rog, e util. Şi pentru ce faceţi acest lucru ?

— Cum, pentru ce ? Dar e limpede, ca să-mi aranjez părul...

— Nu, nu pentru asta ! Asta faceţi cu oglinda de acasă. Vă uitaţi în oglinda retrovizoare ca să vă asiguraţi o bună vizibilitate prin geamul din spate... Bun, mai departe...

Eleva duce un deget la buze şi recapitulează şcolăreşte :

— Da, trebuie să pun piciorul drept pe ambreiaj şi piciorul stîng pe frînă...

Instructorul oftează :

— O să vă vină cam greu să conduceţi cu picioarele încrucişate. Încercaţi normal, piciorul stîng pe ambreiaj şi piciorul drept pe frînă. Am spus pe frînă, nu pe *accelerator !*

Eleva e ascultătoare :

— Acum e bine ?

— E bine.

— Atunci de ce nu porneşte ?

Instructorul o priveşte cu curiozitate. Eleva tresare :

— Vai, ce distrată sînt ! Cheia de contact.

— Perfect, porniţi.

Dar motorul nu porneşte.

— Ei, de ce nu porniţi ?

— Nu mi-aţi spus dumneavoastră la teorie să nu iau niciodată mîinile de pe volan ? Eu nu am trei mîini !

— Nu vă trebuie, spune instructorul perfect calm. Întoarceţi cheia cu mîna dreaptă...

Eleva se execută.

— Şi acum, ce fac ?

— Chiar asta vroiam să vă întreb şi eu...

— A, da ! Trebuie să pun schimbătorul de viteză în viteza întîi...

— Şi înainte de asta ?

Şi doar a fost prevenită că instructorii ăştia mereu caută să te încurce...

— Înainte de asta ? Există o viteză mai mică ca viteza întîi ?

Instructorul apasă pe pedala autorităţii.

— Nu, înainte de a manevra schimbătorul de viteză, trebuie să *de-bre-iaţi !* Să debreiaţi, nu să accelaraţi, pentru numele cui vreţi dumneavoastră ! Vă rog, nu mai apăsaţi pe frînă, e inutil, oricum stăm pe loc. Apăsaţi pe pedala stîngă...

— A, da ! Acum e bine ?

— E bine.

— Atunci, de ce nu porneşte ?

O clipă, instructorul are o mare îndoială cu privire la chemarea sa profesională. Şi doar i se oferise un post bine remunerat de tehnician la cooperativa Metalo-Casnica...

— Dumneavoastră ce credeţi ? încearcă el să se convingă că fata are un anume farmec.

— A, ştiu ! Trebuie să dau drumul la ambreiaj !

— Da, dar ar mai trebui ceva...

— Să nu-mi spuneţi, că ştiu : trebuie să accelerez treptat, să fac balansul...

— Ar mai trebui ceva...

— Să nu-mi spuneţi, că ştiu : să dau drumul la radio ! Am văzut şi-n filme...

— Lăsaţi radioul şi filmul...

— A, da, să dau drumul la ventilator. Nu-i aşa că azi e foarte cald ?

— Într-adevăr, e tot mai cald. Dar lăsaţi ventilatorul.

— Să claxonez !

— Claxonatul e interzis.

Adevărat. Atunci chiar că nu mai ştie de ce nu porneşte... Instructorul oftează din nou, binevoitor. (Cine îi telefonase pentru eleva asta ? Trebuia să-şi amintească...)

— Aşadar, ce trebuie să faceţi înainte de toate ? Dacă aţi debreiat, dacă aţi pus schimbătorul în viteza întîi, dacă aţi accelerat, de ce nu porneşte ? Mai aveţi de făcut ceva la pornirea de pe loc. Ceva care e lîngă schimbătorul de viteză, ceva foarte la *înde-mînă !*

— *Mînă* aţi spus ? A, da, ştiu ! Cum nu m-am gîndit ! Să-mi pun mănuşile !

Aer intelectual

Cele mai plăcute sînt cabinetele de consultaţie ale medicilor oftalmologi. Nu tu masă de investigaţie, care seamănă cu o instalaţie medievală de-spus-tot, nu tu scaun electric ca la dentist, unde-ai spune tot dacă nu te-ar ţine cu gura deschisă. Nu trebuie să te dezbraci, nu trebuie să te apleci, nu trebuie să spui 33. Nu. Trebuie doar să te uiţi ţintă în ochii medicului, iar el se uită ţintă în ochii tăi. Eu chiar îmi aduc aminte că odată oftalmologul la care fusesem repartizat avea nişte ochi mari, negri, minunaţi, încît mă fîstîcisem de tot şi nu mai ştiam pentru ce boală venisem. La plecare, din toată reţeta reţinusem doar parafa : *dr. Mioara Vasilescu.* De aceea, oamenii se duc cu mare tragere de inimă, la oftalmolog. Alexandru Alexandru — nici el nu ştia

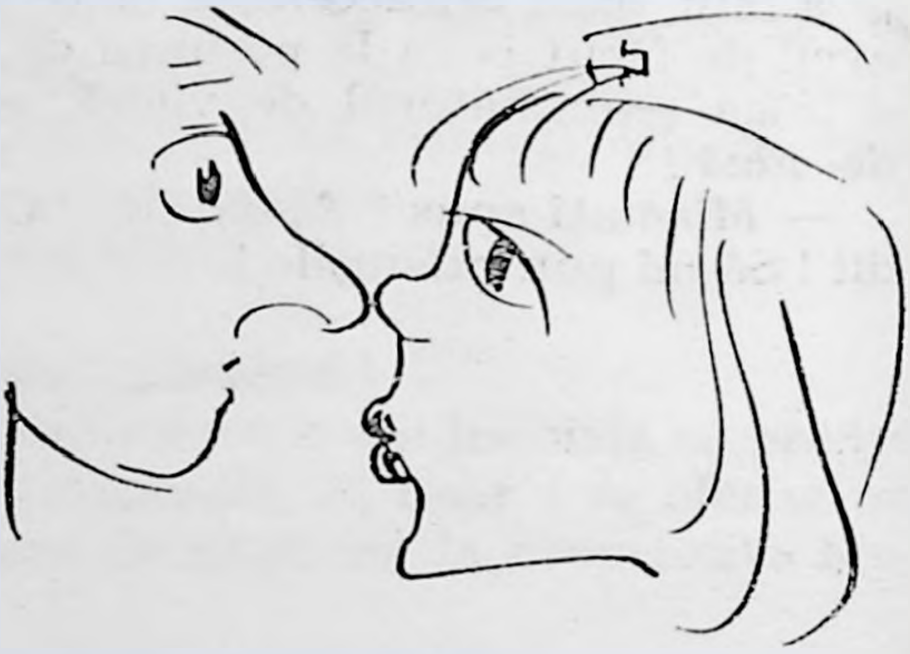

cu exactitate care e numele și care prenumele — s-a dus și el cu mare plăcere să-și facă un consult oftalmologic, mai ales că spera să dobîndească pe această cale o nouă înfățișare, care să-i dea un plus de greutate socială și profesională.

— Luați loc, vă rog, îl invită doctorul cu amabilitate. Și acum, spuneți-mi despre ce e vorba.

Alexandru Alexandru zîmbi, apoi mărturisi :

— Aș dori să-mi iau și eu o pereche de ochelari. Știți, toată lumea poartă. Îți dau, așa, un aer intelectual.

— Hm, să vedem mai întîi dacă aveți nevoie...

— De ce să nu am nevoie ? Văd că și dumneavoastră, care sînteți doctor, tot purtați. Așa că din punctul meu de vedere...

— O să ne convingem imediat care este punctul dumneavoastră de vedere, îl întrerupse medicul.

— Cum o să vă convingeți ?

Pacientul se uită în jur neliniștit.

— Foarte simplu. O să facem un examen. O să vă arăt niște litere și dumneavoastră o să-mi spuneți ce litere sînt.

Alexandru Alexandru se decontractă. Nici o primejdie. Ba și spuse, e drept, fără să insiste :

— Cum vă închipuiți... Eu am luat bacalaureatul cu 8,50. Într-o sesiune specială la Găești...

— Nu-mi închipui nimic, spuse doctorul. Ați venit la mine să vă verific vederea, nu-i așa ? Atunci am să vă rog să faceți ce spun eu.

— Bineînțeles, bineînțeles. Aici dumneavoastră sînteți șef.

Ținea să-i rămînă agreabil.

— Fiți atent ! Aici pe perete am un panou. Îl vedeți ?

— Cum să nu ! L-am văzut de cum am intrat. E foarte frumos.

Doctorul făcu un gest ca pentru a alunga o muscă :

— Pe mine nu mă interesează dacă-l găsiţi frumos. Mă interesează să-mi spuneţi ce literă este asta de aici.

Şi o atinse cu un băţ lung ca un tac de biliard.

— Din punctul meu de vedere este *A*. Vreau să spun A mare de tipar.

Doctorul alungă o altă muscă :

— Eu nu vă întreb dacă din punctul dumneavoastră de vedere e *A*. Vă întreb doar atît : ce literă este ?

— Şi nu e *A* ? întrebă Alexandru Alexandru nedumerit.

— Ba da. Şi asta de aici ?

Îi indică o altă literă de pe un rînd mai jos.

— E mai mică decît litera de sus, spuse pacientul.

— Da, e mai mică. Ce literă este ?

Alexandru înghiţi un nod, totuşi ţinu să precizeze :

— Din punctul meu de vedere e litera *B*.

De data aceasta, doctorul îşi pierdu vizibil răbdarea :

— Vă rog să nu mai insistaţi cu punctul dumneavoastră de vedere. E *B* şi atît. Dar asta de aici, sări el cu băţul tocmai pe rîndul cel mai de jos.

— Aaaa, e mică de tot, dar eu o văd foarte clar. E *F*.

Medicul îl cercetă cu uimire :

— E extraordinar ! Vedeţi cumva şi ce scrie aici pe rama panoului ?

— Acolo unde e ştampila policlinicii ? Şi numărul acela de telefon scris cu creion chimic : 27 14 32 *Florica* ?

Doctorul aşează cu grijă bagheta pe birou. Îşi aprinse fără grabă o ţigară încercînd să-şi stăpînească tremurul degetelor. Apoi spuse cu un oftat :

— Sînteţi într-adevăr formidabil ! Aţi trecut examenul cu brio.

Alexandru Alexandru se ridică în picioare. Faţa lui radia de fericire :

— Vă mulţumesc, tovarăşe doctor. În cazul acesta îmi daţi ochelarii, nu-i aşa ? Ştiţi, ochelarii îţi dau, aşa, un aer intelectual...

Mărţişoare

Nu există sentiment mai reprobabil decît gelozia. Este de-a dreptul — să spun cuvîntul, deşi e tare — primitiv, să vezi în spatele celor mai banale, celor mai obişnuite gesturi şi situaţii tot felul de maşinaţii şi conspiraţii menite, chipurile, să profite de buna ta credinţă. Din cîte am constatat dintr-o investigaţie proprie, există doar două feluri de bărbaţi. Din prima categorie fac parte cei care recunosc cu îndîrjire că sînt geloşi :

— Ei, da, n-am nici un motiv, dar sînt gelos ! spun aceştia.

Din a doua categorie fac parte bărbaţii care, deşi nu au nici un motiv, nu recunosc că sînt geloşi. Mai există şi o a treia categorie foarte restrînsă din care fac parte numai eu. Pur şi simplu, eu nu cunosc acest cuvînt. În definitiv, poate trece drept gelozie simpla curiozitate de a primi un răspuns edificator la o întrebare normală ? Iată, de exemplu, la 1 martie mi-am întrebat soţia cu tonul cel mai simplu :

— Poţi să-mi spui şi mie de la cine ai primit toate mărţişoarele alea ? Cred că ai pe puţin o duzină...

— Ei şi tu, o duzină ! Dacă sînt vreo zece. Aşa e obiceiul.

Ciudat. De ce nu-mi răspunde la întrebarea pusă ? Sînt nevoit să insist.

— Da, obiceiul e frumos. Dar să luăm, de exemplu, pisoiul ăsta. De la cine îl ai ?

— Nu-i așa că-i drăguț ? Au început să facă lucruri pline de fantezie. Un cap cu doi ochi mari verzi de mărgea și o mustață de sîrmă...

— Și de la cine ai spus că-l ai ?

— Pisoiul ?

— Da, pisoiul, doar despre pisoi vorbeam !

— De la Sanda.

— Care Sanda ?

— Sanda Cojocaru, secretara directorului. Nu-i așa că-i drăguț din partea ei ?

— Și hornarul ?

— Și hornarul e foarte drăguț.

— Nu, eu întrebam de la cine ai hornarul ?

— De la Mioara.

— Care Mioara ?

Aflu că Mioara lucrează la contabilitate, că e foarte harnică și că face niște pulovere extraordinare. Nu, hornarul nu l-a făcut ea, dar are gust, știe să aleagă.

— Și cărăbușul ? E de aur ?

— Fii serios, cum o să fie de aur !

— De la cine îl ai ?

— De la Georgescu.

— Aha !

— Nici un „aha", de la Georgescu Eulampia. Noi însă îi spunem Georgescu, pentru că mai avem o fată pe care o cheamă Eulampia.

Înțeleg că pot fi greșit înțeles și nu mai insist. Trec la alt mărțișor.

— Asta e o păpușică ?

— Nu, e un ursuleț. Nu e prea reușit, dar gestul contează.

— Gestul cui ?

— Gestul celui care ți-l oferă.

— *Celui ?*

— Adică ce vrei să insinuezi ?

Nu, nu vroiam să insinuez nimic. Pur și simplu întreb :

— Eram curios cine ți l-a dăruit.

— Manolica.

— Manolică ?

— Ce ai, dragă ? Am spus Manolica, diminutivul de la Manuela. Ce, n-o știi pe Manuela ? Doar am fost la nunta ei anul trecut.

Da, într-adevăr, cum de uitasem ? În fond, ce importanță are, doar mai avea atîtea mărțișoare. De exemplu, sticluța aceea de parfum.

— De la cine e ?

— Hai că ești nostim. Păi asta e chiar sticluța pe care mi-ai adus-o tu.

A, nu ! Nu despre aceea era vorba. Eu întrebasem despre sticluța cealaltă cu parfum franțuzesc.

— A, asta ? ! Asta mi-a dat-o Angela. Are o soră stewardesă și ne-a dat la toate din birou cîte un eșantion fără valoare.

Renunț. Mă întreb însă contrariat de unde izvorăște curiozitatea asta ciudată de a cunoaște toate colegele soției mele și gusturile lor în materie de mărțișoare ?

Precocitate

E ora 4 după-amiaza. Liniște și cald. Foarte cald. Deodată, în apartamentul de la etajul doi, în care locuiește familia Enache, răsună violent soneria.

— Ia vezi, dragă, cine e...

În pijama, cu ziarul în mînă, Enache somnolează în penumbra camerei cu storurile trase.

— Nu e nimeni, constată nevastă-sa, privind prin luneta ușii de la intrare.

— Cum nu e nimeni ? Tu nu auzi că sună ?

— O fi vreo pisică, spune nevasta cu seriozitatea cu care unii știu să fie spirituali.

— Atunci deschide și spune-i : „Nu sunați, cîine rău".

Curiozitatea e totuși mai puternică. Eufrosina deschide și descoperă, cu uimire, în fața ușii, un prichindel de vreo opt-nouă ani.

— Pe cine cauți, băiețel ?

— Pe dumneavoastră, tanti...

— Serios ? Dar nici nu ajungi la sonerie.

— Eu nu, dar bățul ăsta ajunge.

Are haz puștiul și un farmec, nu știu cum. Familia Enache n-are copii, dar îi iubește pe ai altora.

— Și ce vrei, băiețel ? întreabă Eufrosina cu duioșie.

— Vreau să vin la dumneavoastră în vizită !

E într-adevăr amuzant. Dealtfel — își amintește — l-a mai remarcat și înainte prin curte.

— Mi se pare că ne cunoaștem, spune Eufrosina.

Băieţelul încuviinţează.

— Da, ne-am mai întîlnit o dată în lift și dumneavoastră aţi spus : „Uite, Mișule, ce băiat drăguţ" ! Eu eram. Mișu..., pardon, nenea Mișu e acasă ?

— Hai, intră, băiatule, îl invită Eufrosina. Apoi își cheamă soţul. Vino să vezi cine era pisica. Vrei dulceaţă cu apă rece ? îl întreabă pe micul musafir.

— Adă mai bine o bere, face Enache jovial.

— Mulţumesc, dar nu vă deranjaţi, spune puștiul. Bravo, e și bine crescut.

— Și cu ce ocazie ai venit la noi în vizită ? se interesează Eufrosina.

— Cu ocazia că la noi nu e nimeni...

— Aha, ţi-e frică să stai singur în casă ! spune complice Enache.

— Nu mi-e frică deloc, spune băiatul vexat. Da' nu pot să intru, că tata și mama au plecat de acasă și m-au lăsat încuiat afară !

Și adaugă repede, înţelegînd privirea critică a gazdelor.

— De fapt, vă spun dumneavoastră că știu că n-o să mă spuneţi : ei m-au strigat, dar eu m-am ascuns și n-am răspuns...

— Ţţţţţ, face Enache. Nu e frumos cum ai procedat...

— Asta așa e, dar dumneavoastră ce-aţi fi făcut în locul meu ? Că eu mă jucam de-a v-aţi-ascunselea cu niște băieţi mai mari — poate-l știţi pe unu' Gore — și dacă ieșeam, pe urmă mă băteau. Așa că, am zis, mai bine să mă bată tata.

Soţii Enache schimbă priviri amuzate.

— Serios ? Te bate tata ?

Între timp, Eufrosina a adus totuşi trataţia : dulceaţă pentru băiat, bere pentru Mişu.

— Tata e cel mai bun om din lume, spune puştiul cu convingere. Dar uneori n-are încotro. E greu să ai copii. Ai o răspundere. Şi pe urmă, mai e ceva. Tata spune, spune şi pînă la urmă uită.

— Cum îl cheamă ? întreabă Enache.

Puştiul mai adună gînditor cu linguriţa o cireaşă de pe farfurioară.

— N-are nici un rost să vă spun. V-a spus chiar el de cîteva ori şi tot aţi uitat. Are serviciul la dumneavoastră, la registratură.

— Ia te uită ! exclamă Eufrosina.

Mişu încearcă să-şi aducă aminte.

— O fi cel cu mustaţă neagră, spune mai mult pentru el.

— Nu, pe cel cu mustaţă l-aţi concediat anul trecut. Acu' tata lucrează şi în locul lui...

Enache îl bate pe umăr :

— Bravo, înseamnă că tatăl tău e un om de ispravă.

— Tata ? Se vede că nu-l cunoaşteţi ! Cînd vine vreo hîrtie de la dumneavoastră, pînă n-o rezolvă, nu se lasă. Uneori vine foarte tîrziu seara acasă.

E o adevărată plăcere să vezi un băieţel care, chiar la vîrsta asta, se mîndreşte cu tatăl lui.

Arşiţa amiezii s-a mai potolit. Un colţ de umbră cuprinde terasa.

— Hai să ieşim la aer, că aici ne-am copt de tot, spune Enache.

— Aveţi o terasă clasa întîi, apreciază micul oaspete. Vedeţi, noi stăm acolo, la etajul 10, şi de cîte ori vă vedem pe fereastră, tata zice : „Uite, vezi, Gigele, acela e tovarăşul Enache, un om bun şi drept".

— Da ? Așa spune ? Enache îi aruncă o privire nevesti-si.

— Și mama spune, continuă puștiul : „Vezi, Vasile, ce noroc ai avut să nimerești cu serviciul la tovarășul Enache ?“

— E o femeie cumsecade, mama ta, se înduioșează Eufrosina.

— Păcat că tata nu știe să se descurce în viață, clatină din cap băiatul, cu acea maturitate surprinzătoare a copiilor precoce.

— Cum așa ? se miră soții Enache.

— Pentru că de cînd locul lui nenea cu mustață a rămas vacant, tata n-a reușit în nici un fel să fie promovat. Are vechime, are studii, e apreciat de colegi...

— Și atunci, de ce ? Nu înțeleg, spune involuntar Enache.

— Chiar așa spune și mama : „Nu înțeleg, măi Vasile, de ce nu te duci tu în audiență la tovarășul Enache. Un om ca el te va înțelege, te va ajuta“.

— Și tatăl tău de ce nu se duce ? întreabă puțin enervată soția lui Enache.

— A făcut scris. Zice că nu îndrăznește să-l deranjeze pe nenea Mișu. Așa zice, că sînteți bun și drept, dar foarte ocupat.

— Vezi, dragă, colaboratorii mei mă cunosc foarte bine...

— E adevărat că a încercat să vă spună ceva cînd v-a întîlnit în ascensor. Chiar ne-a povestit și nouă. V-a spus : „Cu toată căldura, vă rog să mă primiți...“

— Da ? Și eu ce i-am răspuns ?

Chiar că nu mai ține minte !

— Dumneavoastră ați spus : „Te primesc, Ionescule,

te primesc, dar să mai treacă puţin căldura asta că nu se mai înţelege om cu persoană".

Enache izbucneşte în rîs. „Chiar aşa i-o fi spus ? Oricum, puştiul le povesteşte cu un haz teribil".

— Dar să ştiţi că pe tata nu-l cheamă Ionescu. Îl cheamă Iftode. Iftode Vasile.

— Aaa, Iftode ! Bineînţeles, ia te uită ! Dar ştii că semeni cu el ? ! Nici nu ştiam că are un flăcău atît de isteţ !

Băieţelul se scoală de pe scaun.

— Pe mine acuma să mă scuzaţi, că mă duc acasă. Or fi venit şi ai mei din oraş şi n-aş vrea să fie îngrijoraţi. Vă mulţumesc pentru găzduire.

Eufrosina îl conduce la uşă :

— La revedere, băiatule, şi să mai vii pe la noi !

— Mulţumesc, tanti. Pot să le spun acasă că am fost la dumneavoastră în vizită ?

— Cum să nu ! Transmite-i salutări lui Ionescu...

— Iftode, îl corectează băiatul.

— Iftode Vasile, precizează zîmbind soţia lui Enache.

— Aşa-i, n-am să uit. Poţi chiar să-i spui, adică lasă, văd eu mîine ce-i cu postul ăla de la registratură...

De cum a intrat în casă, deşi a încercat s-o facă fără zgomot, Gigel e luat în primire :

— Pe unde mi-ai umblat, împieliţatule ? Cum ne odihnim şi noi puţin după masă, tu, gata, ai şi şters-o la joacă. Unde-ai fost ?

Admonestarea este însă fără asprime.

— Auzi, tăticule, am cu matale o problemă...

Iftode îşi cunoaşte odrasla, aşa că ia o figură cît se poate de serioasă :

— Mă rog, dacă ai o problemă, s-o auzim...

— Dacă te face pe matale referent-şef, îmi iei şi mie o trotinetă ?

Iftode izbucneşte în hohote de rîs :

— Trotinetă ? ! Bicicletă îţi iau !

— Auzi, tată, nu vrei să rămînem la trotinetă ?

— Nici în ruptul capului ! Am zis bicicletă, bicicletă rămîne !

Gigel îl priveşte pe gînduri, cu un zîmbet vag în colţul gurii. Deh, tu ai vrut-o, tăticule...

O lacună nejustificată

Pur și simplu, nu înțeleg ! Am citit tot ce s-a scris și s-a publicat în literatura mondială, și nimic ! Nici un cuvînt, nici o aluzie. Și totuși, faptul este izbitor. Numai dacă în mod ostentativ nu vrei, atunci e posibil să nu vezi ! Ei, bine, mă refer la faptul că un număr important de opere literare sînt în fapt *scrieri turistice*. Vai nu, nu mă refer la acele pedante și oțioase „jurnale intime", scrise anume pentru a fi publicate, la acele *impresii* adunate cu migală din pliante și reclame sau la reportajele de școlar sîrguincios dornic să-și îndrepte nota la geografie. Nu mă refer nici la marile *cărți de călătorie* — să citez măcar cea lăsată de Marco Polo — adevărate documentare artistice de neînlocuit. Am în vedere opere literare majore, opere importante, opere de referință, într-un cuvînt *capodopere !* Scrise în cele mai diferite epoci și supuse legilor vremii, ele ascund în adîncuri aceleași impulsuri, aceeași chemare la care e sensibil și omul secolului XX.

O, Muză, povestește-mi de bărbatul
(care) (...)
Nemernicí amar de ani pe lume
Și cunoscu pe drumul lui tot felul
De oameni, de orașe și de datini...

Ce program mai evident şi mai în deplin acord cu scopurile turismului ? ! Şi nu vă este cunoscut interogatoriul de mai jos ? Nu aţi răspuns dumneavoastră înşivă la el, în diferite forme ?

De unde, cine eşti ? Şi cum se cheamă
Oraşul şi părinţii tăi ? În care
Corabie-ai sosit ? (...)
Că n-ai venit pe jos de bună seamă,
Căci voi să ştiu : vii oare'ntîia dată ?

Odiseea ! Nu spunem adesea şi-n zilele noastre cînd, aşa cum se ştie, condiţiile de călătorie sînt mult schimbate, că excursia pe care am făcut-o a fost „o adevărată odisee" ?

Dar Candide ? Nu este orice turist în bună măsură un candid ? Voltaire îşi descria eroul „cumpănit în judecăţi şi avînd spiritul simplu", deci receptiv şi permeabil dispus să observe şi să înveţe, căci romanul volterian este, în fapt, o parabolă a educaţiei intelectuale. (Nu ne mai oprim aici şi asupra lui *Micromegas*, spaţiul cosmic nefiind la urma urmei decît un spaţiu convenţional).

...Doi călători ciudaţi străbat drumurile Spaniei. La hanurile la care opresc, se află că se numesc Don Quijote de la Mancha şi Sancio Panza. Vă amintiţi ? Şi ce este celebrul periplu altceva decît un minunat roman eroicomic al călătorului *căruia îi şade bine cu drumul* ? Veţi spune, împreună cu întreaga exegeză a picarescului, că romanul lui Cervantes este o nemuritoare satiră a literaturii cavalereşti, manieriste şi decadente. Nimic mai adevărat ! Dar ce altceva este — nu poate să nu fie ! — turismul decît confruntarea (sau înfruntarea) ideilor preconcepute, a clişeelor culturale (sau inculturale) cu realitatea uneori lipsită de

poezie, poate chiar brutală, dar alteori încărcată de romantism tocmai unde nu te aştepţi ! Donquijotismul ? Care turist nu s-a luptat şi el cu morile de vînt (mori mărunte care macină fapte fără importanţă sau morile mînate de vînturile ideilor abstracte).

...Văzut-am stări, ce-a le descrie / nu ştiu, nu pot, cîţi au să se scoboare, exclamă Dante cînd, după ce a cutreierat Infernul şi Purgatoriul, ajunge în Paradis. Şi care turist n-a păţit şi el asemeni, ca să nu subscrie la cuvintele lui Dante. *Căci stînd aproape ţintei-o vrere vie / atît ne-absoarbe-al minţii noastre-avînt ! / Că taie-al minţii drum să mai revie.*

Am cutreierat Spania (să fie S. ţara turismului prin excelenţă ? n.n.) *în lung şi-n lat* (...) *şi am cunoscut o grămadă de oameni...* (laitmotivul călătoriei şi al cunoaşterii străbate, practic, întreaga literatură).

Lazarillo de Tormes ! E oare o simplă coincidenţă alegerea acestui nume, *lazarillo* însemnînd, în limba spaniolă, *ghid* şi încă unul care duce de mînă un orb ? ! Opera lui Camillo José Cela se termină cu *„Cartea a noua — unde povestesc cum şi însoţit de cine am ajuns în capitală şi unde închei prima parte a povestirii despre colindările mele“*. Fără alte comentarii.

Despre Guliver nici n-are rost să mai vorbim ! Şi copiii ştiu că e o carte de călătorii. Iar dacă ţinem neapărat să identificăm ţările Liliputului, Brobdingnag sau Laputei, o vom face cu mult mai multă uşurinţă azi decît în timpul prudentului Jonathan Swift.

Robinson Crusoe şi-a depăşit de mult anecdota (o posibilă ipostază turistică) şi a devenit un *concept,* o *stare* a individului pus în situaţia să se descurce singur în mijlocul elementelor, dacă nu neapărat ostile, dar de cele mai multe ori indiferente.

Dar la urma urmei, stimaţi istorici literari, esteticieni, eseişti şi critici, nu este orice scriere de o minimă valoare, o aventură a spiritului în timp şi spaţiu ? Nu este orice capodoperă explorarea unui continent necunoscut bîntuit de principii potrivnice ?

Trebuie să conced că dacă nu s-a constituit (încă) o viziune turistică asupra literaturii, de vină sîntem, în primul rînd, noi, turiştii ! Căci n-am izbutit pînă în prezent să ne impunem un statut moral, spiritual şi intelectual cu un ascendent de înaltă autoritate. Parafrazînd cunoscutul dicton napoleonian, putem spune că *fiecare călător are în raniţa sa „Memoriile unui turist"*. Dar numai unul a semnat Stendhal.

Cinefil specializat

Pe terasa hotelului nostru e foarte plăcut. Marea, cu culorile ei schimbătoare, cu spuma albă a valurilor, se vede pînă departe. E răcoare sub umbrelă și stăm în fotolii comode sorbind băuturi cu gheață. Despre ce vorbim ? Cum e și firesc, în vacanță fiind, vorbim despre filme ! Prietenul meu, Gelu M. e inginer la o uzină chimică, face sport, are o frumoasă viață de familie (soție și doi copii) și din partea lui mă așteptam cel mai puțin la păreri extravagante. După ce am discutat un timp despre filmele văzute în oraș și la televizor, ne-am confruntat aprecierile. La un moment dat, Gelu îmi spune că în realitate pe el nu-l interesează aproape defel filmele noi în care, de regulă, totul e previzibil („dealtfel, și cronicile nu fac altceva decît să identifice cine după cine s-a luat, cine pe cine l-a influențat, cine de la cine s-a inspirat etc."), în timp ce numai în filmele *vechi*, totul e suspans, neprevăzut, mister !

Am ridicat din umeri, dar el a insistat :

— Poți să vezi de 10 ori același film și el va fi de fiecare dată altul !

— Adică cum ?

Glumea ? Vorbea serios ?

— Adică, pe măsură ce pelicula se învechește și se rupe...

— Se lipește, am spus eu involuntar.

— Exact și se obține o nouă variantă !

Gelu vorbea serios.

— Să luăm un exemplu...

Inginerul simțea nevoia demonstrației.

— Ai văzut Contele de Monte Cristo ?

— Cum să nu, am citit și cartea !

— Perfect ! Atunci să-ți povestesc ultima ecranizare. Am văzut-o chiar aici, pe litoral, la o grădină...

Mi-am aprins o țigară și am așteptat cu curiozitate amuzată relatarea.

— Așadar, Edmond Dantes era un tînăr și frumos marinar. El era îndrăgostit...

— De fata armatorului Morel, l-am întrerupt eu.

— Da de unde ! a sărit Gelu. Nu apare nici o fată. El era îndrăgostit, pur și simplu de mare. După cum probabil îți aduci aminte, trebuind să plece din nou în cursă, i se înmînează o scrisoare ultrasecretă...

— Scrisoarea care putea să-l compromită pe judecător, care era fiul bătrînului bonapartist. Cum să nu-mi aduc aminte ? !

Gelu mă privi cu compătimire.

— Vezi-ți de treabă, ce bonapartist ? Nu apare nici un bonapartist, nici tînăr, nici bătrîn...

— Și atunci de ce-l arestează gărzile ?

— Reiese că Dantes a comis o presupusă contravenție poștală, pentru că în scena următoare îl vedem intrînd....

— La poștă !

— Nicidecum. Îl vedem intrînd în fioroasa închisoare din castelul If...

Da, acesta e de fapt marele secret al artei cinematografice. Efectul de montaj ! Crucișătorul Potemkin, celebrul film al lui Eisenstein, n-a fost și el montat în numeroase variante ? În definitiv, ruperea și lipi-

rea unei pelicule nu duce la un nou montaj și deci la un nou film ?

— Și acu', urmează toată povestea cu evadarea lui, cu comoara am continuat eu.

— Care comoară ? Ascultă, tu îmi povestești cartea !

— Dar în film cum e ?

— În film nu e ! În film, după ce-l vezi pe Dantes sărind în mare, cusut pe dinăuntru și cu un cuțit în dinți, în scena următoare îl vezi coborînd dintr-o trăsură.

— O adevărată lovitură de teatru !

— Este ! Pentru că trăsura chiar la teatru îl ducea, unde urma să se întîlnească cu logodnica lui.

— Logodnica lui nu s-a măritat cu altul ?

— Asta știi tu, că ești băiat citit. În film e o actriță care spune că-l iubește de mult. Dantes îi propune să se mărite cu el, ea acceptă și o pornesc împreună...

— Spre viitorul lor cămin conjugal, spun ironic.

— Asta nu se arată în film. Reiese că pornesc împreună spre viitorul lor luminos.

Dacă mă gîndesc bine, noua variantă pe care o văzuse Gelu nici nu era atît de rea. Oricum, vechiul subiect, de ce să n-o recunoaștem, era de mult banalizat.

O floare în dar

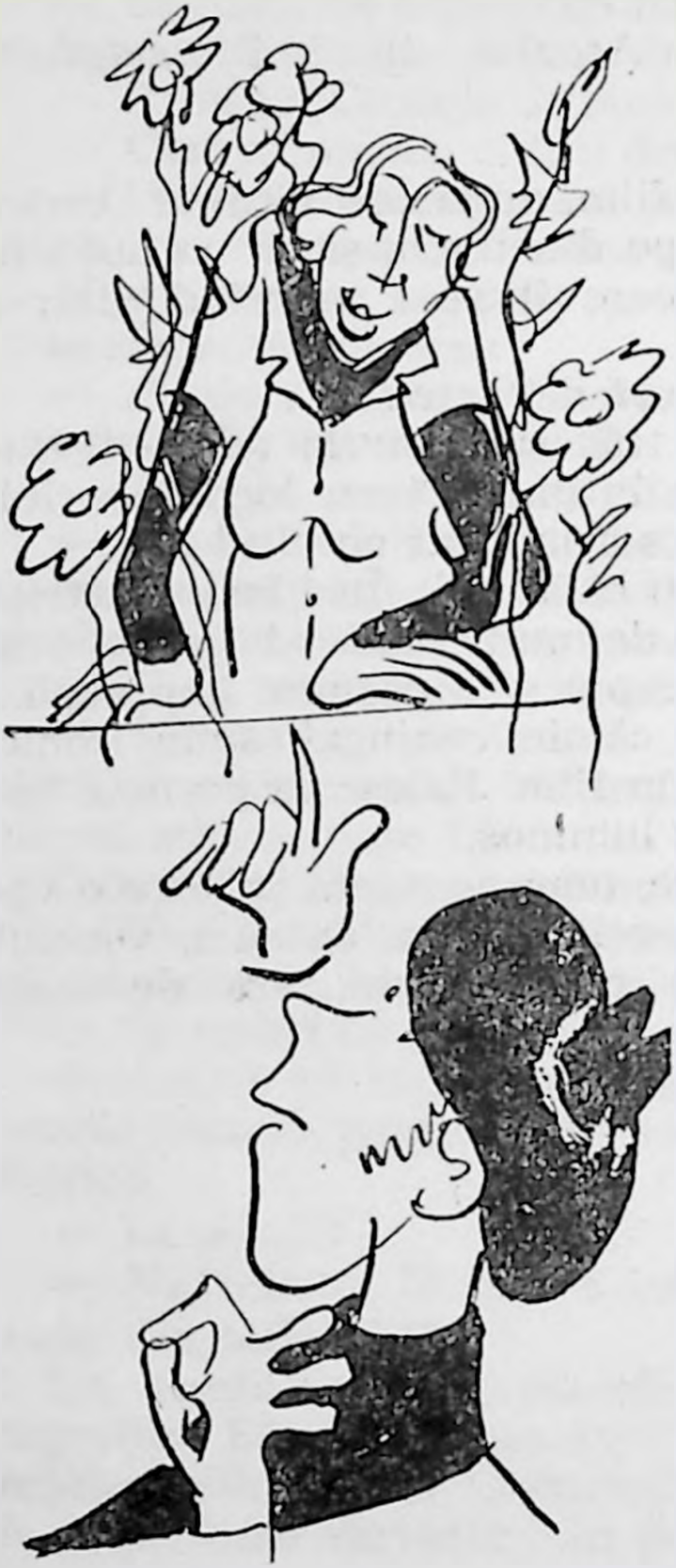

Un tînăr cu aer visător, purtînd ochelari groși, intră la florăria „Panseluța“ și, nevăzînd pe nimeni, rămase o clipă locului.

— Ce doriți ? se auzi o voce feminină ce venea din spatele unui uriaș ghiveci ornamental cu pomi pitici exotici.

— Nu vă supărați, știți, mîine e ziua logodnicei mele. Ce mă sfătuiți să-i trimit ?

Vînzătoarea ieși de după ghiveci. Era o persoană mai în vîrstă, care nu primise niciodată flori în dar.

— Trimiteți-i un tort mare de ciocolată cu „la mulți ani !“

Tînărul tresări speriat :

— Aici nu-i florărie ?

— Ba da, dar mi-aţi cerut părerea...

Vizibil uşurat, cumpărătorul se explică încurcat :

— V-am cerut părerea în specialitatea dumneavoastră. Floricolă. Adică, ziceam, ce floare să-i trimit...

— Luaţi-i nişte orhidee. Sînt plante exotice, dar pe care le obţinem în serele noastre.

Tînărul aruncă o privire alarmată spre imensul ghiveci de pe tejghea.

— Unde vă uitaţi ? Aici sînt, i le arată vînzătoarea. Nu-i aşa că sînt superbe ?

— Mdaa, cred că într-adevăr sînt minunate, încuviinţă tînărul scoţîndu-şi ochelarii ca să-i şteargă cu batista. Adăugă zîmbind jenat : Ştiţi, cînd sînt emoţionat, se aburesc...

Acum vedea bine orhideele. Dădu energic din cap :

— Le iau ! Puneţi-mi cinci crenguţe.

— Costă 25 de lei floarea, spuse în treacăt (ştia ea de ce) vînzătoarea.

— Vai de mine, nu contează ! Doar le iau pentru logodnica mea.

— Foarte bine ! Dar e util să observaţi că pe fiecare crenguţă sînt cinci, şase flori, ceea ce înseamnă (făcu înmulţirea cu creionul pe o hîrtie de ambalaj) 675 de lei. Şi încheie impasibilă : Se obţin foarte greu, în seră...

Tînărul se făcu alb ca varul.

— Cît ? Bine, dar asta e o nebunie ! Ce-o să creadă Mioara ?

— O să creadă că pentru ea sînteţi în stare de orice nebunie, spuse vînzătoarea cu vădită plictiseală.

— Nu, nu ! O să creadă că sînt un risipitor, un nesăbuit, un irresponsabil. Şi, după ce ne vom căsători, o

să-mi amintească toată viața că am fost în stare să arunc șase sute șaptezeci și cinci de lei pentru o persoană care nici măcar nu era soția mea ! Nu ! Altceva.

Își roti privirea mioapă prin magazin :

— Văd acolo în vitrină niște splendori albe și roz. Dați-mi-le pe acelea !

— N-o să le puteți lua...

— De ce ? Elanul tînărului scăzuse. Sînt tot din cele scumpe ?

— Cele albe și roz din vitrină sînt pictate pe geam.

Răspunsul suna calm. Un calm perfect.

— A, da ? Știți, eu cînd sînt emoționat... se scuză logodnicul.

— Știu, vi se aburesc ochelarii.

— De aceea v-am și rugat să mă sfătuiți, ca o mamă...

Deși miop, tînărul înțelese că a făcut o gafă. Se corectă repede :

— Ca o soră...

— Vă sfătuiesc, ca o specialistă floricolă, spuse vînzătoarea sec, luați garoafe !

— Da, cum nu m-am gîndit ! Garoafe ! Sînt frumoase, colorate, miros...

— ...a garoafe !

— Aveți dreptate. Aveți garoafe ?

— Avem.

— Puneți-mi una, ceru tînărul după o scurtă ezitare.

— Vă costă cinci lei.

— Poftim ? Numai cinci lei ?

— Vi se pare scump ? Vînzătoarea îl privi ironic.

— Dimpotrivă ! E derizoriu...

— În definitiv, dumneavoastră o puteți plăti cît doriți. Vă dau și bon.

— A, nu ! Dacă ăsta e preţul... Eu nu obişnuiesc să mă tocmesc.

— Atunci, v-o împachetez ?

Dădu evaziv din cap. Ce-o să creadă Mioara ? Că e un zgîrcit, un cîrpănos...

— Vă propun o floare clasică. Nimic mai potrivit pentru o logodnică. Nu sînt nici scumpe, nici ieftine. Frumoase, discrete, colorate...

Tînărul se însufleţi :

— Ce anume ?

— Anemone.

Însufleţirea i se stinse.

— Anemone are, şi încă veritabile.

— Şi ale noastre sînt veritabile, răspunse înţepat vînzătoarea.

— Da, dar ale dumneavoastră sînt Popeşti-Leordeni, pe cînd ale Mioarei sînt Ştefan Luchian.

Vînzătoarea ridică din umeri. Acum ştia cum se va termina povestea. Se reaşeză pe scăunelul din spatele tejghelei.

Tînărul făcu un nou tur de orizont prin magazin. Privirea i se opri pe masa de lîngă casă.

— M-am hotărît : daţi-mi floarea aceea !...

Vînzătoarea îi urmări privirea. Spuse alb :

— Aceea nu se vinde.

— De ce nu se vinde ? Nu e în magazin ? Nu e floare ?

— Ba da, dar floarea aceea face parte din inventarul nostru. Nu e de vînzare.

— Totuşi, vă rog foarte mult, faceţi o excepţie.

— Imposibil.

— Insist.

— Insistați inutil. Floarea aceea nu se vinde la noi...

— Dar unde ?

— La Electrotehnica...

— Poftim ?

— Floarea aceea este o veioză.

— O veioză ? ! Extraordinar ! La asta nu m-am gîndit. Și adăugă cu recunoștință în glas : Știam eu că o să-mi dați o idee bună. Vă mulțumesc.

Tînărul ieși voios din florărie. Și în timp ce traversa spre Electrotehnica își spunea plin de încîntare : „Practică, frumoasă și nu se ofilește. Cel mult îi mai schimbi din cînd în cînd un bec".

Într-adevăr, cine mai oferă azi logodnicei flori ? Pur și simplu, flori !

Eroul negativ sau puterea artei*

Poate n-o să mă credeţi, dar nu mai vreau să joc eroi negativi. La început, abia aşteptam să fiu distribuit într-un personaj cît mai antipatic, odios chiar. Cine nu ştie cît de insipide sînt rolurile pozitive ! Dacă eşti soţ, eşti cumsecade, om de casă, săritor. Dacă eşti director, eşti harnic, politicos, plin de grijă pentru buna desfăşurare a producţiei. Ce să faci cu un asemenea rol, ce să creezi dintr-un asemenea personaj ? De aceea, toţi ne băteam pentru rolurile personajelor negative. Nerăşi, cu ochii injectaţi, duhnind a pepsi, băgînd un pumn de zahăr tos sau pesmet în carburatorul inginerului-şef, umblînd noaptea prin locuri întunecoase şi rostind ameninţări lugubre, astea roluri ! Simţi sala cum te urmăreşte, cum speră să fii dat cît mai repede pe mîna miliţiei... Şi totuşi, de la o vreme, am început să refuz astfel de roluri... Deunăzi, m-am dus să mă bărbieresc şi-l văd pe meşterul Pamfil că se uită cam ciudat la mine. Cum mînuia briciul, m-a cuprins o stare de nelinişte...

— Ce e, Pamfilache, ce te uiţi aşa la mine ?

— V-am văzut aseară în Iago... Pe cuvînt, şi eu care vă stimam... Era o adevărată plăcere pentru mine

* Din mărturisirile unui foarte cunoscut actor de teatru care a dorit să rămînă anonim (n.a.).

să vă fac o frecţie, să vă tund... Cum aţi putut să faceţi una ca asta ? Femeia aceea cumsecade... şi bărbat-su... a căzut în cursă ca un nătăfleţ...

— Pamfilache, aşa e piesa... Eu n-am făcut decît să joc un rol...

— Lăsaţi, ştiu eu... Doar nu e prima oară că merg la teatru. Am văzut cu cîtă răutate aţi făcut totul. Am înţeles că, de fapt, aveaţi ce aveaţi cu colega, cu soţu'... Ehe, lăsaţi că ştiu eu ! Invidia, invidia asta care face atîta rău...

Daaa... Aprovizionarea mi-o fac de obicei la *Alimentara* din blocul nostru. Oameni drăguţi, atenţi, delicaţi... Cînd primesc ceva mai aşa, mai deosebit, îmi dau şi mie. Zilele trecute, am intrat şi zic : „să iau şi eu vreo cîteva sticle de vin". Duminică e nunta de aur a socrilor...

Da' numai că sare Gabi, o fată vioaie şi politicoasă :

— Aţi putea să mai lăsaţi năravul ăsta...

— Poftim ?

— Ce, nu v-am văzut ? Aseară în *Scrisoarea pierdută*... „Eu, cu cine votez ?"

— Şi ţi-a plăcut ?

— Cum să-mi placă ? ! Ca să fiu sinceră, nici nu ştiu ce zice soţia dumneavoastră... Se poate să fiţi mereu „făcut" ?

— Auzi, Gabi, să ştii că nu eram făcut deloc. Aşa e rolul. Trebuia să mă prefac...

— Lăsaţi, nu mă luaţi pe mine cu rolu', cu... Ce credeţi că dacă n-am şcoli mari, nu pot să deosebesc un om treaz de unul care e băut ?

Am lăsat ochii în jos. Se strînsese lumea, care, neauzind începutul discuţiei, începuse să-mi zică : „Bravo, om serios eşti dumneata ? Umbli matol... Halal !"

...Asta nu-i nimic. Capac la toate l-a pus ultima piesă polițistă a lui Pavel Delciu. Eu îl jucam pe asasin, intriga era foarte bine țesută și eram demascat abia în ultima scenă. Spectatorii se foiau pe scaun într-un elan interior de a veni în sprijinul organelor de anchetă. Și cînd, la un moment dat, locotenentul Mitea, în mijlocul scenei, întreabă : „Oare cine să fie criminalul ?“ aud din sală pe unu' că strigă :

— Demetrescu ! Ăla gras și comic. Luați-l, el e criminalul ! Îl cunosc că stă la noi în bloc.

Vedeți, de aceea nu mai vreau să joc personaje negative. Drumurile artei sînt greu de pătruns, reacțiile spectatorilor dintre cele mai neașteptate.

Nu vă supărați, n-aveți un rol de director inimos, plin de inițiativă și politicos cu subalternii ?

O ipoteză

Aveam de luat două zile recuperare, plus duminica, se făceau trei zile libere. Nevastă-mea avea o lucrare acasă şi putea să se aranjeze. Aşa se explică faptul că mi-a venit o idee excelentă :

— Ce-ai zice, iubito, dacă am face o mică excursie ? Mă simt cam surmenat şi cred că nici ţie nu ţi-ar prinde rău să-ţi mai împrospătezi impresiile...

— Ce-aş putea obiecta ? spuse nevastă-mea cu ironie binevoitoare. Ca de obicei, tu eşti responsabil cu ideile bune...

Am apăsat pe butonul videotelefonului de bloc şi am avut noroc să-l găsesc pe administrator acasă :

— Salut, nea Griguţă ! Aş vrea să ştiu dacă sala de turism e liberă săptămîna asta ?

Bătrînul Grig era cu fălcile săpunite. Trecu repede cu depilatorul cu laser pe obraz, se „şterse“ cu dușul de aer cald, apoi îmi făcu un semn să aştept. L-am văzut cercetînd graficul afişat deasupra biroului.

— Hm, s-ar putea aranja ceva... Te deranjează dacă mai vine cineva ?

— Cine ?

— Inginerul Berindei cu nevastă-sa...

Îi ştiam. Erau tineri şi simpatici amîndoi. El lucra ceva la Centrala solară de pe Ceahlău şi ea făcea naveta pentru că nu vroia să renunţe la catedra de

limbaje de programare de la București. Deci, nu numai că nu mă deranja, dar eram chiar bucuros de societate. Am acceptat.

— În regulă, Grig, atunci de mîine după-amiază pînă duminică seara, *rezervat în exclusivitate !*

Prietenia cu familia Berindei s-a legat instantaneu. Era și firesc. Așa se petrec lucrurile în orice excursie.

— Bei ceva ? m-a întrebat Marc.

— Hm, știu eu, poate un suc de fructe...

— E-n regulă, ți-l pregătește Olga. Eu am să beau ceva mai tare dacă faptul nu te contrariază...

Am ridicat din umeri. Oricum, preluasem conducerea grupului și acum aveam puțină treabă. Eram nerăbdător să cer calculatorului cîteva programe instructiv-distractive ca, pe baza propunerilor lui, să elaborăm un plan-sinteză. Cîteva sunete scurte, cîteva beculețe de control clipind colorate și pe terminalul calculatorului au apărut 5 programe-temă.

1. Roma antică.
2. Catedralele gotice din Franța.
3. Moravuri caracteristice la Londra.
4. Vînătoare de tigri pe elefanți în India.
5. Schi și săniuțe în Terranova.

Era într-adevăr destul de variat. Nevastă-mea a refuzat însă categoric *vînătoarea de tigri.*

— Nu-s chiar atît de înapoiată cum vrei tu să insinuezi, mi-a spus ea supărată. Știu bine că bietele animale nu mai sînt ucise ca pe vremuri, ci pur și simplu adormite cu proiectile somnifere. Și totuși, procedeul redeșteaptă probabil vechile violențe ale vînătorii primitive...

Îmi cunoșteam nevasta, așa că n-am insistat. În fond, și cu 4 itinerare, programul se anunța destul de încărcat. Am schimbat o privire complice cu Marc

și Olga, care au acceptat la rîndul lor să renunțe la vînătoare.

— Ca să fiu sinceră, aș lăsa schiul și săniuțele la urmă, mai mult pentru voi. Cu naveta pe care o tot fac pe Ceahlău, schiul mă cam obosește. În schimb, aș petrece un timp mai îndelungat în Roma antică...

Ne-am declarat cu toții de acord cu propunerea Olgăi. Marc a ezitat totuși, întrebîndu-mă dacă insist ca transpunerea în epocă s-o facem prin *cronoportaj* sau prin *translație paralelă*. Îi era pur și simplu frică să nu apară vreo defecțiune la aparatul de călătorit în spațiu-timp și să întîrzie la servici.

— Ar fi cît se poate de neplăcut. Sînt unul dintre cei mai tineri șefi de la Centrală și chestia asta mă cam obligă...

L-am asigurat că totul va funcționa fără greș. *Translația paralelă* cît ar fi de interesantă rămîne exterioară. Vezi și afli lucruri minunate care *au fost*. Tot ce întîlnești și-ți este prezentat în acea stare de veghe parahipnotică sînt de fapt la *timpul trecut !* Or, ce poate fi mai interesant și mai instructiv decît să cunoști trecutul ca un *viitor*, ba mai mult, să participi efectiv la realizarea lui ? ! Rămînea să mai stabilim pe calculator care perioadă a Romei antice s-o vizităm, pentru că, în cele aproape trei zile pe care le aveam la dispoziție, cu toată comprimarea extremă a timpului, datorită vitezei superluminice cu care circulam, tot nu puteam cuprinde, așa, vreo șapte, opt secole acolo... În ce privește *Ciclul gotic al Franței*, soția mea a insistat foarte mult să alegem perioada lui Ludovic al XI-lea cînd negustorii lionezi aduceau la Paris cele mai vestite dantele...

În cîteva secunde, calculatorul ne afișă întregul program. Era într-adevăr fascinant. (Printr-o conexiune parazită, comise și o indiscreție : una din surpri-

zele călătoriei era aceea că vom fi la Roma exact în zilele cînd Hanibal va fi *ante portas !)* În ultima secundă, veni și o corectură de la Calculatorul Central cu care eram interconectați : programul *„moravuri caracteristice la Londra"* se contramanda, fiind exclus de filtrul de selecție din setul de programe educative.

În sfîrșit, ne-am ocupat locurile în comodele fotolii de zbor *spațiu-timp,* de curînd renovate prin grija neobositului nea Griguță. (Și toate astea fără nici o indemnizație specială, numai pentru că, fiind pensionar, nu avea chef să stea inactiv, cicălit 24 de ore pe zi de iubitoarea lui soție).

Înainte de a-mi pune casca de protecție contra ploii mezonice, am surprins o privire a nevesti-mi. Am înțeles că urmărește cu mare atenție comportarea mea față de Olguța. (Făcusem imprudența să-mi manifest prea călduros entuziasmul de a realiza excursia turistică de sfîrșit de săptămînă împreună cu vecinii noștri, soții Berindei. Poate cu timpul am să devin mai inteligent).

...Așa se va face turism în anul 2002.

Este o simplă ipoteză de lucru. Și, ca orice ipoteză, nu e obligatoriu să fie confirmată. S-ar putea ca ancestralele forme de turism să rămînă în linii generale cele cunoscute. Personal, accept să-mi imaginez și această ipoteză.

Intersecţia

Eu locuiesc pe o stradă liniştită. Cînd copiii nu joacă fotbal, înmiresmînd văzduhul cu strigătele lor pline de prospeţime, îmi place să stau cu ferestrele deschise în fapt de seară şi să urmăresc dialogurile acelea colorate iscate în scrîşnet de frîne şi claxoane furioase :

— Tontule ! De ce nu eşti atent ? !

— Eu ? ! Dumneata de ce nu eşti atent ! Bezmeticule ! Dacă habar n-ai să conduci, de ce te urci la volan ? !

— Ia te uită cine vorbeşte ? ! Eu am carnet de 10 ani !

— Poţi să ai şi de o sută, că tot nu ştii să circuli !

— Poate mă înveţi dumneata !

— Hă, hă ! Cu elevi din ăştia dă şcoala faliment. N-ai văzut semnul de „atenţie“ ?

— Dar dumneata pe ce culoar te-ai băgat ? Dacă vroiai s-o faci la stînga, ce căutai acolo ?

— Păi, nu vroiam, că am văzut că-mi tai calea...

— Şi dumneata nu mai ai nimic sfînt pe lume, nici măcar prioritatea de dreapta ?

— Dacă nu aş fi avut prezenţă de spirit să opresc în ultimă instanţă...

— Dacă nu aveam eu frîne bune, 'acum erai în instanţă ! Mai bine ţi-ai cere scuze...

— Tot eu ? ! Acu' din cauza dumitale îmi pierd și timpul...

Privesc pe fereastră. Cei doi au coborît de la volan și-și inspectează mașinile. Se pare că nu se petrecuse nimic important. Abia acum se uită unul la cellălalt. Tonul și-a pierdut din intensitate...

— Mă rog, bine că nu s-a întîmplat nimic... Oricum, altă dată să fiți mai atent...

— La fel și dumneata. Nu de alta, dar ar fi păcat de mașină. Așa sînt unii și pe urmă îi plînge familia, dar și pe tine te bagă în pușcărie.

— Să nu mai vorbim... Să-i vezi numai cum dau buzna în intersecție, te ia groaza... Fără să avertizeze, fără să se asigure... Aveți un foc ?

— Poftiți. Îmi dați voie, Dragomirescu, inginer...

— Mulțumesc. Scarlat, economist. Ca să vezi cum e viața, adineori era totul la un fir de păr... Putea să se întîmple o dandana și nici nu ne cunoșteam. Îmi pare bine...

— De fapt, ca să fiu sincer, mie îmi pare rău. Cred că, oricum, o parte din vină am și eu. Nu știu cum naiba nu mi-am dat seama, că eu trebuia să cedez trecerea.

— Da, așa mi-am zis și eu, de aceea nici n-am încetinit, dar n-am observat că aveam și eu semnul în colț. Dacă e s-o luăm ca la carte, vina e a mea !

— Niciodată lucrurile nu se întîmplă exact ca la carte. Eu, ca să fiu sincer, aveam mai mult de șaizeci la oră. Am văzut că nu e nimeni pe trecerea de pietoni și ce mi-am zis...

— Dar e și normal ! La mine a acționat mai mult ambiția. Am văzut că accelerați și am vrut să vă dovedesc că mașina mea e mai promptă.

Dialogul e de-a dreptul vesel, prietenos. Se vede că ambii se admiră reciproc :

— Un lucru e sigur, aveţi o prezenţă de spirit remarcabilă. Eu unul o cam sfeclisem. Şi, ce-i drept, aveţi şi frîne grozave !

— E adevărat, că tocmai zilele astea le-am schimbat plăcuţele, încolo, maşina e cam veche. În schimb, a dumneavoastră e nouă, nu-i aşa ?

— Nouă, nu, dar abia i-am făcut tabla.

— S-o purtaţi sănătos ! Adică să vă poarte sănătos !

— Sînteţi amabil. Totul e bine cînd se termină cu bine şi a fost o adevărată plăcere să vă cunosc.

— Sper să mai am ocazia... Respectele mele !

— Cu toată stima.

Portierele se trîntesc simultan. Motoarele se ambalează şi maşinile pornesc concomitent. De data asta, bufnitura e surdă, caracteristică. Nu poate fi nici o confuzie. Din fericire pagubele sînt minime.

— Tontule ! De ce nu eşti atent ? !

— Eu ? ! Dumneata de ce nu eşti atent ! ? Bezmeticule...

Cum vă spuneam, locuiesc pe o stradă liniştită şi discuţiile din intersecţie se aud cît se poate de limpede.

Miercuri, zi de meci

(reconstituire dramatică)

Ascensiunea neașteptată a unui mic slujbaș de la *Întreprinderea pentru lacuri, vopsele și produse fracționate inflamabile*, într-o zi de meci.

FANE — *(băiat de viață, funcționar la registratură, intră vesel în camera biroului de informații)* Noroc nea Tase ! Tot *cuvinte*, tot *cuvinte ?*

TASE — *(Tănase Georgescu, 54 de ani, burlac — dezleagă cuvinte încrucișate)* Tot.

FANE — *(cu vervă, peste umărul lui Tase)* „Strălucește-pe-firmament-și în clasament — șase litere".

TASE — *(bucuros de dialog)* Măi Fane, tot cu Steaua ții ?

FANE — Tot. Tare sînt curios ce-or să facă băieții astăzi. Matale, nea Tăsică, ce zici ?

TASE — Ce să zic ? Balonul e rotund...

FANE — Nu, nu, ce zici ? Îmi ții puțin locul, să mă duc să-i văd pe băieți la lucru ?

TASE — Păi...

FANE — Atunci e-n regulă, am fugit ! Treci alături, la mine, că azi tot nu mai vine nimeni...

Fane a și dispărut. Nea Tase clatină din cap — lupta dintre prietenie și datorie —, apoi trece în camera alăturată, se așază la masa tînărului său coleg

şi se concentrează din nou asupra careului de cuvinte încrucişate. Dar uşa biroului de registratură se deschide şi intră şeful serviciului de ambalaje, Aristide Ionescu.

IONESCU — *(amabil cu subalternii)* Salut, nea Tase...

TASE — *(relativ stînjenit)* Vă salut, vă salut, tovarăşe Ionescu...

IONESCU — Da' Fane, unde-i ?

TASE — Pe-aici... A ieşit puţin...

IONESCU — *(mai mult nerăbdător decît nervos)* Asta-i omu', cînd ai nevoie urgentă de el...

TASE — Îi spun eu cînd se întoarce că l-aţi căutat...

IONESCU — Vezi-ţi de treabă ! Şi aşa e tîrziu. Cu aglomeraţia asta... *(întîlneşte privirea lui Tase)*, cu aglomeraţia asta de probleme... Şi Fane ! *(îşi muşcă vîrful mustăţii)*. Aveam cu el o chestiune şi vroiam să ştiu rezultatul...

TASE — A, păi, după rezultat s-a dus...

IONESCU — *(cu oftat)* Rezultatu-i rezultat. Dar trebuie să ştii şi cum s-a rezolvat, cum s-a lucrat...

TASE — *(se vede că ştie)* Aşa zicea şi Fane că se duce să-i vadă la lucru. D-aia m-a lăsat pe mine...

IONESCU — *(brusc, luminat de o căldură interioară)* Tăsică ! Auzi, ce-ar fi... Sigur că da ! Treci, omule, şi stai la mine. E mai linişte, mai frumos... E mai birou ! Stai acolo numai aşa, că dacă sună telefonul să răspundă cineva... ştii cum e... De fapt, azi nici n-o să sune nimeni că e cuplaj...

TASE — *(fără intenţie de calambur)* La telefon ?

IONESCU — Buuună ! Cuplaj la telefon ! Eşti grozav, Tăsică. Hai, treci pe la mine !

TASE — Păi... *(iarăşi aceeaşi luptă între prietenie — datorie şi ierarhie).*

Într-adevăr, biroul tovarășului Aristide Ionescu e frumos ! Perdele, covor 3/4, două telefoane, mapă de vinilin și scaun tapisat. Tase se așază cu oarecare timiditate la birou. Întinde mîna spre telefon... Da, dacă sună, va putea răspunde imediat. O clipă ar vrea să-și reia careul de cuvinte încrucișate, dar... parcă nu cadrează. Pe masă e ziarul de azi. Ei, da, ziarul e altceva ! Îl desface și, cu un aer mai adecvat *noii sale poziții,* încearcă să citească un articol despre situația economică din Argentina... Dar... sună telefonul ! Care din ele ? Ăsta. Nu, nu e ăsta, că sună sub masă într-o casetă. E celălalt, *interiorul.*

TASE — *(așezîndu-și mai bine ochelarii pe nas)* Alo ? Cu cine ? Vă rog, vorbiți în receptor. Păi, nu știu în ce vorbiți, că nu vă aud. Cu tovarășul Ionescu ? Dar cine întreabă ? Cum, n-are importanță ! Poate nu are pentru dumneata, dar are pentru mine ! În ce problemă îl căutați ? Cum, nici asta n-are importanță ? ! Atunci, de ce suni, tovarășe ? ! Să fie clar : dacă vii la mine, îți spui numele și în ce problemă ! A, nu la mine ? Nu, tovarășul Ionescu nu e la minister, nici în delegație... E pe teren. Da, pe te-ren !

La celălalt capăt al firului, receptorul a fost pus în furcă. Tase se uită o clipă la receptor, apoi îl pune și el în furcă. Convorbirea asta l-a și enervat. Chiar și acolo, la biroul lui de informații, mai cheamă unii cetățeni cu care nu te poți înțelege... Brusc, ușa se deschide cu putere.

GEORGESCU — *(contabil-șef, bărbat frumos, sufletul întreprinderii)* Ionescule, ce-i asta, te ții de glume ? !

TASE — *(se ridică de pe scaun — poate nu trebuia să stea pe el)* Să trăiți, tovarășe Georgescu...

GEORGESCU — *(decepţionat)* A, dumneata erai ? Dar Ionescu unde-i ?

TASE — Pe teren, tovarăşe Georgescu.

GEORGESCU — Ce teren, frate ! Că pe Ionescu ăsta nu-l urneşti din birou nici să-l pici cu ceară ! D-aia pierdem contracte cu beneficiari importanţi...

TASE — Poate a intervenit ceva neprevăzut...

GEORGESCU — *(ridică din umeri)* Ce neprevăzut ?! Astea se ştiu de la început. Şi ce, el nu ştia ?

TASE — Ba ştia. Ştia precis. Că de aia m-a şi rugat pe mine să-i ţin locul, adică să stau aici că tot mă rugase Ionescu, că dacă sună cineva la telefon...

GEORGESCU — Pe dumneata ? *(i se aprinde un zîmbet)*. Adică, de ce nu ? În definitiv, aici la noi, dumneata eşti specialist în informaţii. Chiar, la urma urmei, dumneata ştii mai multe decît mine!

TASE — *(copleşit)* Glumiţi, tovarăşe Georgescu...

GEORGESCU — *(serios, într-adevăr serios)* Ba nu glumesc deloc ! Eşti bun, tovarăşe, eşti bun ! Ai putea lucra nu numai acolo, la dumneata, la parter. Ai putea lucra şi la etajul unu, şi la doi, şi chiar mai sus. Chiar la mine, la trei !

TASE — *(înduioşat)* Glumiţi, tova...

GEORGESCU — *(sever)* Ba nu glumesc deloc ! Eu de mult am spus : se face o mare greşeală cu tovarăşul...

TASE — *(spontan)* Tase.

GEORGESCU *(conştient de tonul demagogic)* Tase şi mai cum ?

TASE — Tănase Georgescu.

GEORGESCU — Formidabil, ca pe mine !

TASE — Tot Tănase ? ! ?

GEORGESCU — Nu, tot Georgescu, vreau să spun. Acu' ascultă, tizule, vino repede la mine în birou că n-am pe cine să las la telefon... Doar știi că se zugrăvește și tot etajul e risipit prin alte birouri... De fapt, tot n-o să sune nimeni că azi e cuplaj...

TASE — *(repetă, de data asta scontînd efectul)* Cuplaj la telefon ?

GEORGESCU — *(mai mult mirat, decît gustînd gluma)* Bravo, tizule, văd că ai și haz... Hai, du-te repede sus și vezi, dacă e ceva, suni la interior 202, la secretara mea, că am pus-o să-mi bată ceva la mașină.

Tase aruncă o privire circulară plină de regret în biroul lui Ionescu. Dar, deh, acu' trebuia să urce... La etajul 3. Iată și camera lui Georgescu. Frumoasă, spațioasă ! Un birou mare, cu furnir imitație de lemn prețios. Un fotoliu larg de piele, o masă lungă de ședințe cu șase scaune tapisate, un tablou (sau fotografie color ?) reprezentînd castelul Bran în decor de iarnă. Și șase telefoane. Tase face cîțiva pași în vîrful picioarelor pe covorul mare și gros. Ehe, dacă ar fi avut studii ! Altul i-ar fi fost norocul. Că doar el cunoaște întreprinderea poate mai bine ca oricare altul. Și propunerea cu decalarea intrărilor și raționalizarea fluxului la intrare și ieșire nu fusese a lui ? Și cine știe mai bine ca el cît stă fiecare la serviciu și cît lipsește ? Se așază la birou. Doar n-o să stea în picioare ca unul care a venit cu o cerere. El îi ține acum locul șefului. O clipă i se pare că se scufundă în niște profunzimi necunoscute. Dar, nu ! E la nivelul mesei, al biroului, al sarcinii ce i s-a încredințat ! Cît a spus Georgescu că are secretara ? 202. Bine, dacă va avea nevoie...

Dar... ușa se deschide încetișor, fără zgomot, și intră un necunoscut. Bate în ușă pe dinăuntru.

NECUNOSCUTUL — *(în jur de 30 de ani, aer descurcăreț)* Dumneavoastră sînteți tovarășul Georgescu ?

TASE — Eu !

NECUNOSCUTUL — Cu dumneavoastră am treabă!

TASE — *(dedublarea personalității)* Și cum ați ajuns la mine, fără să treceți pe la mine ?

NECUNOSCUTUL — Poftim ?

TASE — Vreau să spun, cine v-a dat drumul să intrați ?

NECUNOSCUTUL — Nimeni. Adică, vreau să spun că nu era nimeni care să nu mă lase. Mai ales că aveam treabă la registratură. Știți, biroul de alături... la tovarășul Popescu...

TASE — Dar tovarășul Popescu lipsește...

NECUNOSCUTUL — Tocmai. Dar nu vroiam decît să-i las o hîrtie, așa că i-am pus-o pe masă. Dar, ce mi-am zis, dacă tot am venit, să-mi iau și contractul vizat de la tovarășul Ionescu.

TASE — Dar și tovarășul Ionescu lipsește...

NECUNOSCUTUL — Din fericire. Pentru că mi-am căutat singur hîrtia. Nu-i trebuia decît ștampilă că era semnată. Ștampila era pe masă, așa că a mers repede, ca la autoservire... Și atunci, înțelegeți ? dacă tot am rezolvat atît de repede, îmi rămînea timp să trec și pe la dumneavoastră. Îmi pare bine să vă cunosc și personal, că pînă azi n-am putut să trec niciodată de tovarășa secretară. Acum, dacă sînteți aici...

TASE — *(simțind că lucrurile se încurcă)* Sînt aici, dar nu-s aici.

NECUNOSCUTUL *(rîde, simpatic)* Ca la groapa cu furnici ! Ei, dacă „nu sînteți aici", înseamnă că și cu foile astea de comandă rezolv repede. Îmi trebuie numai ștampila dumneavoastră, de con-

firmare. Care e ? Asta ? Da, asta ! Huuu ! Vă mulţumesc. Şi să ştiţi că e grozavă inovaţia asta cu autoservirea. De necrezut, în mai puţin de un sfert de oră am rezolvat hîrtii pentru care altă dată îmi trebuiau două săptămîni ! Vă salut !

TASE *(Tănase Georgescu !)* se scufundă în fotoliul grelelor răspunderi. Îşi duce palmele la tîmplă. E năucit. Cum e cu putinţă atîta dezorganizare şi lipsă de disciplină în unitatea asta ? Simte o durere fizică (?) şi morală (?). Capul se roteşte, privirea caută... Da, acesta e telefonul interior. Formează 202. (Ce dracu mai face secretara acolo ? Tot n-a terminat de bătut chestiile alea ?)

TASE — *(grav, da e grav)* Georgescu la aparat... Notează, te rog ! *(De unde îi veneau sevele acelea autoritare, încărcate de responsabilitate ?)* „Către serviciul personal... Pentru gravă abatere în serviciu, prin părăsirea locului de muncă în timpul orelor de program, veţi lua măsuri de sancţionare a funcţionarului Georgescu Tănase de la biroul de informaţii".

Dezmeticit, nea Tăsică rămîne mut, cu receptorul în mînă. Apoi îl duce încet şi-l aşază cu grijă în furcă. (Păi...) La celălalt capăt al firului, secretara continuă să spună : Alo... alo... alo... nu vă mai aud, tovarăşe Georgescu...

Unde facem concediul?

Discuţia a pornit pe nepusă masă. El a făcut observaţia că mai sînt două săptămîni pînă la concediu şi încă n-au discutat nimic. Ea i-a dat dreptate şi l-a întrebat ce propune. El a insistat să propună ea.

— Ce-ai zice să plecăm pe litoral ? Doar ştii cît de mult ne priește marea. Pe mine bronzul mă prinde bine, tu mai dai jos ceva, că prea te-ai sedentarizat...

— Mda, şi mie îmi place peisajul marin cu plaja, cu valurile, mă odihneşte, mă relaxează şi, concret, la ce te-ai gîndit ?

— La văru' Costică... La Constanţa. În douăzeci de minute cu troleibuzul sîntem la plajă. Îi luăm şi lui ceva, că, deh, nu se face să vii cu mîna goală şi, una peste alta, ieşim bine...

— Îi luăm o pereche de mănuşi să ne ţină minte la iarnă, face el ironic. Ai uitat că nu mai sîntem în relaţii cu văru' Costică ?

— Nu mai sîntem ? De cînd ?

Ea e sincer mirată.

— Păi de ast'iarnă, cînd au vrut să treacă prin Bucureşti şi tu le-ai spus că sînt detaşat temporar la Sibiu... Credeai că nu mai vine vara, ai ? Vezi, nu degeaba omu' gospodar...

— Ei, da, că la aforisme te pricepi. Dă tu altă soluţie....

Are el soluţii.

— Să mergem la Suceava...

— La Suceava ? ! Aşa, hodoronc-tronc ? De ce tocmai la Suceava ?

— Cum, de ce ? E o regiune foarte frumoasă, nişte vederi color ca-n filme, mai o excursie la Vatra Dornei, mai o excursie la Gura Humorului, mai o escapadă mai la sud, spre Cotnar, ei, ce zici ?

— Ce să zic ? Mă întreb pe ce te bazezi ?

— Mă bazez pe cumnatu' Alexandru...

— Bărbatu' soră-mi ?

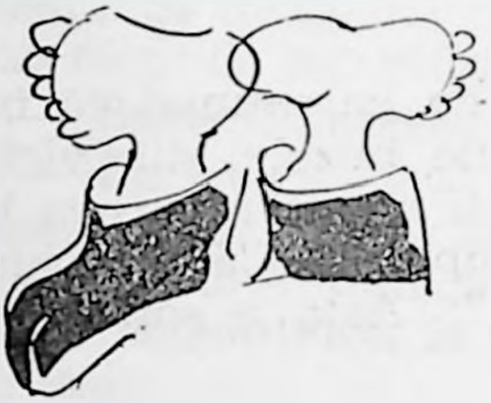

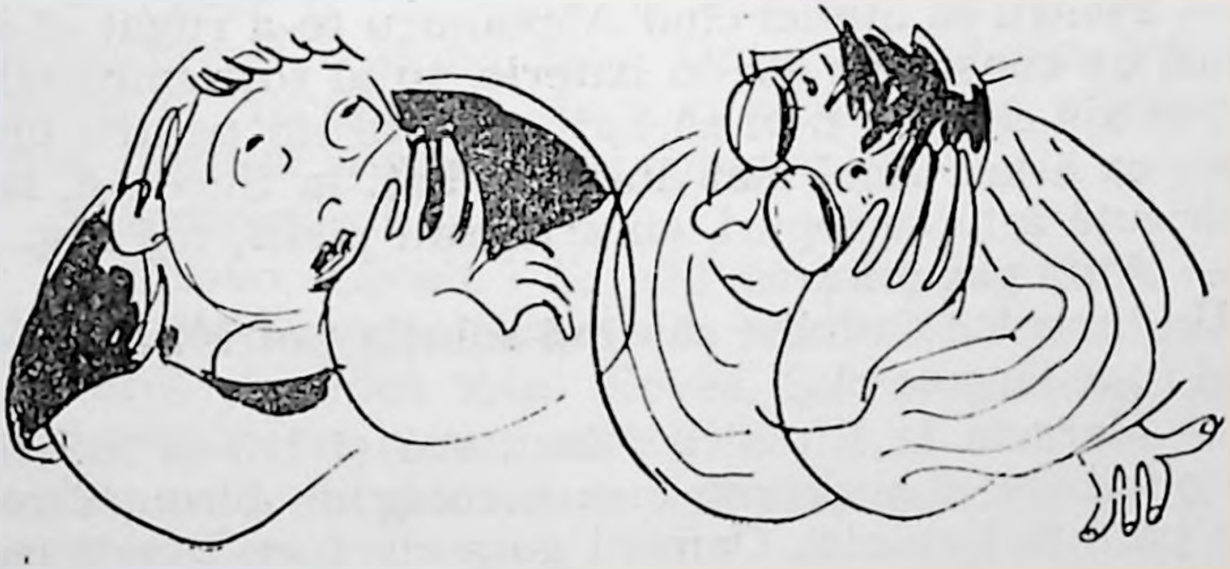

— Chiar pe el ! Nu ne-a povestit că tocmai la Suceava l-a mutat pe Chiricuţă ?

— Ce Chiricuţă ? Care Chiricuţă ?

E cazul să-i amintească :

— Chiricuţă, deh... Amicul ăla al lui cumnatu-tău ! Nu şi-au făcut ei împreună o crescătorie de nutrii ? Că acu' e foarte la modă... Mmm, ce zici ? Chiricuţă ăsta are o mulţime de relaţii... Mereu dă o fugă prin regiune...

— Ar fi fost frumos, mda, dar nu pot să-l rog nimic pe Alexandru....

— Ei, asta-i bună ! De ce să nu-l poţi ruga pe soţul surorii tale...

— Se vede că ai uitat că la ei în casă numai soră-mea răspunde la telefon...

— Ca să vezi, nu ca la noi...

— Şi de cînd m-am certat cu ea, numai că îmi aude glasul şi începe (îşi ţuguie buzele, din vîrful cărora îşi imită sora) : „Iar vreţi să-i cereţi ceva lui Alexandru ? Adică, ce vă închipuiţi ? Că el e bine văzut şi promovat pentru voi ?“ Asta e soră-mea ! Şi de ce crezi că se poartă aşa ?

El e sincer nedumerit.

— Chiar, de ce ?

— Pentru că atunci cînd Alexandru te-a rugat să-i aduci un ronson de ăla cu baterie, tu ai fost spiritual şi i-ai zis că doar n-ai să baţi atîta drum pentru un fleac ca ăsta... Acu' mai du-te să baţi la Suceava, la Chiricuţă ăsta cu iepuri, cu arici sau pisici, mă rog...

— Atîta pagubă !

Un timp tac amîndoi căutînd soluţia potrivită. Primul rupe tăcerea el :

— Mergem la Rîmnicu Sărat. Au şi băi şi locuri de plimbare şi acolo am eu un coleg de birou, care are părinţii localnici. Oameni gospodari, cu livadă cu

nuci, cu porumb copt, cu hribi... Ce mai ! Nu ne costă nimic, că amicul ăsta al meu are o mulţime de obligaţii faţă de mine şi ar fi fericit să se revanşeze în vreun fel oarecare...

— Ei, dacă e aşa...

— Uite, îi dau chiar acu' un telefon, să vezi ce bucurie îi fac...

Se repede vesel la telefon şi formează numărul :

— Alo, Măgduţa ? Da, eu sînt... hm, Istrate (şi văzînd uimirea de pe faţa nevesti-si, îi şopteşte : „e tovarăşa secretară de la noi", apoi revenind în receptor). Auzi, Măg... ăăă, spune, unde dau de Stambuliu ? Da, Cornel, Corneluş... că eu lucrez în altă tură... Cum ? L-au făcut... De cînd ? Aha, mulţumesc... Nu, nu e cazul... Şi închizînd telefonul : Poftim, pe Stambuliu l-au făcut de ieri şef de serviciu !

— Bravo ! Şi nu te bucuri ?

— Eu ? Acu' dacă e şef, crezi că e cazul să-i mai aduc aminte că m-a invitat să fac concediul la părinţii lui ? De fapt, dacă mă gîndesc bine, nici nu m-a invitat. Bineînţeles, la ce să te aştepţi ! Fă-le servicii, ajută-i...

— Şi atunci ?

— Ce-ar fi să facem o excursie în circuit ? La urma urmei, e şi mai bine. De ce să ne fixăm într-un punct ? Totdeauna, după o zi, două, te plictiseşti. Aşa, stai o zi şi mergi mai departe...

Se însenineză şi ea.

— Bravo, Gicule ! Să ştii că-mi place ideea ta... schimbăm locurile, schimbăm impresiile, facem poze...

Parcă şi vedea totul aievea. Şi ce victorie, dacă nici nevastă-sa nu are obiecţii !

Era momentul cînd se aşteptau cel mai puţin să sune telefonul :

— Alo ? Buuună, Tiberică ! Aăăă, stăteam acasă... Daaa, la şuetă cu nevastă-mea... Tocmai discutam cum să ne facem concediul anul ăsta. Daaa, am hotărît să nu ne fixăm, facem un circuit cu maşina... Cum, şi voi ? Tot în perioada asta ? Serios ? Tot în circuit? Păi, ce, v-aţi luat maşină ? Aaaa ! înţeleg... Ştiu eu?... Încă nu ne-am hotărît... Da, neapărat, dacă rămîne aşa, cu plăcere, cu plăcere !

Nevastă-sa l-a urmărit în tot timpul discuţiei. Nu punea mare preţ pe talentul lui diplomatic.

— Ce e, ce vor ?

— Auzi, dragă, ce le trece prin cap ! Cică dacă mergem în circuit, să-i luăm şi pe ei că tot mai avem trei locuri la spate ! Ce oameni !

— Trei locuri ? Dar de ce le trebuie trei locuri ?

— Păi tocmai asta e ! (Gicu se indispune rău) Cică n-au cu cine lăsa copilul acasă, dar nu e nici o problemă că ăla micu adoră să meargă cu maşina ! E nemaipomenit cum se găsesc asemenea indivizi dispuşi să profite de amabilitatea altora !

Peştişorul de aur

— Tăticule, spune-mi o poveste...
— Ce poveste ?
— O poveste.
— Ce, tu mai eşti copil să-ţi spun poveşti ?
— Şi nea Damaschin, şeful matale, nu mai e copil şi n-ai spus singur că-i spui poveşti ? !
— Nu fi obraznic ! Am vrut să spun că... da, mă rog, tu eşti mic, nu înţelegi.
— Ei, vezi ? Ba zici că sînt mare, ba zici că sînt mic. Spune-mi o poveste. Dar fii atent să fie una pe care n-o ştiu că altfel cer banii înapoi la casă...
— Bine, bine, mînca-l-ar tata... Să-ţi spun povestea cu peştişorul de aur...
— Aia cînd ai fost matale la pescuit cu nenea Virgil şi ai prins o ştiucă de trei kilograme ?
— Nu, fiule, aceea n-a fost poveste, a fost adevărul curat. Dar tu de unde ştii ?
— L-am auzit pe nenca Virgil povestind...
— Ce mincinos ! Auzi „trei kilograme" ! Dacă avea cinci cînd am prins-o eu ! Dar nu asta vroiam să-ţi spun... Fii atent.
— Da, tăticule...
— Unde te uiţi ? Uită-te la mine, nu pe fereastră, că de aceea nu înţelegi nimic.
— La matale mă uit.

— Așa... Vasăzică, a fost odată ca niciodată...
— Lasă, tăticule, introducerea, că pierdem timpul...
— Hm, a fost oda... a fost un moș și o babă...
— Iar un moș și-o babă ! Da' ce ei n-au fost „odată ca niciodată" și tineri ?
— Au fost dar au îmbătrînit și ei acolo pe malul mării...
— La Mamaia ?
— Ei, nu la Mamaia... undeva, într-un sat de pescari... Și, ce să vezi... Iar te uiți pe fereastră ?
— N-ai zis matale „ce să vezi" ?
— Uită-te la mine cînd îți vorbesc, că nu-ți spun basme...
— Tocmai asta e, că eu un basm vroiam... Dar mai la concret.
— Aha, da... Deci s-a dus... s-a dus moșul într-o zi pe malul mării, a aruncat undița...
— S-a enervat...
— Cum, s-a enervat ?
— Ai zis că a aruncat undița.
— Așa se spune, adică a dat la pește. Și, ce să vezi... Iar te uiți pe fereastră ?... Numai că simte că s-a prins ceva în cîrlig...
— Un pește de trei kilograme !
— Ne-ne-ne, s-a prins un peștișor mic-mititel...
— Așa cum ai prins matale cînd ai stat trei ore și eu am făcut insolație...
— Nu mă întrerupe ! Era un peștișor mic-mititel dar era de aur.
— Cum, adică, de aur ?
— Bine, de aur ! Uite cum e ceasul meu, cum e verigheta.
— Și atunci cum înota ? Că metalul se duce la fund. Nu era din mase plastice ?
— Nu. Era un peștișor fermecat. De aceea plutea...

— Mă rog...

— Şi ca dovadă că era fermecat, a şi început să worbească...

— Mare lucru ! Şi delfinii vorbesc ! I-am auzit chiar eu la delfinariu.

— Ei, nu aşa. Vorbea aşa cum vorbim noi doi acu'... şi te rog să nu mă mai întrerupi şi să nu te mai uiţi pe fereastră ! Ei, şi ce crezi că i-a spus peştişorul ? Ia să auzim dacă ghiceşti ? Ei, ce-ai tăcut ca peştele ?

— N-ai zis matale să nu te mai întrerup ?

— Hm, a zis aşa : „Ascultă-mă moşule... ascultă-mă, moşule..."

— De două ori ?

— Da, că moşul era bătrîn, nu auzea bine... „Dă-mi drumul să mă întorc în împărăţia mea"...

— Aha, peştişorul nu era din Marea Neagră...

— Vezi c-acu te plesnesc !... „şi-ţi voi împlini trei dorinţe"...

— Interesant.

— Nu-i aşa ? La prima dorinţă, peştişorul i-a dăruit o ladă plină cu bani.

— Şi ce-a făcut cu ei ?

— Nu ştiu, dar baba nu a fost mulţumită şi atunci, la a doua dorinţă...

— Auzi tăticule...

— Iar mă întrerupi ? Să ştii că nu-ţi mai termin povestea ! Şi nu te mai uita pe fereastră ! La a doua dorinţă, i-a dăruit un castel plin cu tot felul de bunătăţi, dar baba tot n-a fost mulţumită. Şi la a treia dorinţă i-a dăruit...

— Las' că ştiu eu : o maşină... Tăticule !

— Da, ce-i ?

— Bine-ar fi dacă ai prinde şi matale un peştişor de aur...

— Mda, şi de ce, mă rog ?
— Ca să ceri direct o maşină nouă...
— Ce maşină ? Care maşină ?
— Uite ce ţi-au făcut copiii în curte. Ţi-au demontat barele şi ţi-au vopsit capota.
— Cînd ? Unde ? De ce nu mi-ai spus ?
— Păi nu te-ai supărat că mă uit mereu pe fereastră ? ! Eu am vrut să-ţi spun, dar matale : nu şi nu ! toot o ţineai cu povestea matale !

Un turist cu vocaţie

Unii se nasc poeţi. Eu m-am născut turist ! Desigur, şi poet (vorba cîntecului : „că nu e om să nu fi scris o poezie"), dar turismul şi-a pus amprenta pe întreaga mea personalitate. Poate nu credeţi, dar şi pentru turism trebuie să ai vocaţie, să ai chemare. Trebuie ! E drept că am avut şi condiţii. Aşa, de exemplu, încă din fragedă copilărie am fost obişnuit cu călătoriile, părinţii mei trimiţîndu-mă la fiecare sfîrşit de săptămînă să vizitez frumoasele ţinuturi în care locuiau bunicii (locuri despre care Creangă ne-a lăsat pagini de neuitat şi care astăzi cunosc o dezvoltare impetuoasă, despre care am scris şi eu ; dar despre asta, mai tîrziu). Pe urmă, odată major, mi-am perfecţionat aptitudinile, devenind navetist. Pentru că, ce este în anumite cazuri navetismul decît tot o formă de turism ? Avînd certe calităţi — aprecierea aparţine celor în drept — am fost angajat inginer la o fabrică ce s-a construit pe o platformă nouă la vreo 120 de kilometri de capitală. Un minunat prilej de a-mi continua cariera de turist. Aici, întregul meu program se desfăşura după tipicul turistic. Odată sosit cu cursa locală, zăboveam la bufet pentru a lua cafeaua caldă cu gustarea de dimineaţă. Apoi puteam să pornesc în vizitarea diverselor săli, cu exponate tehnologice

unde ghizi bine pregătiţi erau gata să-mi ofere informaţiile dorite...

Nu după mult timp însă, conducerea uzinei a înţeles să-mi folosească într-un mod şi mai eficient aptitudinile şi deprinderile, trecîndu-mă la dispoziţia oaspeţilor, mai ales a celor de peste hotare, care ne vizitau zilnic platforma. Eu îi conduceam şi le arătam cu o baghetă telescopică (în italiană şi franceză) diferitele instalaţii, ca şi panourile şi graficele de la cabinetul tehnic. Apoi, desigur, îi însoţeam la frumoasa noastră cantină cu autoservire atît de apreciată de personalul uzinei dar şi de numeroase rude şi prieteni de prin partea locului.

O nouă etapă turistică mi s-a deschis însă în autobiografie odată cu trecerea mea la ziarul local. Aici am putut cu adevărat să-mi desăvîrşesc calităţile înnăscute. Şi, în special (şi în sfîrşit !) să le şi materializez. Pentru că aici am avut posibilitatea să fac turism în interes de serviciu. Ce epocă de aur ! Din articolele publicate mi-am alcătuit şi primul meu volum cu care am devenit membru al filialei ziariştilor de turism. Dar visul meu era să fiu promovat scriitor. Şi am fost. Cum ? Ei, bine, făcînd în continuare turism. De data aceasta turism pe o arie geografică mult mai largă. Îmi amintesc de primul meu eseu intitulat : „Dar oare sfinxul zîmbeşte într-adevăr ?“ în care mi-am expus pe larg intensele mele trăiri în faţa celebrului monument al antichităţii, toate asociaţiile şi disociaţiile pe care le puteam face cu alte zîmbete celebre — al Giocondei, al lui Budha sau cel al baronului de Sade —, într-un cuvînt, aşa cum îl vedeam eu, cum „îl cream“ eu, dacă m-aş fi putut substitui lui Leonardo (ceea ce, cred, că am şi reuşit să fac). Acesta a fost începutul. Pe urmă, călătoriile au devenit atît

de frecvente încît, pur şi simplu, paradoxal, nu mai aveam timp să fac turism. Revenind acasă, pentru un scurt interval de timp, trebuia să depun eforturi pentru a-mi recompune în memorie traseele (mai corect ar fi *traiectoriile,* sau dacă vreţi, *orbitele)* pe care am evoluat. Din memorie, dar ajutat cu multă eficienţă de excelentele ghiduri turistice, fie bleu, fie de altă culoare. Acum aş putea să nu mai călătoresc pentru că mi-am terminat stagiatura. Am devenit un turist titular. Pot, pur şi simplu, să stau acasă, în camera mea de lucru, la maşina de scris, şi să redau cu cele mai subtile nuanţe peisaje, opere şi personalităţi. N-a scris Xavier de Maîstre *Voyage autour de ma chambre ?* Ei, bine, lumea e camera mea !

Transfer de memorie

Sînt căsătorit de 11 ani. Ba nu, de 12. Îmi iubesc soţia ca în prima zi. Prima zi ! N-am s-o uit niciodată ! Era o zi de primăvară. Sînt sigur că era primăvară tocmai pentru că ploua. Ne-am dus la cinema şi am văzut un film pe care l-am revăzut recent la cinematecă. Nu era o capodoperă, dar atunci ne plăcuse grozav. Ce înseamnă să fii îndrăgostit !

Mă împac foarte bine cu soţia mea. Avem aceleaşi gusturi, aceleaşi preferinţe, aceleaşi lecturi. Numai profesiunile noastre sînt diferite. Eu sînt chimist, ea e arhitectă. Dar acest lucru nu numai că nu ne desparte, ci dimpotrivă, ne apropie şi mai mult, pentru că astăzi chimia e baza şi arhitectura n-ar putea face un pas fără serviciile chimiei. Cum vă spuneam, nu ne certăm niciodată. Mai exact : nu ne certăm pentru lucruri serioase. Pentru fleacuri, da, ne certăm ! Dar asta n-are nici o importanţă. Te cerţi şi te împaci. Căsnicia are dialectica ei. Şi fără contrarii nu există unitate. Ea îmi reproşează că n-am memorie, că uit.

— Pe cuvîntul meu dacă înţeleg ce fel de om eşti tu ! Niciodată nu ţii minte cînd te rog şi eu ceva...

E ca un leit-motiv al divergenţelor noastre. Dar nici eu nu mă las.

— Parcă tu ţii minte ? Eşti o soţie admirabilă, ai nouă sute nouăzeci şi nouă de calităţi. Dacă ai avea şi memorie, ai avea o mie.

Sîntem invitaţi la prieteni. Mă bărbieresc şi mă gîndesc ce cravată să-mi pun. Mi-o voi pune pe cea cafenie. La cămaşa crème se potriveşte de minune.

— Cămaşa crème ? ! se miră soţia mea. E necălcată.

— Vezi, draga mea, şi doar te-am rugat...

— Poate ai avut intenţia. În definitiv, pune-ţi altă cămaşă. Doar ai cravate destule...

— Firește ! După tine pot să merg şi cu puloverul de schi, mă revolt eu. M-aş fi mirat să-ţi aminteşti cînd te-am rugat eu ceva.

Soţia mea se bosumflă şi, cu paltonul pe ea, pune fierul în priză ca să-mi calce cămaşa favorită. Dar eu nu sînt un soţ absurd. Pot să merg şi în pulover.

Dacă ar fi să ţinem un caiet de însemnări, sînt sigur că în privinţa slăbiciunii memoriei noastre am fi chit. Ea uită cu regularitate care sînt mîncărurile mele preferate. Eu uit cînd e ziua ei de naştere. Ea uită că mi-am invitat cîţiva colegi la bridge. Eu uit să iau bilete la operă. Şi aşa mai departe.

Discutînd într-o zi această stare de lucruri, am ajuns la concluzia că este o insuficienţă obiectivă a memoriei. Fiind amîndoi oameni moderni, ne-am hotărît să recurgem la ajutorul unui specialist. Fără să mai zăbovim, ne-am dus la Institutul de neurologie. Acolo ne-am expus cazul, rugîndu-l pe doctor să intervină.

— E limpede, spuse acesta. La dumneavoastră se evidenţiază activitatea unui filtru selectiv asupra informaţiilor stocate în fondul permanent de memorie. Astăzi aceste cazuri se rezolvă mai simplu ca amneziile datorate surmenajului. O interşanjare de memo-

rie va avea un rol compensator și fiecare, cu ajutorul memoriei celuilalt, își va aminti ceea ce de obicei „uită" datorită filtrului selectiv.

Ne-am declarat amîndoi de acord să suportăm chiar pe loc intervenția necesară care, într-adevăr, se dovedi cu nimic mai complicată decît o transfuzie de sînge pe vremuri.

Am ieșit veseli în stradă, cu sentimentul tonic că începem o viață nouă. Mînat de un impuls necunoscut, m-am oprit la prima florărie și, spre uimirea soției, i-am cumpărat un buchet de anemone.

— Dragul meu, exclamă ea plină de afecțiune, mai ții minte că e floarea mea preferată ? !

— Vezi bine !

Am pornit-o fericiți mai departe, cînd, deodată, soția mea a scos o exclamație alarmată :

— Vai de mine !

— Ce s-a întîmplat ?

— Păi, tu nu vezi ? E opt și la opt și un sfert începe transmisiunea de la Olimpiadă.

Au urmat zile de neuitat. La prînz mă așteptau numai specialitățile mele culinare preferate. O dată pe săptămînă mergeam la operă. Duminica, la insistențele ei, îi făceam o vizită mamei mele. O dată pe lună mergeam la balul arhitecților. Mă abonasem la un jurnal de modă și urmăream asiduu evoluția pantalonilor, comandînd din fiecare model cîte o pereche. In timp ce sortimentul meu de cravate creștea vertiginos.

Într-o zi, am venit radios acasă. Aveam un pachet voluminos sub braț. I l-am întins soției și am sărutat-o.

— La mulți ani, draga mea. Nici nu știi ce bine îmi

pare că am ajuns la timp la blănar. Voiam pentru cei 36 de ani ai tăi să-ţi iau ceva cu totul deosebit...

Spre uimirea mea, ea îmi răspunse cu răceală :

— De unde ai mai scos-o că împlinesc 36 de ani ? !

Am ridicat din umeri :

— Ce rost are toată povestea asta caraghioasă cu ascunsul vîrstei ? Important e că ne iubim. Ce, crezi că nu ştiu că ai „pierdut" actul de naştere şi la reconstituire ai mai ciupit cîţiva anişori ? Voi femeile aveţi o tenacitate în privinţa unor reminiscenţe, demnă de o cauză mai bună.

Din păcate, tot efectul darului meu se evaporă. Pachetul rămase nedesfăcut şi am prînzit în tăcere. Apoi ne-am luat fiecare ceva de citit şi n-am mai schimbat nici o vorbă pînă la început programului televiziunii.

Cu totul întîmplător se transmitea filmul pe care-l văzusem cîndva demult împreună şi-l revăzusem recent la cinematecă. Era o comedie. Sigur, timpul îşi spusese cuvîntul. Multe lucruri care atunci ne amuzaseră copios îşi pierduseră farmecul. Dar oricum era o comedie. Deodată, fără voia mea, am întors capul şi m-am uitat la soţia mea. Plîngea.

— Ce e ? Ce s-a întîmplat ? am întrebat-o speriat.

— Crezi că nu-mi aduc aminte că atunci cînd am fost la filmul ăsta, ştii tu, cînd m-ai cerut în căsătorie, ai făcut-o ca să nu te repartizeze în provincie ?

Am simţit că mi se surpă tavanul pe creştet. Într-adevăr, detaliul ăsta îmi ieşise cu totul din minte.

Din nefericire, multe lucruri care ne *ieşiseră din minte* erau acum în mintea celuilalt.

Şi, aşa, memoriile noastre au început să scoată la iveală amănunte care de care mai ciudate. Eu mi-am

amintit de adresa unei croitorese pe care n-o văzusem în viaţa mea. Şi ceea ce era mai neplăcut, ştiam acum şi cîţi bani îi datorez. Soţia mea, în schimb, îşi aduse aminte de fondurile mele secrete realizate cu atîta efort de imaginaţie. Găseam motivele cele mai extravagante care-mi solicitau cheltuieli neprevăzute.

Un acces acut de gelozie m-a cuprins cînd mi-am adus aminte de cuvintele pe care i le spusese de curînd soţiei mele un bărbos care o invitase la dans. Îi declarase textual : „N-am mai cunoscut o altă arhitectă ca dumneavoastră". Iar soţia mea îmi reproduse exact dialogul pe care l-am avut cu inginerul-şef al uzinei unde fusesem detaşat temporar şi căruia îi declarasem că sînt necăsătorit. Din nefericire, îşi amintise şi faptul că inginerul-şef avea douăzeci şi şapte de ani şi era o fată încîntătoare.

E lesne de înţeles că toată ziua bună ziua ne scotoceam memoria în aşteptarea unor descoperiri senzaţionale. Cînd însă mi-am amintit cotele noului teatru pe care-l construia soţia mea, m-am înfuriat. Asta mai lipsea ! În schimb, soţia mea „lucra" la planul unei mari uzine chimice. Şi încă fără ajutorul meu.

După acest util schimb de informaţii, comunicate uneori pe frecvenţe audio destul de înalte, ne-am liniştit. Şi aşa, pe nepusă masă, ne-am întrebat unul pe celălalt :

— Şi acum ce facem ?

— Transfer de memorie ne-a trebuit ? ! am spus cu ciudă, mai ales că nu-mi aminteam deloc a cui a fost ideea, ceea ce dovedea că ideea *fusese* a mea.

Am rămas amîndoi pe gînduri. Şi ne-am gîndit, ne-am gîndit, pînă cînd memoria aduse la suprafaţă date noi. Mi-am adus aminte — şi o mie de detalii mi-o confirmau — că soţia mea mă iubeşte. Mă iubeşte

numai pe mine. M-a iubit întotdeauna numai pe mine. Mă va iubi întotdeauna numai pe mine. Eram destul de neliniştit la gîndul că poate ea nu va descoperi în memoria mea argumente asemănătoare. Naiba să mă ia la ce mă gîndisem oare atîta vreme ! În cele din urmă consoarta mea rupse tăcerea.

— Ce-i cu fondurile alea secrete, că nu-mi mai amintesc nimic despre ele.

— Ce să fie ? am ridicat eu din umeri. Erau pentru maşină. Voiam să fie o surpriză.

Ea zîmbi, aşa că am întrebat-o autoritar şi încruntat.

— Şi cine era, mă rog, bărbosul ăla ?

Atunci izbucni de-a binelea în rîs.

— Bărbosul ? E preşedintele juriului la concursul de proiecte pentru noul teatru. Şi ştii care e rezultatul ?

— De unde să ştiu ? Concursul a avut loc după ce am făcut noi schimb de memorie.

— Atunci înregistrează informaţia : am luat premiul întîi.

— Felicitările mele. Şi în ce constă premiul ?

— Într-o maşină. Aşa că va avea fiecare maşina lui.

Atunci am izbucnit şi eu în rîs. Brusc, ne-am oprit amîndoi şi, preocupaţi, ne-am apucat să discutăm cum vom face praf fondurile mele secrete.

Era limpede, între noi nu putea fi vorba de secrete.

O recenzie

Orice carte poate fi recenzată. Că lucrurile stau aşa, se va putea vedea din cele de mai jos. O explicaţie este totuşi necesară : cronicarul de serviciu al revistei *Parnas 80* a luat acasă, din greşeală, în locul unui roman nou apărut, cartea de telefon. Ceea ce nu l-a împiedicat să redacteze o cronică după toate regulile... în vigoare. O reproducem :

Sub semnul telefoniei

De curînd a apărut volumul intitulat : *Lista abonaţilor la serviciul telefonic*, editat de Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor. Întîmpinată cu viu interes de public, lucrarea s-a epuizat în scurt timp de la punerea ei în vînzare. Impresionantul volum, cîntărind aproape 2 kg, se bucură de o prezentare sobră şi un tipar îngrijit. Toate acestea ne-au determinat să-l parcurgem cu multă atenţie pentru a oferi celor interesaţi un punct de vedere asupra cuprinsului.

Structurat pe *şapte părţi*, asemenea romanelor clasice, cartea te prinde de la început datorită stilului concis, nervos, modern (am spune chiar *telegrafic*, dacă n-ar fi impropriu fiind vorba mai curînd de un stil telefonic). Sub semnul exploziei informaţionale,

lucrarea este bogată în informaţii utilitare şi de telecomandă. Simpla parcurgere a diverselor capitole oferă momente pline de sugestie. Iată, de pildă, cel intitulat : TELEFOANE UTILE. Ne putem imagina cu uşurinţă un personaj care îşi începe ziua — o zi ca oricare alta din biografia sa — formînd numărul 023, DERANJAMENTE ASCENSOARE. E limpede, omul se grăbeşte la servici şi observă că ascensorul e blocat între două etaje. Nu-i nimic, va coborî pe scări, dar la întoarcere va avea nevoie de ascensor ca să ajungă la etajul său. După aceea, va forma 027 AUTOMOBIL CLUB ROMÂN. Da, doreşte să afle ce asistenţă tehnică poate primi în cazul în care se va înscrie într-o excursie ACR peste hotare. Dar timpul îl zoreşte. Eroul nostru a ajuns la servici. Are de rezolvat numeroase probleme importante. Totuşi, din cînd în cînd, va telefona la 051 — INFORMAŢII ŞI SERVICII SPECIALE, pentru a afla rezultatele sportive (fără de care nu-şi poate completa buletinul Pronosport), apoi pentru a cere unele informaţii cu privire la starea vremii (să plece pe munte ? sau să meargă la cinema ?). Apoi va telefona la 052 — INFORMAŢII CFR (pentru a afla la ce oră vine acceleratul de Baia Mare cu care urmează să-i sosească soţia plecată la părinţi), după care va forma, evident, 053 — COMENZI GETAX, pentru un taxi cu care să ajungă la gară. Va telefona, de asemenea, de cîteva ori la ORA EXACTĂ pentru a verifica dacă noul său ceas electronic merge într-adevăr perfect, aşa cum se afirmă în prospect. Şi eroul nostru îşi va încheia ziua — o zi obişnuită din viaţa sa — cerînd din nou la 051, să fie trezit a doua zi la ora 6,45. Toate acestea în cazul că e vorba de viaţa tihnită a unui om cumsecade, tată de familie, soţ iubitor, funcţionar con-

ştiincios. Dar, gîndiţi-vă ce roman de suspans s-ar scrie dacă eroul nostru ar suna — din aceeaşi listă de TELEFOANE UTILE — la POMPIERI, MILIŢIE, SALVARE, FARMACII DE SERVICIU sau COOPERATIVA INSTALATORUL CU DESERVIRE LA DOMICILIU (secţia instalaţii apă şi canal). Aşa cum au menţionat şi alţi recenzenţi.

Ceea ce impresionează într-adevăr în mod deosebit este amploarea materialului folosit. Prin faţa ochilor noştri, ca într-un imens caleidoscop, se perindă instituţii centrale şi locale, întreprinderi din cele mai diferite ramuri, lăcaşuri ale ştiinţei, culturii, sportului şi muzicii, nemaivorbind de personaje — oameni vii în carne şi oase — acoperind practic toate profesiunile şi activităţile existente pînă în momentul apariţiei cărţii, cu justificata precizare că : *În timpul tipăririi listei s-au făcut schimbări de numere de apel ale abonaţilor, schimbări în denumirea străzilor, la numerotarea blocurilor din noile cartiere, modificări la cerere etc.*". Iată cît de pregnant şi subtil sugerează lucrarea dinamica noastră contemporană, marile mutaţii (şi mutări) la care asistăm şi care depăşesc cu mult viteza de apariţie a unei asemenea monografii de mari proporţii. Sute şi sute de personaje se perindă pe paginile cărţii (pe patru coloane, tipărite cu o literă aproape ilizibilă pentru presbiţii de peste +1), fiecare cu destinul, cu adresa, cu numărul său de telefon ! Trebuie spus că dacă, pe de o parte, autorul este întrucîtva tributar automatismului (personajele apar şi dispar în ordinea unui aparent dicteu automat), el nu este haotic şi arbitrar, ci dimpotrivă, se supune unei stricte organizări conştiente în ordine alfabetică. (Dealtfel, sîntem informaţi că înscrierile

abonaţilor în liste a fost făcută prin ordonarea alfabetică pe calculator).

Ordine şi varietate. Invenţie şi veridicitate. Într-adevăr, recunoaştem cea mai mare parte a numelor înscrise ca nume posibile, dovedind o generoasă imaginaţie onomastică a autorului. Nume ca, de pildă, Ostropeaţă Serapin sau Găluşcă Marie-Jeanne Crăciunica, greu de întîlnit în viaţa de toate zilele, apar ici-colo colorînd insolit naraţiunea. Naraţiunea? De bună seamă ! Aşa cum deducem din studierea *Dicţionarului Onomastic,* chiar simpla eufonie a unor nume poate fi inspiratoare de sugestii biografice, etnografice, istorice, caracterologice, semantice etc. Nu putem însă să nu regretăm o anumită inegalitate în construcţie (aici, poate e partea mai puţin izbutită), pentru că, spre surprinderea noastră, autorul acordă un spaţiu disproporţionat unor nume ca I o n e s c u şi P o p e s c u, binecunoscute şi foarte frecvente şi ca atare, golite de expresivitate. Încercarea de a le salva de la inevitabilul anonimat prin folosirea unor artificii prenominale de tipul *Octavian Caius* sau toponimiste — *Bacău, Bîrlad, Tulcea* — nu salvează aceste mult prea numeroase pagini care obosesc pe cititor, acesta anticipînd fără greş — cititorul de astăzi nu mai este cititorul de ieri, el are telefon ! — că după I o n e s c u Alexandru urmează I o n e s c u Barbu.

Dacă ţinînd seama de scopul urmărit, rigoarea dusă pînă la abstracţie ni se pare a fi o însuşire inerentă lucrării, ea nu devine un element autodistructiv anulînd imprevizibilul. Aşa cum am fost avertizaţi încă din primele pagini (pistolul lui Cehov !), avem satisfacţia să ni se ofere un supliment de lectură în care, ca într-un *epilog,* aflăm evoluţia destinului unor personaje care şi-au schimbat adresa, numărul sau abia

acum au devenit posesorii (happy-end !) unui post telefonic, fie şi cuplat.

Pe una din ultimele pagini, ca o proiecţie pe un ecran cinematografic, apar cuvintele pline de freamăt interior şi forţă de sugestie : *la cerere, telefonistele de la acest serviciu pot da CONFIRMAREA transmiterii mesajului sau pot comunica RĂSPUNSUL la mesaj.*

Devine clar că tot ce a susţinut Marshall McLuhan în legătură cu televiziunea este posibil şi pentru telefonie. Căci epoca noastră este prin excelenţă epoca mesajelor. Din fericire, ele nu sînt doar jocul abstract dintre *entropie* şi *redundanţă.* Salvarea există : putem apela oricînd la telefoniste !

Volumul — o adevărată enciclopedie a telefoniei municipale — poate figura în orice bibliotecă, fiind util şi celor care, din principiu sau din alte motive, nu au bibliotecă personală.

...A doua zi, la redacţie a fost observată confuzia. A fost însă rezolvată cu uşurinţă, prin înlocuirea titlului cărţii şi al editurii. Se pare că toate celelalte argumente şi opinii se potriveau foarte bine şi romanului care trebuia recenzat.

Pe teren

Există oameni pentru care o călătorie cu trenul e un eveniment. Au emoţii, sînt surescitaţi, gesticulează şi vorbesc tare. Îşi supraveghează speriaţi bagajele şi-şi iau gălăgios rămas bun de la rude şi prieteni. Pentru alţii însă, trenul e un lucru banal, obişnuit, chiar cotidian. Aceştia vin la gară calmi, îşi iau ziare şi ţigări şi se urcă în compartiment cu o detaşare specifică. Drept bagaj nu au, de obicei, decît o servietă. Aceştia sînt *oamenii de teren.*

E luna iunie, început de sezon estival. Faptul se poate observa cel mai bine tocmai aici în gară, unde trenurile care merg spre litoral sînt extrem de aglomerate. (Mai ales că în anul acesta marile călduri s-au declanşat chiar din iunie şi Topor a anunţat un august ploios). În schimb, trenul de Moldova e mult mai liniştit. Iată chiar un compartiment în care nu e, deocamdată, decît un singur călător. S-a aşezat la fereastră şi răsfoieşte o revistă ilustrată. Pe culoar, alţii trec căutîndu-şi locul de pe bilet. Uşa se deschide şi în compartiment intră un al doilea. Spune *bună ziua* şi, evident, îşi aruncă ochii în plasa de bagaje. Într-un colţ, doar o servietă. Zîmbeşte şi-şi aşază la rîndul său servieta deasupra locului de lîngă geam. Acum, cei doi sînt faţă în faţă :

— Călătoriți departe ? întreabă cum e și firesc noul venit.

— Numai pînă la Bacău, spune cel cu revista.

Amîndoi privesc pe fereastră trenul de Constanța, care s-a pus în mișcare.

— Daa, frumoasă vreme, spune unul dintre ei, cu gîndul la atracțiile litoralului.

Celălalt zîmbește visător.

— Și cu ce ocazie la Bacău, întreabă el, în concediu ?

— În nici un caz. Bacăul nu e stațiune, răspunde primul.

— Nu e, se învoiește cel'alt, dar poate aveți rude...

— Am. Dar la Focșani... Dumneavoastră ?

— Nu, eu nu am pe nimeni la Focșani.

— Întrebam dacă mergeți la Bacău la rude...

— Rude ? ! Frate să-mi fie și nu-l iert, spune primul apăsat.

Cel din fața lui îl privește surprins.

— La ce faceți aluzie ?

— Am să vă explic. Omul ia o poză importantă. Eu sînt revizor. Mă duc la Bacău să analizez o situație...

Fața celui de al doilea se destinde într-un zîmbet larg.

— Îmi dați voie, Nastasiu, inspector. Ca și dumneavoastră, și eu merg la Bacău să lămuresc o chestiune...

— Calistrat. Îmi pare bine. O coincidență fericită. Nu cumva tot la UPTMB ?

— Ba da...

— Iată deci a doua coincidență fericită. Ascultă, colega, spune Calistrat, dacă îi luăm în colimator așa cum se cuvine, într-o zi, două, i-am terminat...

— O zi, două ? Glumești, colega, spune Nastasiu.

Va trebui să stăm pe puţin o săptămînă ! Aşa mi-am şi făcut ordinul de serviciu.

Primul călător clatină din cap.

— Aşa e, ai dreptate. Dacă stai puţin, mai zice cîte unul că eşti superficial, că n-ai luat toate cifrele, că n-ai controlat, că n-ai cerut stocurile... Acu' dacă e să fim drepţi, în două zile n-ai ce face cu unitatea asta...

Nastasiu îşi priveşte interlocutorul cu oarecare mirare.

— Crezi, colega ?

— Categoric. Sosim la prînz, nu ?

— Tocmai, zi pierdută, face Nastasiu.

— De ce pierdută ? Cîştigată. Cei de acolo ne aşteaptă la gară şi mergem direct la masă.

— Mda, e o idee. La asta nu se gîndise. Mîncăm şi mergem să ne odihnim de la drum.

— Odihnă ? Eroare. Chiar acolo, la masă, începem discuţiile de fond...

— Chiar la masă ? Crezi, colega, că vor veni şi cu registrele ? glumeşte Nastasiu.

— Nu e nevoie. În fond, nu e vorba, în prima fază, de cifre. Trebuie numai să le spui că vrei să ştii, cum stau cu peştele.

Nastasiu face ochii mari :

— Care peşte, că ăştia fac tablă.

Calistrat ridică din umeri.

— Fac tablă, dar dacă e cazul, fac şi peşte. De care îţi place ? Crap de crescătorie sau ştiucă ? Are balta peşte !

— La Bacău ?

Ce bălţi or fi pe acolo ? se întreabă Nastasiu...

— De crescătorie, îi explică Calistrat.

— Păi, pînă la crescătorie să tot fie vreo 200 de kilometri !

Ştia el, Nastasiu, că doar a mai umblat şi dînsul.

— Se descurcă ei. Trimit o basculantă și în două zile sînt înapoi...

Nastasiu a priceput. Experiența se cîștigă cu încetul.

— Atunci dacă e așa, spune el, să mai lungească drumul pînă la Pietroasele că peștele alb fără vin negru...

Trenul s-a pus în mișcare.

— Acum ai înțeles colega ? spune Calistrat. După cum vezi, în două zile, am terminat.

— De înțeles am înțeles, dar tot o săptămînă avem de stat.

— Cum așa ?

— Păi vrei să fim acuzați de superficialitate ? Trebuie să mergem și în județ. Am aflat că au ei acolo și o casă de oaspeți. Înțelegi, colega ? Că doar oaspeți sîntem, nu ?

Pe fereastră se deschide larg cîmpia decupată în dreptunghiuri verzi, în toate nuanțele. Stîlpii de telegraf aleargă plini de grăbire înapoi spre capitală...

Și nu știu care dintre cei doi călători a rostit, la un moment dat, și gîndul celuilalt :

— Da, frumos oraș Bacăul. Oameni primitori. Ar fi și păcat să-ți faci aici concediul...

Un caz neverosimil

— Servus, dragă, te rog să mă ierţi că am întîrziat... Şi azi am avut o zi grea...

Soţul s-a întors de la birou.

— Ceva la servici ?

Obişnuita întrebare pe care o pune soţia. O soţie ca toate soţiile care trebuie să spună ceva în timp ce pregăteşte masa.

— La servici toate-s în regulă, dar să vezi ce-am păţit azi dimineaţă...

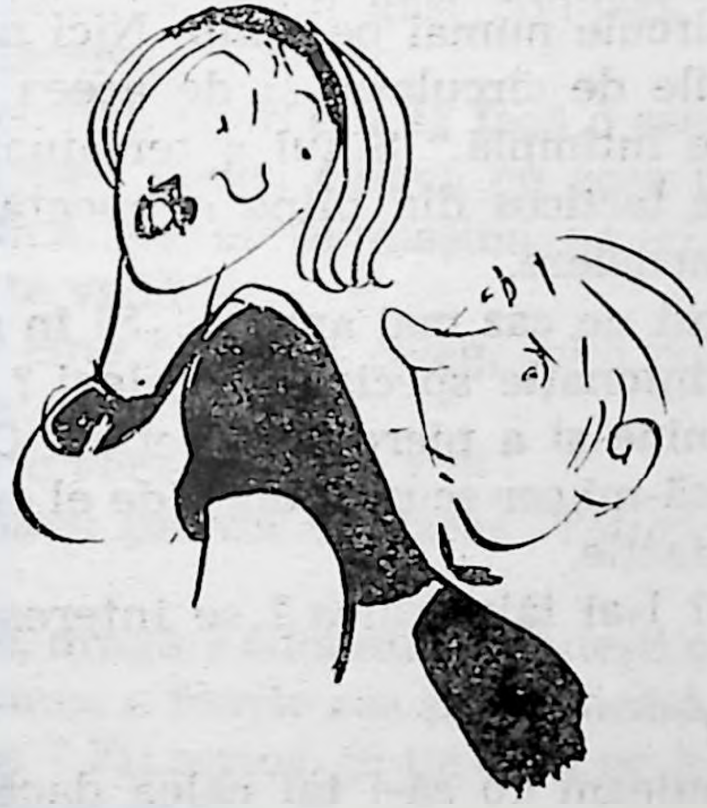

Soţul zîmbeşte în timp ce se aşază comod şi-şi potriveşte şervetul în jurul gîtului.

— Nu ţi-e foame ? întreabă soţia fără să remarce că soţul *păţise* ceva dimineaţa.

— Ba da, răspunde el puţin vexat, dar mă gîndeam că nu ţi-e indiferent că azi cînd am ieşit din casă era să mă calce o maşină...

— Dacă eşti neatent, spune ea în treacăt, punîndu-i ciorba în farfurie. Vrei şi un cartof ?

Poftim, ei de cartofi îi arde !

— Nu, dragă, eu n-am avut nici o vină ! Mergeam normal pe trotuar cînd m-am pomenit cu un Fiat-sport pe bordură...

Soţia taie pîinea :

— I s-a rupt probabil bara de direcţie...

— Da de unde ! Pur şi simplu, şoferul a pierdut direcţia...

Soţia, care citeşte întotdeauna cu interes *faptul divers*, observă că, „într-adevăr, şoferii ăştia ar trebui obligaţi să circule numai pe cîmp. Nici nu cunosc ca lumea regulile de circulaţie şi de aceea se întîmplă atîtea cîte se întîmplă.“ Soţul a terminat de mîncat ciorba. Rupe tacticos din pîine o bucată de miez şi începe să o modeleze.

— Ei, a fost un caz mai aparte... Şi în glasul lui se strecoară o intonaţie specială. Înţelegi ? Şoferul s-a uitat după mine şi a pierdut direcţia... Culmea e că eu a trebuit să-mi cer scuze, conchide el cu o evidentă notă de satisfacţie.

— De ce ? I-ai tăiat calea ? se interesează neutru consoarta.

Ce logică !

— Cum puteam eu să-i tai calea dacă maşina, în

loc să meargă pe carosabil, a ajuns pe trotuar ! Ce-i atît de greu de înţeles ? !

— Tocmai de aceea nu înţeleg...

— Şi totuşi, e foarte clar : pur şi simplu blonda de la volan...

Şi el mai face apel la logică !

— Parcă spuneai că la volan era un şofer ?

— Exact, *şoferul* era o blondă. O junǎ foarte nostimă care s-a uitat după mine şi...

— A, vă cunoşteaţi !

— Da de unde ! N-am văzut-o în viaţa mea !

Soţia îl priveşte blajin, i s-a luat o piatră de pe inimă.

— Ei, bine c-ai scăpat cu viaţă ! Şi altceva ce s-a mai întîmplat ? Vrei puţină salată ?

Da, vrea salată !

— Blonda şi-a cerut scuze şi m-a invitat să mă ducă cu maşina la birou.

— Foarte frumos, e un gest civilizat. Cred că ai acceptat cu plăcere...

Nu, n-a acceptat. Cum era să facă o asemenea greşeală ? ! Şi dacă-l vedea cineva cu acea persoană în maşină ? Adică, pe el în maşina acelei persoane...

— Cine să te vadă ?

— Ştiu eu cine ? Vreun coleg, vreo colegă, vreun şef, vreo rudă...

— Şi dacă te vedea, ce era ?

El începe să-şi piardă răbdarea. Totuşi, trebuie să explice :

— Se poate, dragă ? Nici nu te gîndeşti ce vorbe pot să-ţi iasă ! Lumea e foarte rea şi invidioasă.

— Ce vorbe ? Fii serios. Şi ţie ce-ţi pasă ?

Ei bine, lui îi pasă !

— Şi dacă vreo vorbă din astea ajunge la soţia mea ?

— Ei şi ? Las' să ajungă...

— Nu te impresionează ?

— De ce m-ar impresiona ?

— Adică tu ai fi indiferentă dacă ai auzi că azi m-a căutat o studentă de la cinematografie ca să mă solicite să joc alături de ea într-un film ?

— A sunat întîi acasă... Eu i-am dat numărul tău de telefon.

— Tu ?

— Da'... ce, nu trebuia ? Mi-a spus că te-a remarcat cînd au vizitat uzina pentru prospecţie şi ea te-a propus regizorului în rolul inginerului-şef din scenariu... Mă rog, cică regizorul a făcut mai întîi nazuri, dar că pînă la urmă a acceptat...

Soţul o priveşte cu gura căscată. Nu mai vrea salată, nu mai vrea nimic.

— Şi pe tine povestea asta te lasă indiferentă ?

— Deloc. Întîi mi se pare excelentă ideea ca în rolul unui inginer să joace chiar un inginer. Ar fi pentru prima oară că un interpret ar şti într-adevăr despre ce vorbeşte. Şi pe urmă, bineînţeles, aş fi foarte mîndră că soţul meu a fost ales să joace într-un film. Să ştii că neorealiştii ăştia nu erau chiar atît de proşti, ştiau ei ce ştiau...

Soţul se ridică de la masă şi începe să se plimbe prin cameră. Soţia îl ascultă. Tînăra interpretă îi povestise subiectul filmului în care el, inginerul, se îndrăgosteşte de ea, practicantă, repartizată pe noua platformă chimică. Acum ce mai are de zis soţia sa în această privinţă ?

— După părerea mea, şantierul este un cadru cît se poate de romantic — are ea de zis. De ce o asemenea situaţie e considerată veridică numai dacă se petrece într-un parc sau într-o staţiune de odihnă ? Vrei să-ţi fac o cafeluţă ?

Cafeluţă ? Ei bine, îi arată el cafeluţă şi scoate un plic cu fotografii carte-poştală.

— Uite, asta e ! Dacă te interesează, poftim, uită-te la individa căreia i-ai dat azi numărul de telefon al soţului tău.

Soţia îşi şterge mîinile de şorţ, ia fotografiile şi nu-şi poate înăbuşi un strigăt :

— Bine, dar fata asta este superbă şi tu faci mofturi ! Şi cred că e cel puţin cu doisprezece ani mai tînără ca mine !

Soţul înţelege că o ceartă este inevitabilă. E gata să deschidă gura să declanşeze avalanşa de argumente, dar... în clipa aceea în cameră răsună telefonul. Cu un gest de lehamite, arată că nu e pentru nimeni. Soţia ia receptorul.

— Alo, un moment... Apoi soţului : zice că e secretara ta.

— Secretara mea ? Minte, dragă, eu n-am nici o secretară.

Soţia îi întinde receptorul :

— Ei, ce te legi de amănunte... Vezi ce vrea şi gata.

El ia receptorul şi ascultă un timp în tăcere. Apoi izbucneşte în rîs. Cu greu reuşeşte să se stăpînească. Pune receptorul şi abia regăsindu-şi suflul, spune :

— Ştii cine era ?

— ?

— Am uitat să-ţi spun... Dar acum nu mai are nici o importanţă. Eu am mai fost căsătorit o dată şi uite şi-a adus aminte fosta mea nevastă că nu i-am plătit de mult pensia alimentară...

Soția se uită cu reproș la el.

— Și atunci ce mai aștepți ? ! Fugi repede și du-i banii. Dar nu întîrzia că se răcește cafeaua.

Cele de mai sus, evident, nu s-au întîmplat niciodată nicăieri. Am vrut numai să vă demonstrez cîte nu-și poate imagina omul dacă se lasă purtat pe culmile fanteziei.

Clarificare

— Tovarăşe Manolache, te-am chemat ca să-ţi spun că treaba nu merge bine...

— La ce vă referiţi, tovarăşe director ?

— Ştii dumneata la ce mă refer ! Mă refer la faptul că în secţiile productive lipsesc materialele de bază.

— Bine, dar eu v-am prevenit că fără să rezolvăm problema cheie...

— La ce te referi, tovarăşe Manolache ?

— Cheia e omul... Mă refer la omul care conduce...

— Adică la cine te referi ?

— Mă refer la responsabilul cu aprovizionarea, Creţoiu.

— Dar bine, frate, situaţia lui Creţoiu e ca şi rezolvată.

— La ce vă referiţi ?

— Asta-i bună, doar am discutat. N-am stabilit noi ca el să preia altceva ?

— La ce vă referiţi ?

— Am şi semnat decizia să treacă la SDV-uri.

— Aaa, păi nu e bine deloc...

— Cum aşa ? La ce te referi ?

— Aţi uitat că el a mai fost la SDV-uri şi a făcut-o lată ?

— Lată ? La ce te referi ?

— Anul trecut, a lipsit nemotivat trei zile, şi au stat toate secţiile din cauza lui. Şi acu' vin să vă întreb : ce măsuri aţi luat ?

— La ce te referi ?

— Mă refer la faptul că atunci l-aţi trecut dincoace unde tot nu face nimic.

— În cazul ăsta să-i dăm transfer la vreo unitate din subordine.

— Tovarăşe director, eu vă spun sincer : nu merge.

— Păi o să meargă, că o să-i dau eu dispoziţie !

— Nu merge, adică nu ţine...

— Nu ţine ? La ce te referi ?

— Mă refer la faptul că fata lui nea Creţoiu se măritã, ştiţi dumneavoastră cu cine...

— Te referi la...

— Vedeţi ? Şi dacă tata socru o să vrea un cuscru în Centrală ? Ba poate chiar cu o leafă mai mare, că de ce să contribuie numai el ?

— Măi Manolache, ştiu şi eu ce să spun ? S-ar putea să ai dreptate. Ar trebui măcar un lucru să facem...

— La ce vă referiţi ?

— Să facem un referat să-l trimitem la minister. N-au decît să refere ei...

Salutări de la băi

Așa e la băi, toată lumea trimite ilustrate. Altceva ce să faci ? Mai bei o apă, mai faci o baie, sănătate nu alta, și pe urmă ai tot timpul să compui un text cît mai memorabil. Mi-am luat și eu o ilustrată cu vedere de la Vatra Dornei că, deh, la Olănești, unde mă aflu, ce să se vadă ? Am lipit timbrul și acum eram în fața dilemei : cui să trimit ilustrata ? Cum, cui s-o trimit ? Asta-i bună ! O trimit soției. N-a rămas buna mea soție singură acasă ? Nu e normal să-i trimit un gînd bun de aici unde... Tot eu să-i trimit ? Păi cine e cu adevărat în concediu, eu sau ea ? În timp ce eu mă chinuiesc cu apa asta care n-are nici măcar gust de cozi de cireșe, ea stă la televizor, se duce la cinema (e unul chiar la parterul blocului nostru), ba în plus se vede toată ziua cu prietenii și colegii de servici. Și dacă-i trimit, o să creadă că vreau să „compensez“ cine știe ce... Nu, mai bine-i povestesc totul cînd ajung acasă. Adică nu, o să-i dau un telefon că tot trebuie să-mi mai trimită o sută de lei că am rămas dator la șahul ăla cu pietre... O să-i trimit ilustrata colegului meu, Mardare. Băiat bun. Mă și înlocuiește acum cît sînt în concediu... De ce să se gîndească la mine ca la un străin și cînd mă

întorc să găsesc toate lucrările nerezolvate ? Să vadă că-i sînt prieten şi, de aici unde mă aflu pe mîna medicilor, tot la el mă gîndesc... Mda, şi cu asta o să-i aduc aminte că nu mai am rezistenţa de altă dată... Că dacă e vorba de promovare, pe el ar trebui să-l aibă în vedere şeful şi cînd se va duce cu hîrtiile la semnat o să-i spună : „Mi-a scris săracu' Tache, da' e rău de tot, după cum scrie, nu mai putem conta pe el". Ăsta e Mardare ! Nu-i scriu nici un cuvînt ! Atunci, cui s-o trimit ? A, ştiu ! Să i-o trimit lui Floricel Ionescu, tovarăşa aceea blondă de la C.A.R. : „un gînd bun şi o urare de la acela care..." Care, ce ? Mai am o rată şi am lichidat împrumutul. Păi, ce nu ştiu eu că dacă nu-i duci o ciocolată „nu se ajunge fondul social" ? Pe mine, de trei ori m-a amînat pînă am luat amărîţii ăia de 20 de mii de lei pentru maşină ! Dacă-i scriu, o să creadă că o pregătesc sufleteşte pentru un cadou, ceva de la băi ! Nu ! O să-i scriu administratorului blocului. Ăsta om cumsecade ! Atent tot anul, bun gospodar, vecin de nădejde. Te mai împrumută cu o butelie de aragaz, mai dă o mînă de ajutor la o reparaţie... Tot pe el îl întreabă ce fel de om sînt eu, dacă vin tîrziu acasă sau dacă fac scandal noaptea... Adică, ia stai... administratorul ? Tocmai pe el l-am găsit, care l-a urecheat pe Georgel al lui cumnatu-meu că a crezut că-i al meu ? Şi cînd am găsit maşina lovită în parcarea blocului, nu mi-a zis : „Aşa-ţi trebuie, că dacă mergeai cu troleibuzul tuşeai..." Nuuu, să spună mersi că-i plătesc întreţinerea... Şi atunci, ce fac cu ilustrata, acu' dacă am luat-o... Ştiu ! Am o idee nemaipomenită. O trimit pe adresa serviciului meu :

„Un gînd bun de la Vatra Dornei... de la cineva care vă stimează". Tovarăşului Tache Ciobănel. Adică mie ! Cînd o s-o citească toţi discreţii ăia, o să se facă galbeni de invidie... Aoleo ! Nu ! Ei, poftim, ca să vezi ce era să fac ! Dar unde mi-e capul ? ! Şi dacă află nevastă-mea ? Nuuu, pe ea n-am s-o conving niciodată că persoana anonimă care mă stimează şi-mi trimite ilustrate sînt chiar eu !

Schiţe într-o replică

— Pe aceste locuri, stimaţi turişti, oriunde sapi, curge aur... A, aurul nu curge ! N-are importanţă, oriunde sapi, curge ceva...

*

— Cum, căţelul acela din spatele maşinii dumneavoastră este viu ? Şi cu ce l-aţi lipit de parbriz ?

*

— Cazul era cît se poate de ciudat. Individul era complet analfabet şi nu ştia să semneze nici măcar

cu degetul. Cînd trebuia să scrie ceva, bătea la maşină...

*

— Da, toate aceste exemplare sînt autentice. Vă rog, nu puneţi mîna, vipera cu corn nu e împăiată...

*

— Stamate, dacă n-aş şti că eşti băiat bun, cinstit, devotat şi curajos, aş spune că eşti perfid, laş şi un mincinos fără pereche.

*

— Individul care striga aseară „foc ! foc !“ vroia numai un băţ de chibrit. Ca să vezi cum se exagerează lucrurile !

*

— Rămase înmărmurit. Era imposibil ca acest înger de fată, această frumuseţe nepămînteană, acest suflet fără egal, să fie soţia sa. Da, nu se înşelase. Nu era soţia sa.

*

— E o vreme, să nu laşi afară un cîine ! Mă rog, dacă, totuşi, se cere...

*

— E revoltător că din maidanul de joacă de lîngă bloc s-a făcut o parcare pentru maşini. În definitiv, e bine să ştiţi că nu toţi copiii au maşini !

*

— Iar mi-au furat ziarul din cutia poştală ! Şi mîine se va întîmpla exact la fel ! De unde ştiu ? Sînt abonat !

*

— Nu, dragă, persoana care răspunde la telefon nu este secretara mea. Doar ţi-am spus că eu nu am secretară. Şi atunci ce caută la mine în birou ? Nu ştiu, o fi vreo atingere...

Scrisoarea învăţatului Pico della Mirandola trimisă lui Lorenzo Magnificul

„Magnifice Lorenzo, îngăduie-mi să te salut şi să-ţi urez tot binele. Sînt două luni încheiate de cînd am schimbat aerul parfumat al grădinilor tale cu văzduhul plin de sulful Vezuviului de la curtea regelui Ferrante al Neapolelui. Şi, odată cu asta, plăcutele discuţii despre filozofia lui Platon cu intrigile de palat în care unii ar vrea să atragă întreaga Italie. Şi n-aş fi venit, desigur, de nu m-ai fi trimis să duc în dar fermecătoarele picturi pe care ţi le-a făcut Sandro. Dar nu despre priveliştile marine, dealtfel frumoase, vreau să-ţi scriu şi nici despre donnele napolitane care au un farmec zvăpăiat ce nu poate să nu impresioneze pe un prea sobru florentin. Îţi scriu pentru că nori negri se adună pe cerul lumii şi nenorociri nebănuite se pun, după cîte am aflat, la cale. Căci ceea ce se plănuieşte acum pare a fi scornit de diavolul însuşi. De data aceasta nu e vorba de vreo şiretenie militară, ci se trag fire de păianjen care duc departe. E greu de spus din care zare s-a născut şi s-a urzit mişelia, dar mulţi încearcă să pescuiască în ape tulburi. Căci vor aceştia, nici mai mult nici mai puţin, decît să rămînem fără apărare în faţa vrăjmaşului. Căci, preaînţeleptule Lorenzo, după cum prea bine ştii, soarta bătăliilor e hotărîtă de Cavalerie. Dar prea săraci sîntem noi în fineţe, ca, din

puţinul ce-l avem, să hrănim ceea ce Cel de Sus a creat întru mîndrie şi putere, alături de om : splendidul cal. Ori perfidul Carol al VIII-lea, monarhul Franţei, ce de multă vreme şi-a aţintit privirea hulpavă spre bogăţiile noastre şi germana Casă de Habsburg, şi ea gata să treacă Alpii cu oştile, nu ne vor mai da fînul de care avem atîta nevoie. Iar dacă punem la socoteală că abia aşteaptă să ne-atace turcii — visul lui Mahomed al II-lea —, în timp ce toate căile maritime ne sînt tăiate de piraţii sarazini, nu-i greu să vezi cu gîndul nenorocirea ce s-ar putea abate asupra noastră. Ei vor, prea bunule şi darnice Lorenzo, să te facă să plăteşti îndoit şi înzecit şi pentru fiecare braţ de fîn vor cere plată nouă, făcîndu-l mai de preţ ca aurul şi ca argintul, ca pînă la urmă să plăteşti cu bogăţiile adunate de Casa de Medici, ba poate chiar cu însăşi viaţa ta.

Aici la Napoli mai clar se văd urzelile familiilor Albizi, Altoviti şi Bardi, care pe tine arunca-vor toată vina şi, sub cerul brăzdat de fulgerele luptelor fratricide, se şi aud blestemele lui fra Girolamo Savonarola, care ar găsi — chiar dacă ar trebui să-i ia de la barbari — două perechi de cai bine hrăniţi cu care să te sfîrtece în numele Domnului.

Adio, frumoasele caleşti cu care-am colindat ţinuturi cu privelişti de Paradis, adio serbările Florenţei cu turnirele de neuitat, adio Palio di Sienna, a cărei faimă în strălucire se va stinge şi din amintirea strănepoţilor noştri. Căci vor pieri pînă la unul focoşii noştri *bárberi,* aduşi la noi de pe coasta tripolitană a Africii şi alte rase mîndre ce s-au înmulţit pe pămîntul fericit al Italiei. Căci nu degeaba un Leonardo le-a închinat un *Tratat despre anatomia cailor...* Cît despre splendidele lupte purtate de cai şi călăreţi, mărturia lor o vom găsi doar în pînzele prea dăruitului Paolo

Uccello. Aş vrea să pot, înainte de a-mi încheia zilele, să mai merg o dată la Veneţia numai pentru a admira acea minune a lui Verrocchio în care, cu nimic mai prejos decît Colleoni, e calul său de bronz. Mi se frînge inima gîndind că aceste nobile animale sînt sortite pieirii prin înfometare, căci nici o sobă nu-ţi dăruie căldura jarului dacă nu-i dai lemnul pe care să-l ardă-n sine şi să-l preschimbe în flacără. Va trebui să ne reîntoarcem la acele biete dobitoace slabe, dar atît de răbdătoare care se hrănesc cu te miri ce, şi toată gloria nobilimii noastre se va risipi văzîndu-i călărind asini, asemenea unor nevolnici cerşetori. Iar prea frumoasele noastre donne vor fi din nou purtate în lectice romane, a căror modă s-a dus pe apele timpului.

Al tău iubitor frate şi discipol,
Pico della Mirandola".

Post scriptum. Un învăţăcel venit acum de la Milano îmi aduce vestea că strălucitul inginer Leonardo da Vinci, cel care în timpul liber, precum ştii, a pictat cu înzestrare pentru a-şi dovedi teoriile matematice şi optice, lucrează în taină la noi maşini militare. După tot felul de bombarde şi aparate zburătoare, se gîndeşte (de bună seamă, n-am dovezi) la o caleaşcă care poate alerga fără să fie trasă de cai. Ci ar avea în ea un jăratic care s-o împingă, aşa cum povesteşte c-a văzut Marco Polo că au chitaii zmee ce se-nalţă de parcă sînt trase de păsări nevăzute. Dar cine ştie dacă toate acestea nu-s decît poveşti ! Eu, unul, nu cred să se facă o astfel de minune şi să scăpăm din impasul ce ne paşte, peste noapte, Deus ex machina. *

* De unde se vede că obsesia maşinii e mult mai veche (n.a.)

Subiectul optim

(o povestire schematică)

Mi-am propus să scriu o povestire schematică. Unde ar putea să se petreacă acţiunea ? Ar putea să se petreacă, de exemplu, într-o redacţie. Cine să fie eroii ? Să spunem, un tînăr scriitor dornic de afirmare şi un redactor cu multă experienţă în munca de îndrumare. Cum ar putea începe discuţia lor ? Evident, în mod schematic :

— Mi-aţi spus că aţi citit lucrarea mea şi pot să vin la discuţie...

— A, dumneata eşti tînărul scriitor de talent ?! O speranţă a prozei noastre scurte !

— Exageraţi. Dealtfel, am şi unele încercări de nuvelă.

— Bravo, ia te rog loc să discutăm...

Tînărul se aşază.

— Sînt foarte atent, am hîrtie şi creion şi sînt gata să notez toate observaţiile dumneavoastră judicioase în vederea modificărilor cu care sînt de acord anticipat.

— Foarte bine. Am citit lucrarea dumitale intitulată *Vînătoarea tragică,* care mi-a plăcut mult. Ceea ce se vede de la început e faptul că autorul are un deosebit simţ al observaţiei. Sînteţi vînător ?

— Nu.

— Asta reiese foarte clar şi din povestire, spune cu satisfacţie redactorul, pentru că numai în felul acesta aţi putut studia, ca să zic aşa, „la rece“ ce fac vînătorii. Dar să recapitulăm : dumneata povesteşti ce i s-a întîmplat unui vînător care s-a dus la vînătoare de mistreţi.

Tînărul aprobă, ochii îi strălucesc, se simte îndemnat să-l ajute pe redactor :

— Exact. Mistreţul i-a ieşit în bătaia puştii pe neaşteptate, arma era neîncărcată şi fiara l-a atacat pe vînător...

Ridică mîinile spre înalturi într-un gest de neputinţă. Redactorul clatină din cap.

— Mda, asta e scena finală. Ce e drept, e plină de dramatism. Dacă nu te-aş avea în faţa mea viu şi nevătămat, aş fi zis că dumitale ţi s-au întîmplat toate acestea...

— Da, mărturiseşte tînărul scriitor roşind, cred că finalul mi-a reuşit cu adevărat.

În ochii redactorului cu experienţă se aprinde o lumină maliţioasă care nu prevesteşte nimic bun.

— E adevărat, dar pe noi nu ne lasă indiferenţi ideea, mesajul, chiar subiectul povestirii. Dumneata creezi de la început o atmosferă plină de tensiune. De ce a plecat Mitu Dumitru la vînătoare tocmai într-o joi ? Nu laşi oare să se creadă că în joia aceea trebuia să se întîmple ceva fatidic ?

— Aţi intuit foarte bine intenţia mea. Mitu Dumitru are impresia că soţia sa nu-l mai iubeşte...

— Exact, punctează cu satisfacţie redactorul. Mai departe : şi de ce nu-l mai iubeşte ? Pentru că s-a îndrăgostit de profesorul de fizică al surorii sale mai mici !

— Acesta e şi adevărul.

— Ei vezi, de aici decurge că finalul nu este un

final *accidental* (sublinierea îi aparţine redactorului), nu un banal accident de vînătoare...

— A, nu !

— Şi atunci sînt obligat să bănuiesc că de fapt arma nu era... „întîmplător" neîncărcată. Aşadar, Mitu Dumitru conta pe o *sinucidere* cu aparenţă de accident.

— Aţi înţeles întocmai ideea mea. E, de fapt, aici tragedia omului simplu, legat ancestral de mediul său natural şi care nu rezistă la destrămarea angrenajelor tradiţionale, de aceea...

— De înţeles, am înţeles, îl întrerupe redactorul, dar de publicat noi n-o publicăm.

Tînărul scriitor de talent, speranţa prozei noastre scurte, vedea că nu i se va oferi prilejul să confirme încrederea ce i s-a acordat în alb încă de pe băncile cenaclului. Nu găseşte însă puterea să ceară lămuriri. În schimb, redactorul găseşte.

— Nu ştiu dacă înţelegi, tinere, că oamenii pe plajă, la cabană, în tren, nu vor, nu doresc, nu aspiră să citească întîmplări tragice. De ce să-i indispunem? Cu ce curaj se vor avînta ei în pădure cu gîndul la mistreţul dumitale ? Cu ce curaj se vor arunca ei în valuri, gîndindu-se la profesorul acela de fizică ? Căci fiecare dintre noi, nu-i aşa ? e pîndit de un profesor de fizică...

Dar redactorul nostru nu este numai un redactor cu experienţă, el este şi un om de inimă, un îndrumător al tinerelor talente şi, de ce n-am spune-o ? un om cu idei. Zîmbeşte îngăduitor :

— Toate astea sînt fleacuri, frate...

Cuvîntul „frate" e aducător de speranţă nouă în sufletul tînărului scriitor. Înseamnă că nu e totul pierdut.

— Nu e prea complicat s-o schimbi puţin pe ici, pe colo. În fond, toate descrierile rămîn neschimbate. Dialogul, şi el, în cea mai mare parte. Important e, dragul meu, ca să nu se producă nimic tragic, să nu împingem lucrurile spre dramă tocmai acum, în plin sezon estival.

Tînărul scriitor care privea departe spre viitorul său de aur, trage aer în piept şi spune :

— Biine. Eu sînt foarte receptiv la sugestii şi am să vă aduc povestirea refăcută în spiritul sfaturilor dumneavoastră, care, vă asigur, mi-au fost de un nepreţuit folos. Bună ziua !

...Am stat şi m-am gîndit cum ar putea continua această povestire schematică. De exemplu, aşa :

Au trecut cîteva zile şi, din nou, tînărul scriitor de talent, speranţa prozei noastre scurte, se află în faţa aceluiaşi redactor cu experienţă în munca de îndrumare.

— Ei, tinere, te ascult, îl invită acesta cu un gest de bunăvoinţă.

— *Vînătoarea veselă,* citeşte tînărul titlul transformat.

— Bravo, bravo ! Foarte bine ! Vezi, dintr-o dată m-ai şi bine dispus. Mai mult chiar, m-ai făcut curios.

— *„Totul a început într-o zi senină de vară cînd nimeni încă nu bănuia ce-or să mai rîdă peste mai puţin de douăzeci şi patru de ore...“*

— Minunat, ai un excelent simţ al suspansului ! Mai departe !

— *„În ziua aceea, Mitu Dumitru s-a sculat mai devreme ca de obicei. Avea o presimţire bună. Trebuia să i se întîmple ceva hotărîtor“.*

— Aha, aici vine scena în care se ceartă cu soţia...

— Vai de mine, cum o să se certe ? Doar s-au luat din dragoste şi o duc la fel de bine ca şi în urmă cu zece ani !

— Şi atunci, ce se întîmplă ?

— Mitu Dumitru îi propune să meargă împreună la pădure...

Redactorul clatină din cap :

— Aha, ca acu' zece ani...

— În nici un caz ! Omul se ferea de orice motiv de ceartă, aşa că îi propune să treacă mai întîi pe la profesorul de educaţie fizică...

— Parcă era de fizică...

— Am schimbat. Acu' e de *educaţie fizică*. Cu fizica asta avem în ultimul timp numai neplăceri. O să creadă cititorul că e o aluzie la problemele nucleare. Nu ! Educaţia fizică a fost întotdeauna îndrăgită de masele largi şi este în acord cu sporturile de vară, cu sezonul estival...

— Splendid, tinere, îmi placi ! Redactorul era cît se poate de încîntat.

Subiectul se derula lin, fără zdruncinături, fără hopuri, subliniat ici-colo de o poantă cît se poate de bine plasată. Plimbarea la pădure trebuia să aibă o explicaţie cît se poate de firească. De aceea, Mitu Dumitru îşi luase şi puşca şi tot de aceea — pentru că nu avea nici cea mai mică intenţie să vîneze ceva — o lăsase neîncărcată.

— *„Un timp au mers alături povestindu-şi anecdote* — urmă el lectura — *şi deşi erau vechi şi le ştiau, amîndoi rîdeau tare de răsuna pădurea toată.*

În cele din urmă, obosiţi de atîta rîs şi de plimbare, cei doi s-au aşezat lîngă trunchiul unui stejar, şi tocmai cînd stăteau aşa, zîmbind uşor, de undeva, dintr-un tufiş, a ţîşnit...“

— Un mistreţ ! sări redactorul.

— A, nu, mistreţul e un animal foarte periculos. L-am scos. A sărit un iepure. Bietul de el s-a speriat atît de tare, încît s-a lovit cu capul de trunchiul copacului şi a rămas lat. Mitu Dumitru n-a trebuit decît să întindă mîna şi să-l bage în desagă...

— Nu-i rău ! Şi aşa s-a întors cu un iepure vînat acasă.

— A, nu ! Ar fi prea linear. Soţii s-au pus din nou pe rîs, atît de năstruşnică era întîmplarea, dar au căzut de acord că nimeni nu-i va crede şi că era mai bine să-l lase slobod pe bietul urecheat să se întoarcă în pădure. Şi aşa au şi făcut.

— Excelent ! O adevărată lovitură de teatru !

— *„Soţii Dumitru se întoarseră fericiţi la căminul lor, gata să pornească şi mai uniţi în noua decadă a vieţii ce se deschidea în faţa lor. Petrecuseră o minunată zi la iarbă verde, o zi care-i întărea fizic şi moral, mobilizîndu-i în acţiunile la care urmau să participe chiar de a doua zi“*...

— Te felicit, tinere, ai realizat o întîmplare simplă şi foarte bine scrisă, plină de un dramatism optimist şi de tensiune comică. Ai găsit subiectul optim !

Ceva părea însă să-l frămînte şi, după o scurtă pauză, continuă punctînd cuvintele :

— Spune-mi ceva, n-ai putea să modifici puţin finalul ? Să găseşti altceva... Ştii, chestia cu vînătoarea nu e prea actuală. Ideea de vînătoare poate deştepta o presupus-subînţeleasă antinomie între vînător şi vînat, un anumit fatalism chiar al unui sfîrşit ineluctabil pe care vrei să-l maschezi cu tonul umoristic al discursului şi scriiturii...

Tînărul scriitor răspunse cu maturitate, pe deplin stăpîn pe mijloacele sale :

— Nu e nici o problemă. Sînt pregătit. Am și o variantă cu *parcul de distracţii*. Povestirea se va intitula astfel : *Tirul de duminică.*

Povestirea mi-a publicat-o revista locală în suplimentul de duminică pentru vînători și pescari. Cu unele scurtări din lipsă de spaţiu.

— Renunţă la considerentele tale cu privire la schematism — mi-a recomandat amicul meu din redacţie. Astea sînt mofturi pentru critica literară. Important e că povestirea ta e veridică, eroii tăi vorbesc și se comportă exact ca în viaţă. Și mai e ceva... N-ai vrea să-i schimbi titlul ? Mie mi se pare mult mai expresiv : *Tirul de duminică.*

Pierdut pe litoral

Anul acesta e pentru prima oară cînd vin la mare. Mie îmi place mult aici. Stau pe plajă ca în fotografia de acasă, de pe bufet. Numai că în fotografie stau pe blăniță. După părerea mea, nisipul ăsta seamănă destul de bine cu grișul, dar e mult mai bun pentru că mămica nu-mi dă voie să-l pun în gură. Lui frate-meu nu-i place marea deloc pentru că — zice el — din mare se extrage untura de pește. Ceea ce mi se pare curios aici e faptul că deși oamenii stau toată ziua în apă, se fac tot mai negri.

Aici văd tot felul de lucruri care, cel puțin mie, mi se par ciudate. Dar desigur, eu sînt încă atît de mic încît nu le știu pe toate. Așa, de exemplu, am văzut mai mulți oameni care stăteau pe niște pietre cu cîte un băț în mînă. De capătul bățului atîrna o sfoară și de capul sforii, atîrna un cîrlig. Din cînd în cînd ei trăgeau bățul, bățul trăgea sfoara, sfoara trăgea cîrligul și cîrligul nu trăgea nimic. Și tot așa, ore întregi. L-am auzit pe tata spunînd că asta se cheamă „pescuit“ și face bine la nervi. E adevărat că o dată am văzut un nene care a prins un peștișor mic, mic de tot, și a trebuit să dea și bani pe el că în locul acela în care l-a prins era pescuitul interzis.

Azi dimineață, am pornit-o după scoici și, nu știu cum, m-am pierdut. Mama a vrut să dea un anunț

la radioficare, da' tata n-a fost de acord. A zis că ce-o să creadă lumea că nu e în stare să aibă grijă de schimbul lui de mîine ? ! Şi a pornit să mă caute. M-a căutat la flipere, dar nu m-a găsit, m-a căutat la mini-golf şi nici acolo nu eram. M-a căutat şi la cazinou. Nimic. Cred că era foarte necăjit. Şi tata cînd e necăjit, bea bere. A băut vreo patru sticle. A întrebat de mine şi la o masă la care erau patru persoane : „Noroc, Costică", „Salve, Pompiliu", „Te pup, Mimi" şi „Sărut-mîna, Georgescu".

Între timp m-a găsit mama. Mai întîi s-a bucurat grozav, apoi s-a necăjit din nou pentru că acum nu ştia unde e tata. Că eu cînd mă pierd, mă găsesc imediat. Da' tata...

La grădină

— Nu mai încep odată ?

— Nu mai fi și tu așa de nerăbdătoare... Uite, grădina încă nu s-a umplut.

— Ei, na, c-o să stăm pînă se umple ! Au anunțat că încep la șapte, să înceapă ! Noi cum semnăm condica la șapte ? Ce, așteptăm să vină toată lumea ? Ai luat program ?

— N-ai zis să iau ?

— Și ai luat ?

— Am luat.

— Cît i-ai dat fetii ?

— Cinci lei.

— Cum, cinci, cînd te-am văzut în mînă cu o hîrtie de zece ?

— Dacă n-aveam mărunțiș ?

— De ce nu ți-a dat restul ?

— Nu mi-a dat.

— Și tu te-ai jenat să-i ceri !

— Pentru cinci lei...

— Așa ești tu, galanton... Programul e gratuit.

— Ei, da, dar nu se face...

— Nu se face ! Frumos îți șade ! Dar pe mine mă întrebi de fiecare sută. Te-ai fîstîcit că ai văzut o miorlăită din astea : „doriți program ?“

— Vrei programul ?

— Ce să fac cu el ? Poate să-mi fac vînt !

— Credeam că vrei să studiezi distribuţia...

— Să studiez ?! Şi tu, în timpul ăsta, ce faci ? Ce „studiezi“ ?

— Nu fac nimic.

— Şi atunci, ce te tot foieşti pe scaun ? Crezi că nu văd că mereu te uiţi în toate părţile ? Cauţi pe cineva ?

— Nu caut pe nimeni, dragă. Mă uit să văd dacă e cineva cunoscut.

— Ca, de exemplu, cine ?

— Ca, de exemplu... Marineştii.

— Marineştii — *el* sau *ea* ?

— Amîndoi...

— Şi sînt ?

— Nu sînt.

— Bineînţeles ! Că Marineştii — *el*, o scoate la restaurant nu la teatru...

— Eu ţi-am propus să mergem la restaurant...

— Ca să mă îngraş !

— Ca să dansezi...

— Cu cine ? Cu tine ?

— Cu cine vrei.

— Aha, ţi-e indiferent ! Ei, află că mie nu mi-e ! Unde te uiţi ?

— La tine, dragă.

— Adineaori... ai salutat pe cineva.

— N-am salutat pe nimeni. Mi-a amorţit gîtul.

— Ce fac ăştia, n-au de gînd să înceapă ? Uite grădina e plină. Chiar !

— Chiar, ce ?

— Cum se face că ai obţinut bilete la spectacolul de astăzi ?

— Foarte simplu. Avem un coleg care...

— Un *coleg*...

— Peste tot e cineva care se ocupă de procurarea biletelor.

— Peste tot, dar cum se face că pentru astăzi ţi-au dat ţie ?

— Aşa am fost programat.

— Ai spus că mergi cu soţia ?

— Normal. Doar am două bilete.

— Îhîmm, vasăzică *ştie* că eşti cu soţia...

— Cine „știe“ ?

— De unde să știu eu cine ? Tocmai asta mă întreb și eu. Te văd cam nervos.

— Eu, nervos ? De ce să fiu nervos ?

— Crezi că n-am observat că te uiți fix la loja aia de lîngă scenă ?

— Și ce-i cu asta ? Loja e goală.

— Tocmai ! De aia ești nervos, că n-a venit !

— N-a venit... cine ?

— Nu știu ! Mai bine spune tu. Ei, ia te uită !

— Ce e ?

— Marineștii ! Au venit la teatru !

— Vezi, și tu ziceai...

— Eu ziceam ?! Tu ziceai ! Acum înțeleg eu de ce mi-ai propus să mergem la restaurant.

— Dar tu ai ținut morțiș să mergem la grădină...

— Bine că recunoști, niciodată n-ai știut să-ți impui punctul de vedere !

Binefăcătorul

O, ce mult îmi plăceau în copilărie poveştile cu acei oameni binefăcători care totdeauna apăreau la timpul potrivit, ba chiar şi înainte. Îmi amintesc de băiatul acela sărman care trăia în cea mai neagră mizerie, alături de cei 14 fraţiori ai săi, de ticălosul său tată beţiv şi bătăuş şi de biata sa mamă, întotdeauna mai mult moartă decît vie. Şi tocmai cînd nu mai era nici o speranţă în nici o privinţă, şi nici băcanul cel rău nu le mai dădea pe datorie, apărea un domn cu o burtă foarte mare însă cu o inimă foarte bună şi care, fiind foarte bogat dar fără copii, îl înfia pe micul nefericit. Acesta, cu timpul, îl moştenea arătînd tuturor vecinilor din cartierul în care copilărise că vrednicia, cinstea şi norocul fac întotdeauna casă bună, asemenea casei pe care şi-o construise şi băiatul din poveste. El se însurase apoi cu o fetiţă, acum ajunsă la vîrsta măritişului şi care fusese oarbă în copilărie. Dar datorită unui alt om foarte bun şi cu spirit de sacrificiu, îşi recăpătase vederea şi văzuse bine cu cine trebuie să se mărite. Ei, bine, deşi visasem şi eu nu o dată că în viaţa mea o să apară un astfel de binefăcător, el nu a apărut nici în zbuciumata mea copilărie, nici atunci cînd m-am însurat, ci abia după ce mi-am luat casa prin contract şi am achitat toate sumele aferente. Dar iată că într-o bună zi, tocmai

cînd mă așteptam mai puțin, a apărut el, *binefăcătorul*. Și-a anunțat venirea în modul cel mai obișnuit, sunînd la ușă. I-am deschis.

— Bună ziua, pe cine căutați ?

— Pe dumneavoastră...

L-am privit. Avea o privire sfioasă, dar ceva în persoana lui anunța lucruri mari.

— În ce problemă ?

— Una care vă interesează foarte mult. Nu vreți să vă repar țeava de la baie ?

Cred că figura mea exprima elocvent absența celei mai elementare inteligențe naturale :

— Țeava de la baie ? Nu. De ce să mi-o reparați?

— Cum, de ce ? Curge !

Eram perplex.

— Curge ?

— Da, are un viciu ascuns. Chiar dacă în acest moment defecțiunea nu se observă, peste cîteva zile veți avea scandal cu vecinul de dedesubt pentru că i-ați inundat tavanul.

— Eu ?

Am privit omul din fața mea cu oarecare teamă. Într-adevăr, mi-ar fi fost cît se poate de neplăcut să am discuții cu o persoană necunoscută fără să am vreo vină, iar el cu atît mai puțin.

— Dacă nu credeți ce vă spun, vă pot arăta exact locul unde țeava este crăpată...

L-am lăsat să intre. Într-adevăr, părea că printre plăcile de faianță se arată un firișor de apă care se prelingea cu perfidie.

— Și asta nu e totul, continuă vizitatorul. Ce spuneți de vasul de colectarea apei ? ridică el degetul arătător în direcția cu pricina.

— Ce să spun ?

— Cum, n-aţi observat că nu colectează suficient?

Nu observasem.

— Şi de ce, mă rog ? am fost eu curios.

— Pentru că e strîmbă tija de la flotor, punctă omul cu deplină siguranţă. Dacă doriţi, eu pot să v-o îndrept...

— Vă mulţumesc, sînteţi foarte îndatoritor...

— Cît despre duş — trase de el gata să-l rupă — este o adevărată bătaie de joc. N-aţi văzut că n-are strecurătoare ? În loc să faceţi duş, vă spălaţi ca la cişmea, la ţară.

— Şi ce ar fi de făcut ? am întrebat speriat.

— Ceva foarte simplu. Să vă pun un duş nou, modern ca pentru apartament cu spor de confort. Nemaivorbind de sifon...

— Ce sifon ?

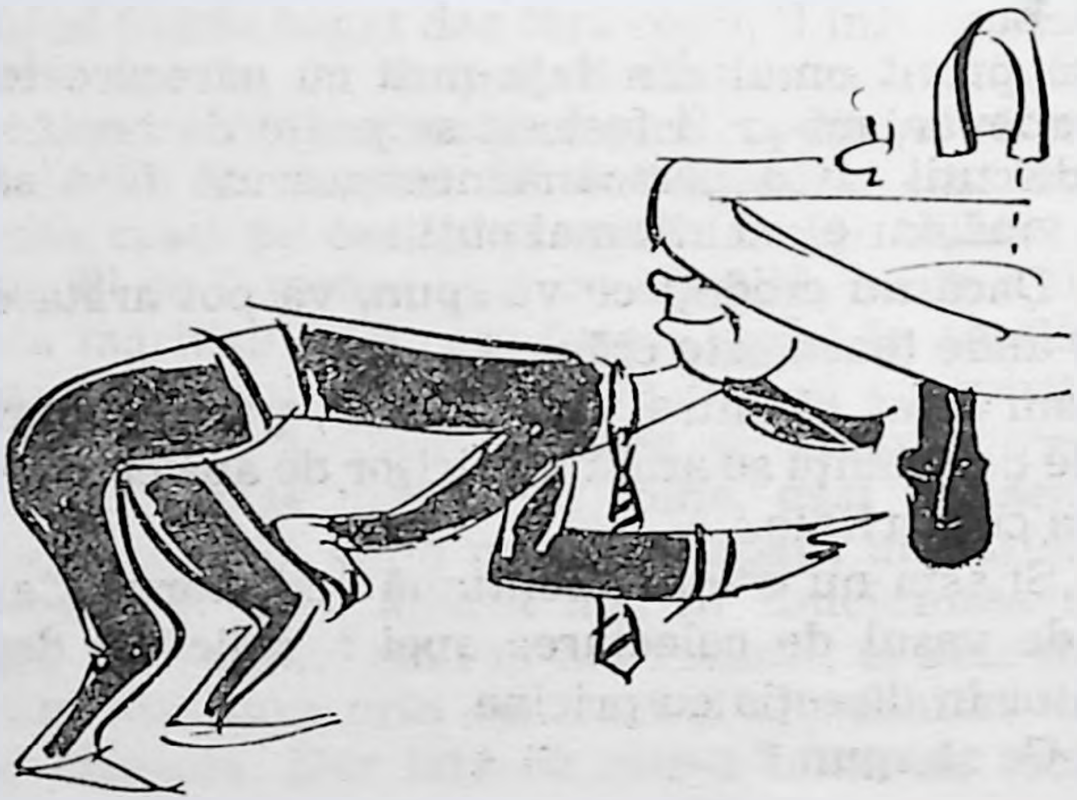

— Asta-i bună ! Sifonul de la chiuvetă ! N-are garnitură. Ia uitaţi-vă ce baltă e aici...

— Şi aţi putea dumneavoastră să...

Omul m-a înţeles imediat.

— Bineînţeles, cum să nu pot ?! Ia priviţi ce v-au pus aici, o garnitură de carton. Vedeţi, trebuie una ca asta...

Şi scoase din buzunar o garnitură de cauciuc nou-nouţă... Apoi vizitatorul trecu la bucătărie unde, spre stupoarea mea, mă aştepta o altă serie de *vicii ascunse* la toate instalaţiile. Dar omul meu avea soluţii la toate. Le scotea literalmente din buzunar ! Le înlocuia pe cele stricate sau le punea pe cele lipsă. Tocmai mă gîndeam care era calea cea mai potrivită să mă revanşez, să-mi manifest recunoştinţa faţă de acest adevărat binefăcător, cînd o întrebare se născu în bezna neliniştită a sufletului meu :

— Dar dumneavoastră de unde ştiţi de toate aceste vicii ascunse ?

Omul mă măsură cu sinceră compătimire :

— Asta-i bună ! Cum să nu ştiu ? Păi n-am făcut chiar eu instalaţia la apartamentul ăsta ? Dacă vreţi să ştiţi, garnitura asta e chiar de aici. Dar pentru că-mi sînteţi simpatic, dacă ne înţelegem, vă pun o baterie nou-nouţă, în perfectă stare, la baie. Doar nu sînteţi dumneavoastră omul să vă împăcaţi cu un lucru făcut de mîntuială !

La balul automobiliştilor

Nu ştiu cum sînteţi dumneavoastră, dar eu sînt altfel. Am un fel al meu cu care nu sînt deloc de acord. Tata era altfel. Mama era altfel. Soră-mea cu totul altfel. De frate-meu, ce să mai vorbesc, că nici n-am. C-aşa sînt eu, cînd toată lumea e veselă, glumeşte, cînd ciocneşte un pahar, cînd tinerii dansează şi bătrînii discută, eu nu glumesc, nu ciocnesc, nu dansez, nu discut. Eu tac. Uite ca acum, cînd am nimerit la balul automobiliştilor, tac şi mă gîndesc. La ce ? La viaţă. Ce e viaţa, frate ? Viaţa e ca o pădure : intri în ea şi mergi şi mergi şi în jurul tău numai copaci... Adică, cum numai copaci ? Şi oamenii unde sînt ? Oamenii nu mai trăiesc în pădure de mult. Oricum, majoritatea... Şi pe urmă nu e bine să te întîlneşti cu pădurarul. Dacă te întreabă ce cauţi în pădure ? Cum, ce caut ? Păi, am venit şi eu, aşa, să mai vînez ceva. Pe naiba ! Fără puşcă, fără permis, pe cine vrei să duci dumneata ? Chiar, ce mi-a venit ?! Pădurea e şi plină de ţînţari... Ai uitat ce-i păţit cînd te-ai dus odată la cules de ciuperci ? De mure. Las' că ştiu eu mai bine, ciuperci au fost ! Şi atunci, ce e viaţa ? Viaţa e ca marea... Nesfîrşită, infinită... Cînd calmă şi liniştită, cînd furtunoasă şi agitată. Da, viaţa e ca marea ! Vine, aşa, un val şi... atunci eu ce mă fac, că-nghit apă ? Hm, nu e bine. Vine şi Salvamarul şi

mă ia la rost, îmi dă și cu vîsla în cap și astea toate pentru ce ? Pentru că nu știu să înot. Prostii ! Cînd mi-au completat fișa la *personal,* nu m-a întrebat nimeni dacă știu să înot. Nu știu să înot, e adevărat, în schimb sînt băiat frumos. Serios ? Dacă erai frumos, cînd s-a dansat adineaori damenvalsul și pe urmă damentangoul, și mai apoi perinița, te mai lăsau aici să te gîndești la ce e viața ? Te scoteau la dans ! Roteau baticul ăla deasupra capului ca pe un lasou și... Mai bine că nu m-au scos. Cine știe ce mai iese dintr-un obicei ca ăsta. Te vede nu știu cine, mai zice nu știu ce și... Nu e nici igienic. Eh, blonda aia l-a scos pe Gigel. Pe el nu-l deranjează. Are o scuză : e băiat frumos. Da' urîtu' ăla ce scuză are ? Mă rog, ce treabă am eu cu el ? O fi un fluşturatic, un superficial. Ce știe el ce-i viața ? Poate să dea el, așa, o definiție definitorie ?! Treaba lui. Eu sînt altfel. Mie nu-mi plac compromisurile : aut Caesar aut Nihil ! Nu știu cine a mai fost și Nihil ăsta, dar eu am fost mai mult aut. Și de ce, mă rog ? Uite, e o vorbă : „cine se scoală de dimineață, departe ajunge". Ei, și ? Eu mă scol în fiecare dimineață la cinci și tot pe Tănăsache îl trimite în delegație. Departe. Cînd i-am făcut o dată o aluzie șefului, a rîs și mi-a zis : „Ai dreptate, măi Milucă, Tănăsache e într-adevăr un leneș. De aceea se și adevereşte vorba veche : *Leneșul mai mult aleargă.* Și atunci stau și mă gîndesc, ce e viața ? Da, viața e, așa, un fel de... Poftim ? Ce tombolă ? Da, sigur am luat și eu un număr. Sigur că da. Ce număr ? Un moment... 74. Da' de ce mă întrebați ? Cum ? Am cîștigat premiul cel mare ? ! Să mă duc să mi-l dea automobilista cea blondă, regina balului ?!

Bine, dar... Nu, nu se poate ! Ba se poate ! Dacă ai 74, ai cîştigat ! Ei, vedeţi ? Asta-i viaţa !

...Da, asta-i ! Maşina a fost decernată *ex aequo* la 32 de cîştigători. Mie mi-a revenit o portieră şi două bujii... Am cerut să-mi dea mie portbagajul, dar n-au vrut... Gigel a zis că nu-mi trebuie, că eu tot nu plec nicăieri.

Şi automobilista blondă, regina balului, acum e soţia mea. De aceea, nu ştiu cum sînteţi dumneavoastră, dar eu am un fel al meu, stau mereu şi mă întreb : Ce e viaţa ?

În excursie la mare

Trenul nostru gonea ca un adevărat personal. Numai mie mi se părea că se tîrăşte ca un melc. Asta numai din pricina nerăbdării. „Totul este relativ", aşa obişnuieşte să spună unchiul Vasile, care foloseşte cuvinte pe care să nu le înţelegem noi, cei mici. Eu stăteam la fereastră şi priveam afară. Cînd, deodată, a venit un nene înalt şi solid care mi-a spus sfătos :

— Măi, piciule, ia şterge-o de la fereastră că e pericoloso sporgersi.

Pericoloso sporgersi ! Am aflat pe loc tîlcul acestor cuvinte necunoscute care s-ar traduce aşa : „Căraţi-vă de la geam că vă iau de urechi".

Ura, am ajuns ! Ne-am instalat cu toată familia în cort. Noroc că era un cort gata făcut. Altfel tata şi-ar fi petrecut tot concediul să calculeze poziţia optimă a construcţiei în raport cu soarele, cu briza, cu umbra de la ora 10 şi cu restaurantul de la ora 12. În sfîrşit, ne-am dus la plajă ! Mama şi tata au luat mingea mea cea mare de plastic cu buline şi au intrat în apă, iar pe mine m-au lăsat în grija coloniei de copii care, din fericire, era aproape. Am venit tocmai la timp pentru că nenea doctorul ne-a adunat pe toţi sub o ciupercă şi ne-a explicat pe înţelesul tuturor ce foloase aduc omului razele ultraviolete. Apoi a venit profesorul de geografie şi ne-a povestit că pe

lume sînt foarte multe mări şi oceane şi cum arată ele. Am fost cu toţii foarte emoţionaţi. Programul se desfăşura foarte bine fără pauze plicticoase. A venit şi o mătuşă care ne-a citit dintr-o carte „ce trebuie să ştie un înotător". La pagina 54 era o greşeală de tipar care a dat naştere la vii discuţii. Se înţelegea că înotătorul „trebuie să sară calul". Eu am strigat de la locul meu că probabil trebuie să sară *valul*. Dar un băiat de lîngă mine m-a ciupit şi mi-a spus că dacă nu ştiu, mai bine să tac, pentru că există şi cai de mare. Am vrut şi eu să-l ciupesc, dar m-a văzut mătuşa şi mi-a făcut observaţie. De unde era să ştiu că era chiar mătuşa lui ?! Noroc că tata şi mama au venit veseli din apă.

— Hai să mergem la masă că mi s-a făcut o foame de lup de mare, a spus tata şi a rîs ca de o glumă bună.

M-am bucurat şi eu că o să văd apa mai de aproape. În pahar. După masă ne-am dus în cortul nostru unde eu a trebuit să dorm, iar tata şi cu mama au jucat table. Tata pierdea, aşa că i s-a făcut somn. Cînd am văzut ce adînc doarme, în timp ce mama citea un roman, m-am strecurat binişor şi am vrut să ies afară din cort să mă joc şi eu. Atunci a răsunat o voce ca un tunet năprasnic :

— Încotro, împieliţatule ?!

Tata nu dormea. Dormea mama. Pe urmă a venit seara şi odată cu ea, ţînţarii. Am plecat la plimbare. Pe faleză se aprindeau becurile electrice, iar la restaurante se aprindeau ghitarele electrice. A fost foarte frumos.

Aşadar, ce-a fost mai frumos ? Mai frumos a fost că a doua zi a fost urît. Nori negri acopereau cerul. Nici o rază ultravioletă nu se strecura pe pămînt. Eu eram la fel de alb ca şi iaurtul cu care se dă tata. Am

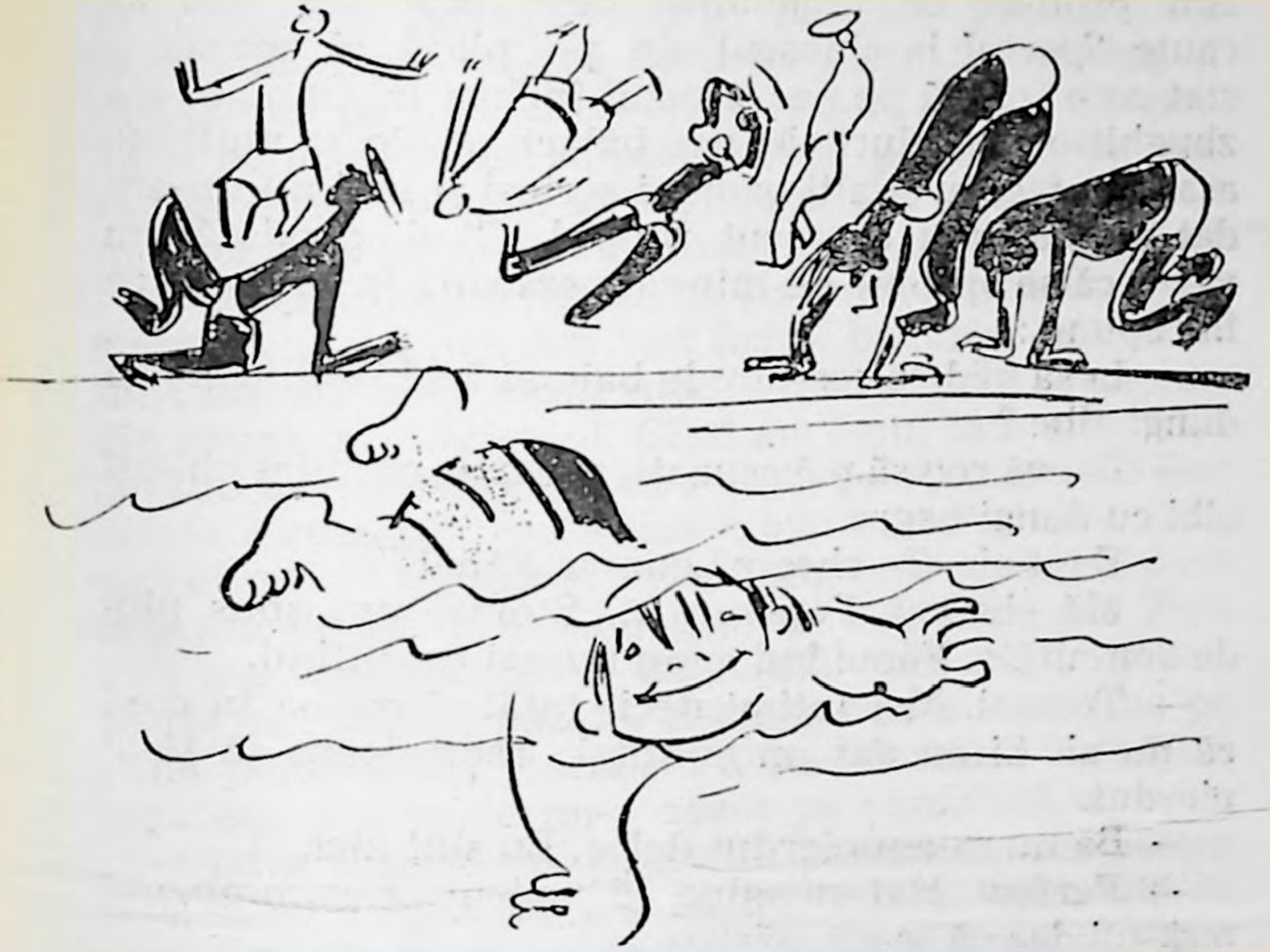

vrut să iau cartea pe care mi-am adus-o, să citesc. Dar mi-a luat-o mama s-o citească ea.

— Dacă n-o să citesc aici, atunci, cînd ? Că acasă știi bine cît sînt de ocupată. Ia vezi, poate la club să aibă ceva pentru copii.

M-am dus să întreb.

— Aveți ceva pentru copii ?

Aveau. *Regulamentul de funcționare a grădinițelor cu program redus* și *Cum trebuie hrăniți sugarii*. Nu mă interesa. Nu mai sînt sugar.

Urraaa ! Am învățat să înot ! Ce-i drept, deocamdată fac broasca pe nisip. Dar orice broască pînă la urmă tot ajunge în apă. Așa s-a întîmplat și cu mine.

Am profitat de momentul cînd tata s-a dus să caute *Sportul* la chioşcul de pe plajă şi mama a stat cu o frunză pe nas şi ochii închişi la soare, şi am zbughit-o în valuri. M-am bălăcit acolo o mulţime aşa cum făceau şi alţi oameni serioşi şi nici nu mi-am dat seama cum a trecut timpul. Cînd, deodată am văzut că se apropie de mine o persoană în vîrstă care îmi spune :

— Ia să văd ce costum de baie ai ? Chiloţi negri cu dungi albe ?

— Ba, vă rog să mă scuzaţi, am spus eu. Sînt chiloţi albi cu dungi negre.

— E tot aia. Te cheamă cumva Fănel ?

— Mă cheamă Popescu M. Ştefan, am spus plin de demnitate. Fănel îmi spun numai cei intimi.

— Tocmai. Mai intimi decît tatăl şi mama ta cred că nu ai. Ei au dat un anunţ la radioficare că te-ai pierdut.

— Ba nu m-am pierdut deloc. Eu sînt aici.

— Perfect. Hai cu mine să vedem ce recompensă o să-mi dea că te-am găsit.

— Eu îl cunosc foarte bine pe tata. Aşa că vă asigur că n-o să primiţi nimic. Recompensa am s-o încasez eu.

Şi aşa a fost.

Zilele la mare trec foarte repede. Tata şi mama s-au bronzat foarte frumos. Tata zice că e mai negru ca mama, iar mama zice că ea e mai neagră ca tata. Eu nu zic nimic. Cînd o să le povestesc colegilor că am fost la mare, iar o să spună că bat cîmpii. Dacă băteam cîmpii, eram mai negru. Şi aşa a sosit şi ultima zi pe litoral şi mama a spus că asta va fi ziua mea. Adică ziua în care pot să-mi doresc orice şi mi se va îndeplini. Aşa mi-am dorit să merg în piaţă

să cumpărăm castraveciori pe care să-i punem acasă la murat. Apoi mi-am dorit să merg la bowling și să-l admir pe tata, care, cu o singură bilă, a dărîmat toate popicele. Cînd să plecăm, am propus și eu, așa, să mai stăm puțin și la mașinuțe. Dar tata a spus că nu putem să stăm toată ziua numai la distracții, că trebuie să folosim timpul și cu ceva instructiv și să mergem la cinema. Am fost foarte bucuros. Am văzut un film din care n-am înțeles mare lucru. Pesemne din cauza întunericului. Cînd am ieșit, tata a spus că „Felini ăsta e mare" și că-l „taie pe Antonioni". Dar mama a spus că „Antonioni e mai mare" și că-l „taie pe Felini". Și eu tocmai asta n-am înțeles, de ce, dacă sînt așa de mari, se apucă să se taie între ei ! Ziua mea s-a încheiat cu o înghețată care mi-a plăcut foarte mult. Din păcate, n-am putut s-o mănînc pe toată pentru că o parte mi-a luat-o mama ca să nu răgușesc și o parte mi-a căzut pe pantaloni, ceea ce mi-a adus o serie de observații judicioase din partea tatei care a spus că n-o să mă mai ia niciodată în excursie, că, după ce că stă tot timpul numai după mine, îi fac tot felul de nervi și o să se întoarcă la servici și mai extenuat decît a plecat.

Dubla existenţă a lui Mache Gorovei

Vă cunoaşteţi bine colegii ? Dar prietenii ? Cine eşti tu, de fapt, omul de lîngă mine, cu care petrec partea cea mai bună din viaţa mea ? Cine eşti tu, prietenul meu de şuiete cotidiene, omul cu care mă contrazic în probleme minore sau majore ?

Dumneavoastră ştiaţi, de exemplu, că inginerul Brancomir, specialist binecunoscut şi stimat în probleme de ventilaţie, odată ajuns acasă se închide în camera sa de lucru, scoate pe masă tot felul de cutii de cele mai diverse mărimi şi forme, pline cu monezi vechi şi începe să le compare — privindu-le prin lupă — cu cele fotografiate în cataloagele sale de numismatică ? Sau, de exemplu, că economistul Cornel Prepelicaru, da, cel care povesteşte cu un haz irezistibil ultimele anecdote cu elevul repetent, are la mansardă un mic atelier de pirogravură ? (Nici nu s-ar fi aflat, dacă nu ar fi declanşat, din neglijenţă, un incendiu lipsit de gravitate.) La fel şi Tudor Manoil, referent tehnic, pasionat de Pronosport, are acasă o colecţie extraordinară de diapozitive cu tema *arta neagră.* Da, acesta e adevărul : aproape fiecare are un mic univers misterios în care îi place să se retragă (uneori spre indignarea soţiei) şi în care prinde contur partea necunoscută şi nemărturisită a personalităţii sale, visul, imaginaţia, cutezanţa şi,

de ce nu ? naivitatea unei copilării întîrziate. Toate acestea care, la un loc, desemnează termenul de hobby. Ei bine, pînă mai deunăzi nu știam cu adevărat cine este Machedon Gorovei. Mache ! Prietenul meu, Mache. Credeam că e pur și simplu un excelent expert în instalații frigorifice. Credeam că e, pur și simplu, un soț ideal și un tată model. Credeam că e numai un bun coleg care accepta să-l îngropăm în sarcini gospodărești „pentru bunul mers al colectivului". Or, mă înșelam ! Întîmplarea a făcut ca zilele trecute să trec pe la el. Voiam să-l rog să-mi împrumute *Dicționarul politehnic*. Cînd mi-a deschis, l-am văzut puțin surprins. Nu mă aștepta. Mai exact, am înțeles că aștepta pe *altcineva*.

— Te deranjez ? am întrebat amuzat. (Mă nimerisem fără să vreau pe o lungime de undă romantică?)

— Nu, nu, deloc ! Intră, te rog...

Într-adevăr, Constanța, nevastă-sa, era acasă. M-a invitat să beau cu ei o cafea. Am acceptat. Discuția însă lîncezea. Deodată s-a auzit soneria. Mache i-a aruncat o privire nevesti-si. Eu am dat să mă ridic, dar Mache m-a oprit.

— Fii serios, rămîi...

Pe noul venit nu-l cunoșteam. S-a prezentat :

— Inginer Făneanu.

— Poți să-i spui Fane, spuse amical Mache.

Am observat că Făneanu venise cu o servietă burduhănoasă pe care, în loc s-o lase în vestibul, o adusese în cameră, așezînd-o pe jos, lîngă fotoliu.

— Cu ce începem ? întrebă Mache aferat.

— Dacă vrei, să începem cu șervețelele de masă...

Fane deschise servieta și scoase din ea o mapă de plastic în care avea tot felul de șervețele de masă viu colorate.

— Colecționați șervețele de masă ? am spus surprins. Dacă știam, vă aduceam și eu. Dar ca să fiu sincer, după ce le folosesc, le arunc...

Mache izbucni în rîs :

— Stai să vezi despre ce șervețele e vorba...

— Am aici un șervețel pe care mi l-a adus un prieten din Brazilia, explică Fane. A intrat special pentru mine într-un restaurant ca să mi-l ia. Vezi, are imprimat și numele restaurantului „Ciocia Bamba". Se pare că e chiar restaurantul în care se adună simpatizanții clubului lui Pele. Ia vezi cum miroase ? A cafea !

Mache mi l-a întins și mie și, mărturisesc, l-am luat cu oarecare grijă, așa cum iei un obiect de artă foarte scump. L-am dus involuntar la nas, dar Mache mi l-a luat repede, speriat.

— Ce vrei pe el ? l-a întrebat pe Făneanu.

— Tu ce oferi ?

— Am ceva interesant din aceeași zonă, spuse Mache. O sticlă de rom în formă de pepene.

— Plină ? am întrebat eu.

Mache m-a privit ironic.

— Nu, dragă, nu e în profilul nostru. Goală.

— O iau, vorbi Făneanu.

— O iei, o iei, dar mai dai ceva ! Doar n-ai să compari un șervețel care cu timpul se degradează cu o sticlă !

— Asta-i bună ! Și ce, sticla nu se sparge ?

— Hai să n-o lungim degeaba. Te interesează sau căutăm altceva ? Am clienți pentru sticlă cîți vrei !

— S-o vedem mai întîi !

Mache aduse sticla. Era într-adevăr interesantă. Și, în plus, avea pe ea eticheta originală de rom Jamaica.

— Ei, ce mai dai ?

— Am chibrituri !

— O cutie ?

— Numai beţe. Stai să-ţi arăt...

Şi scoase din aceeaşi servietă (cine ştie ce lucruri nemaipomenite mai avea în ea !) o cutie lată de metal pe care o deschise. Era plină cu tot felul de beţe de chibrit ! Lungi şi aromate, impregnate cu seu ce se puteau folosi ca lumînări, chibrite cu două capete (ideea mi s-a părut extraordinară ! Oricum, măcar unul se aprinde !), chibrite cu pocnitori, chibrite fumigene şi multe altele... Dar Mache s-a arătat rece. Într-o vreme colecţiona cutii, dar domeniul s-a banalizat ca şi cel al plicurilor de lame de ras.

— Ce-ai acolo ? arătă el spre servieta rămasă deschisă.

— Asta ? E o brichetă.

— Mă interesează. Am de gînd să-mi dezvolt colecţia de brichete vechi.

— Acesta e un exemplar foarte interesant. E o brichetă-ceas.

— Merge ?

— Ceasul ?

— Nu, dragă, ceasul nu mă interesează ! Bricheta !

O cercetă îndelung şi, în cele din urmă, se declară de acord s-o ia.

— Da, dar mai dai ceva ! spuse Fane. Doar nu vrei să-ţi cedez un ceas-brichetă şi un şerveţel original pe o sticlă de rom şi încă goală !

Mache se încruntă, oftă, apoi deschise un dulap şi scoase de acolo, o umbrelă.

— Umbrelă nu-mi trebuie ! îl opri Fane cu un gest.

— Tocmai asta e, stimate, că nu e umbrelă, ci un tranzistor cu baterii solare ! Uite, aici în mîner are tot sistemul de condensatori şi semiconductori, iar mătasea umbrelei e metalizată şi are microelementi

de siliciu care transformă energia solară în curent electric.

— Merge şi pe ploaie ? am întrebat eu cu naivitate.

— Numai umbrela, radioul nu, mi-a explicat cu bunăvoinţă Făneanu.

Încetul cu încetul, masa lui Mache se umplu cu fiare de călcat, lămpi de gaz, sigilii vechi, bricege, stilouri din secolul al XIX-lea, nasturi, ex libris-uri şi cîte şi mai cîte.

Deodată, printre obiectele întinse pe masă am descoperit ceva care mi-a atras atenţia ca un magnet. Era o cheie veche, cam ruginită şi cu un ciudat desen al limbii de deschidere : două ancore încrucişate şi un cap de bufniţă.

— Aş lua eu această cheie veche, am spus cu voce surdă.

Cei doi tresăriră. Pînă atunci aproape că mă ignoraseră.

— La ce-ţi trebuie ? mă întrebă cam răstit Mache.

— E un lucru interesant, am spus eu cu o oarecare ezitare.

— Serios ?

Tonul ironic era prea evident.

— Lasă-l, Mache, interveni Fane. Nu se pricepe dar, pesemne, are fler. Apoi se întoarse către mine : E o cheie unicat, de la un lacăt care s-a pierdut. A fost făcută la Sighişoara de un lăcătuş italian chemat la castelul unor feudali din Transilvania...

— Şi ce-i cu asta ? Tot nu văd ce-l poate interesa pe ageamiul ăsta de Sandu (arăta spre mine) o cheie veche de o sută de ani...

Amîndoi mă priveau zîmbind cu acel aer de superioritate şi zeflemea.

— Mă interesează, am spus, pentru simplul motiv că lacătul acela pierdut care a aparţinut contelui de

Esterhazzy e la mine. Știți, eu fac colecție de lacăte vechi...

Mi-e cu neputință să vă descriu expresia care se zugrăvi pe chipurile celor doi la auzul explicației mele. Vedeți, de aceea spun că putem lucra ani de zile alături de oameni pentru care nutrim cele mai sincere și nobile sentimente, pe care îi socotim foarte apropiați, și despre care, de fapt, nu știm nimic cu privire la viața lor secretă, la misteriosul lor hobby căruia îi consacră pasiunea și timpul lor liber.

Ce mai faceţi? Unde mergeţi?

Dimineaţa a început în modul cel mai obişnuit. M-am trezit, am căscat şi i-am spus soţiei mele :

— Bună dimineaţa, bună ziua, bună seara, noapte bună, la revedere, pe curînd !

Soţia mea a zîmbit şi mi-a comunicat că trebuie să mă grăbesc dacă nu vreau să se răcească micul dejun. Mi-am făcut în viteză toaleta şi am venit în bucătărie. Ocupîndu-mi locul obişnuit, am spus :

— Vă rog, o listă de bucate...

— Ce listă, dragă, lasă glumele că ai să întîrzii la birou.

— Adu-mi o cafea cu lapte și un ou fiert, am răspuns eu imperturbabil.

— Cafeaua e pe masă și ar fi cazul să mănînci mai puține ouă cu ficatul tău.

Am început să-mi beau cafeaua spunînd :

— Ceaiul acesta este rece, adu-mi unul mai fierbinte.

Nevastă-mea n-a mai zis nimic. Eu mi-am strîns repede lucrurile de care aveam nevoie și am plecat. Chiar la ușă i-am spus :

— Dacă mă caută cineva, rugați să mă aștepte în hol...

Cum soția mea părea că nu înțelege la ce mă refer, am precizat :

— Dacă mă caută un domn, poftiți-l la mine...

M-am urcat în mașină, am consultat un mic volumaș de buzunar și, în consecință, primul drum l-am făcut la cizmar. Am avut noroc, n-avea clientelă, așa că am putut să-i spun repede ce vreau :

— Vă rog să-mi puneți talpă și tocuri la acești pantofi. Aveți placheuri ? Vă rog să coaseți aici. Cînd vor fi gata ?

Cizmarul a cercetat pantofii și mi-a spus ceea ce știam și eu, și anume că erau noi și că nu prea vedea ce putea repara la ei. Eu i-am apreciat onestitatea, l-am bătut pe umăr și i-am spus :

— Mulțumesc, scuzați, sînteți prea amabil.

Apoi am intrat la ceasornicarul de alături :

— Vă rog să-mi reparați ceasul. A căzut și s-a oprit. Ceasul meu rămîne mereu în urmă și merge înainte. I s-a spart sticla.

Ceasornicarul a dat înţelegător din cap, mi-a făcut nota de comandă şi mi-a spus să trec peste o săptămînă. Trebuia să trec pe la casă. Am trecut :

— Aveţi să-mi schimbaţi o sută de lei ? am întrebat eu. V-aş fi îndatorat dacă mi-aţi da două bancnote de cîte douăzeci şi cinci de lei, trei a cîte 10 lei şi restul a cîte un leu.

— N-avem, mi-a spus simplu casieriţa. Încercaţi alături, la farmacie.

— Vă sînt recunoscător pentru amabila dumneavoastră informaţie, i-am spus şi i-am zîmbit.

Ea, nu. N-avea nici zîmbet.

La farmacie a trebuit să aştept puţin, fiind aglomeraţie. Din fericire, am întîlnit un cunoscut cu care am purtat următorul dialog :

Eu : Cu ce vă ocupaţi în timpul liber ?

El : Colecţionez timbre.

Eu : Eu lucrez pe lîngă casă.

El : Citesc mult.

Eu : Mă duc la pescuit.

El : Primesc musafiri.

Eu : Vă place să gătiţi ?

Nu ştiu ce mi-a răspuns, pentru că exact în acel moment mi-a venit rîndul şi se pare că farmacista auzise dialogul nostru pentru că m-a întrebat direct :

— Doriţi un calmant ?

Am dat din cap şi am spus :

— Da, un antinevralgic, ceai de tei, ceai de muşeţel, sirop de tuse, vată, tifon, piramidon şi un purgativ, laxativ.

Mi-a făcut bonul, dar din felul în care mă privea, am înţeles că era destul de sceptică în privinţa efectului pozitiv pe care aceste produse farmaceutice îl vor avea în cazul meu. Mi-am luat plicul cu cumpărături şi m-am grăbit să ajung la servici. Aici lucru-

rile au luat o întorsătură cu totul neașteptată pentru că i-am spus secretarei directorului că doresc o cameră cu un pat, eventual cu două paturi și baie.

— Vă rog foarte mult, glumele astea să le faceți cu colegii dumneavoastră, mi-a tăiat-o ea scurt.

Am plecat cu convingerea că va prezenta cazul meu șefului. M-am dus la mine în secție și, așezîndu-mă la masa de lucru, am spus colegilor :

— Vă rog să mă treziți la ora 7 dimineața.

Efectul a fost nimicitor. Toți s-au pornit pe rîs și nu mai puteau să se oprească. La un moment dat, însă, am reușit să adaog :

— Vă rog să-mi trimiteți micul dejun în cameră...

— Și altceva ce mai dorești, m-a întrebat printre sughițuri Pătrașcu.

— Să-mi dați rufele la spălat și pantalonii la călcat, am spus prompt.

Foarte inspirat, Pătrașcu, glumețul secției, s-a prefăcut că doarme :

— Stingeți lumina, vă rog. Aprindeți lumina, vă rog. Noapte bună și vise plăcute, a spus el printre sforăituri.

Orele de birou au trecut repede și am constatat că bunii mei colegi mă priveau parcă altfel. Mă înconjurau cu mai multă considerație și simpatie. Eram însă prea preocupat ca să acord o atenție specială acestui fenomen. Dealtfel, trecător.

După masă i-am comunicat soției mele că ies puțin pe marile bulevarde pentru o promenadă, cu care ocazie să fac cunoștință cu cele mai notabile monumente ale orașului. Nevastă-mea s-a îmbufnat și a spus că e cazul să mai termin cu genul ăsta de glume, că n-am decît să fac ce vreau, că ea stă la televizor !

Ajuns în *centru*, mi-a venit ideea să intru la coafor. Nea Gică m-a întrebat ce anume doresc.

— Vă rog să mă spălaţi pe cap şi să-mi faceţi „mise-en-plis".

Nea Gică a privit cu oarecare îndoială chelia mea avansată, dar mi-a promis că se va strădui.

— Vă rog să mă coafaţi cu fierul, am cerut eu. Şi am continuat : vă rog să mă uscaţi cu fönul.

După ce omul m-a uscat şi m-a ondulat, i-am spus cercetîndu-mă în oglindă :

— Puneţi briliantină, părul meu e foarte uscat.

Aşa a făcut nea Gică spre spaima mea, pentru că aveam acum în creştet o claie de păr lucios care însă nu izbutea să acopere partea şi mai lucioasă a capului meu.

— Cine-mi face manichiura ? am întrebat ca să abordez un nou subiect. Lăsaţi unghiile mai lungi şi puneţi lac alb, i-am cerut tinerei manichiuriste care mă privea cu mare uimire.

La urmă m-am întors la nea Gică :

— Te rog să mă tunzi cu maşina numărul zero şi să-mi tai mustaţa.

Nea Gică a aprobat din cap şi m-a asigurat că în felul acesta o să arăt cu siguranţă mult mai bine. Un singur lucru îl încurca întrucîtva. N-aveam mustaţă.

Cînd am ajuns acasă, soţia tocmai se uita la filmul serial. Cînd a întors capul şi m-a văzut, a început să ţipe (nu ştiu de ce) şi părea cu adevărat îngrozită. S-a repezit la televizor şi l-a închis. Pe urmă mi-a explicat că un moment crezuse că „individul acela îngrozitor" (eu), care îşi făcuse apariţia, venise în cameră din televizor.

Abia tîrziu noaptea, după ce i-am dat să bea ceaiurile pe care le luasem (ce noroc !) de la farmacie, am

reuşit să-i explic ciudatele întîmplări petrecute în ziua aceea :

— Am încercat şi eu să văd cam cum ar arăta o zi din viaţa unui om, aşa cum se desfăşoară conform ghidurilor de conversaţie poliglotă de care se folosesc turiştii.

Nevastă-mea, în sfîrşit, m-a înţeles. A clătinat din cap şi mi-a răspuns :

— Ai dreptate, n-ai dreptate, nu cred, nu ştiu, nu pot, nu vreau.

Un interviu în exclusivitate

Pentru că nici un reporter nu a venit vreodată să-mi ceară un interviu în exclusivitate, am hotărît s-o fac eu însumi. Oricum, această specie de oameni totdeauna grăbiţi, convinşi că aduc la cunoştinţă omenirii fapte senzaţionale, pînă atunci cu totul necunoscute, nu depăşesc de cele mai multe ori cele două întrebări elementare : *„Cînd aţi debutat pentru prima oară“*... şi *„Care sînt proiectele dumneavoastră de viitor“*, întrebări la care nici n-aş şti ce să răspund, pentru că eu debutez mereu şi proiecte am numai pentru trecut.

De procedat am procedat însă după tipic. Mi-am fixat o oră pentru întîlnire, m-am arătat deosebit de onorat de timpul pe care mi l-am acordat şi, la rîndul meu, mi-am făgăduit să fiu cît se poate de sincer şi deschis, chiar dacă lucrul acesta nu-mi va conveni întru totul.

Mi-am deschis bloc-notesul, mi-am încreţit fruntea şi am pus prima întrebare :

— Aş vrea ca, împreună cu cititorii noştri, să pătrundem în atelierul dumneavoastră de creaţie... Vă rog să-mi explicaţi cum procedaţi atunci cînd scrieţi o schiţă umoristică ?

Mă aşteptam la această întrebare. Eram pregătit :

— Întrebarea dumitale mă bucură. Într-adevăr, nu toată lumea ştie cum procedează un umorist care doreşte, care năzuieşte ca necunoscutul său cititor să se amuze, să zîmbească şi, de ce nu ? chiar să rîdă. Poate crezi că se aşază pur şi simplu la birou şi aşterne citeţ o întîmplare la care a fost martor în tramvai, avînd doar grijă să schimbe numele personajelor şi numărul tramvaiului ? Eroare ! În felul acesta se scriu romanele biografice, autobiografice, monografice sau poligrafice. Schiţele umoristice, în nici un caz !

— Dacă aţi vrea să fiţi mai concret...

— Desigur ! Asta şi urmăresc, deşi nu m-ar mira ca această metodă foarte personală, odată devenită publică, toată lumea să se folosească de ea. Mă rog, acestea sînt riscurile meseriei pe care oricum mi le-am asumat. Deci, cum procedez ? Mai întîi şi mai întîi întreprind operaţia pe care o numesc *reificare aleatorie*...

— Un moment, să notez...

— Cu alte cuvinte, trec pe hîrtie tot felul de lucruri, obiecte, fără nici o legătură între ele. Sursa mea de inspiraţie ? Nesecată : podul casei ! Iată, de pildă, cum ar putea arăta o astfel de listă : *un aspirator de praf defect, trei pantofi maro pe piciorul stîng* (din care doi de pe vremea cînd eram pionier), *un costum de baie decolorat al soţiei mele, 9 volume din colecţia „Masca“ în limba originală, o veioză fără şnur şi fără abajur şi o pisică vie, pripăşită, fără viză de flotant* etc. Mă urmăreşti ?

— Cu cel mai viu interes.

— Perfect. După această primă operaţie, trec la a doua pe care o numesc *Fişier caracterologic.*

— Dacă aţi vrea să fiţi mai concret...

— Cum să nu vreau ! Iau şi trec pe hîrtie principalele defecte ale unor cunoştinţe, rude, prieteni şi colegi, ca de exemplu : *invidie, lene, răutate, egoism, lăcomie, ipocrizie, poltronism* şi altele...

— Înţeleg că aveţi mulţi prieteni, rude şi colegi...

— Ai înţeles bine. Acum e momentul să trec la o operaţie cu un caracter mai livresc pe care o numesc *Bibliografie difuză* sau *discretă*. Deschid biblioteca şi încep să răsfoiesc la întîmplare diferitele cărţi pe care le posed, ca de exemplu : *Istoria pirateriei, Dicţionar româno-spaniol, Manual de şah pentru începători, Catalog filatelic pe anul 1924, Atlasul plantelor medicinale, Să ne tratăm singuri reumatismul la domiciliu* şi multe altele. Toate acestea, pentru a-mi da seama dacă ideile, frazele, imaginile, expresiile întîlnite în pagini au vreun impact asupra mea. Dacă nu au, e bine ! Înseamnă că tot materialul acesta prelevat vizual se depune la rîndul său într-un strat difuz sau confuz în subconştient.

— Cine ar fi crezut !

— Nu-i aşa ? Ei bine, cu aceasta ne-am apropiat sensibil de momentul creaţiei propriu-zise.

— Sînt nerăbdător...

— Ba să fii răbdător, pentru că mai înainte trebuie să mai trec şi pe la Capşa, unde beau un *schwartz* la masa la care obişnuia să şadă...

— Caragiale...

— Din păcate, masa lui nenea Iancu s-a pierdut iremediabil. E cunoscută însă cea a lui Tudorică Mu-şatescu. Ei bine, să nu zăbovim prea mult. Acasă ! În drum, intru la farmacie şi iau algocalmin (ştii, e bine să-l ai ca să nu te doară capul). Apoi, ajuns la domiciliu, o baie fierbinte, o frecţie cu muştar şi... la culcare !

— Foarte interesant !

— Cred şi eu. Ei bine, dacă în ciuda tuturor acestor preparative, am o cruntă insomnie, nu pot dormi, nu pot pune pleoapă peste pleoapă, nu aţipesc chiar dacă adun toţi elefanţii din lume, chiar dacă număr toate oile care mai există, atunci mă scol şi mă aşez la masa de lucru ! Din acel moment, schiţa iese din vîrful condeiului cum iese glonţul din ţeava puştii...

— Ce calibru ?

— E o metaforă... Vreau să spun că textul curge fără nici o dificultate, cu situaţii neaşteptate, cu idei pline de fantezie, un umor i-re-zis-ti-bil, proaspăt, inedit, insolit... Da, metoda e infailibilă, nu dă greş niciodată. Cine o foloseşte...

— Şi dumneavoastră ?

— Eu, ce ?

— Ce se întîmplă după ce vă culcaţi ?

— A, da. Nu ţi-am spus ? Eu dorm buştean.

Mic dicţionar de specialitate

aborigen — individ primitiv din ţara pe care o vizitezi.
abstinenţă — calitate de bază a turistului.
absurd — orice vameş care nu aude explicaţiile pe care i le dai.
acasă — local în care se serveşte mîncare caldă.
accelerat — titlul de noblete al trenului personal.

achiziţie — cutie de chibrituri adusă din străinătate.
adeverinţă — una din marile invenţii ale secolului XX.
aeroport — loc agreabil unde se pierde timpul în aşteptarea celui mai rapid mijloc de transport.
agenţie — (a. de voiaj) birou unde ţi se spune că la cel mai bun tren nu mai sînt locuri.
album — scopul final al tuturor circuitelor noastre turistice.
alcool — tot ce depăşeşte trei sticluţe de coniac la vamă.
alegorie — nud pictat de Botticelli.
alpinism — pasiunea de a privi lumea de sus.
amintire — facultatea de a inventa retrospectiv cele mai frumoase întîmplări din viaţa noastră.
anatomie — faţa nevăzută a lumii.
antagonism — contradicţie ireductibilă, care trebuie văzută la faţa locului.
antic — obiect deteriorat, oferit pe-un preţ de nimic.
aport — cuvînt din vocabularul cîinelui de vînătoare.
argou — limbă necunoscută pe care o vorbesc francezii.
arheolog — omul care ştie să scoată aur din pămînt, din piatră seacă.
arhivă — starea civilă a culturii.
artizanat — opere de mare fineţe artistică ce nu prezintă nici o valoare vamală.
asasin — ghid care ştie toţi anii în care au trăit şi domnit regii şi împăraţii lumii.
Atlas — (mit.) personaj care şi-a urcat lumea în cap.
automat — instalaţie stradală, căreia unii turişti îi dau cu piciorul.

bacantă — (pictură) detaliu compoziţional care atrage atenţia prin efectele de lumină şi culoare.

bagaj — păcatele turistului ; (b. cultural) sacoşă de mînă.
baroc — inflaţie arhitectonică.
basc — pălărie franceză de origine spaniolă.
basm — preparat literar pentru adormit mici şi mari.
bazar — obiectiv turistic central.
bădăran — personaj goldonean care poate fi întîlnit pretutindeni.
benzină — esenţa automobilului.
bocanc — tortură medievală aplicată la picioare.
braconier — vînător de trofee penale.
brînză — prăjitură franţuzească.
bucolic — reconstituire plastică în care se arată cît de darnică era natura pe vremea faunilor.
buf — gen comic obţinut prin cădere.
buletin — (b. meteo) act de identitate al vremii, de obicei fals.
bursă — portofel ; poate avea şi formă de clădire.
busolă — instrument care arată nordul ; cu ajutorul lui, Columb căutînd Estul, a descoperit Vestul.

cabană — o construcţie de lemn sau de piatră, plină de fum şi gălăgie, în care stau cei plecaţi în căutare de linişte şi de aer curat.
cabină — foarte util adăpost contra ploii, cu telefon, de obicei defect.
canibal — gurmand care nu se hrăneşte decît cu produse superioare.
capodoperă — fiecare lucru văzut în timpul circuitului turistic.
capră — practică alpinism de cea mai înaltă clasă.
caravană — turism în grup organizat pe bază de cămile.

cariatidă — imaginea femeii pe vremea cînd ea ţinea casa.
carnaval — o petrecere în care fiecare îşi arată adevărata faţă sub o mască oarecare.
catacombă — substrat turistic la Roma.
catedrală — aerogară medievală.
călău — tovarăş de compartiment care spune anecdote.
cămilă — autoturism saharian.
căpiţă — motel pentru una sau două persoane.
ceas — monument public care indică doar locul de întîlnire.
cec — buletin de stare materială.
celebru — orice pictor al cărui nume ţi-a rămas în memorie.
centaur — coctail mitologic.
cenuşă — (c. vulcanică) ambalaj arheologic.
cerere — scurtă compunere literară pe care adeseori n-o citeşte nimeni.
chestionar — examen scris cu probe eliminatorii.
chilipir — orice cumpărătură dubioasă.
chiţibuşar — individul care întreabă cine a pictat Gioconda.
cină — subiect pictural cu care au încercat să-şi potolească foamea pictorii Renaşterii.
ciob — detaliu ceramic dintr-o operă necunoscută.
cioban — ghid turistic.
clarobscur — epocă în pictură în care toate îi apăreau clare lui Rembrandt şi obscure contemporanilor săi.
clavecin — la cererea colocatarilor lui Bach, acesta l-a mai temperat.
clepsidră — ceas pentru fiert ouă în antichitate.
cler — aparat birocratic care se interpune între solicitant şi „cel de sus".

clişeu — colecţia noastră de imagini inedite aduse din excursie.
colecţie — denumire academică atribuită unei îngrămădiri de obiecte care nu servesc la nimic.
colosal — interjecţie uzuală a turiştilor.
comerciant — iubeşte turismul fără să-l practice.
cometă — corp ceresc amator de turism cosmic.
compliment — minciună sinceră fără urmări.
compot — felul doi la meniu fix.
concediu — cel mai frumos anotimp.
concordie — eveniment istoric unic, căruia i-a fost închinată o piaţă la Paris.
condei — armă de atac şi apărare.
condică — (de sugestii şi reclamaţii) manuscris studiat cu interes de istorici şi arheologi.
condiţie — (fizică) cerinţă pe care trebuie s-o îndeplinească soţul pentru a putea duce şi bagajele soţiei.
coniac — vin cu studii superioare.
conjugal — jug liber consfinţit.
conservă — casetă ermetic închisă în care se păstrează banii în hrană.
cordial — băutură amicală.
coroană — pălărie metalică purtată pe capul gol.
cort — hotel pliant.
cravată — singurul lucru vizibil cu care ne alegem dintr-o călătorie în străinătate.
cruciat — turist în evul mediu.
cubism — imprecaţie gazetărească lansată de un anonim celebru.
curcan — orătanie americană al cărei curaj de a traversa Atlanticul este sărbătorit în fiecare an în noaptea de revelion.
curte — (a face) modalitate prin care un pretendent poate obţine casă.

declaraţie — interviu vamal.
decolteu — cutia Pandorei.
defect — însuşirea unui produs de bună calitate care se vinde la jumătate de preţ.
delegaţie — cea mai agreabilă formă de turism.
demagog — cel ce luptă pentru binele tău obţinînd binele său.
dialog — convorbire dintre două sau mai multe persoane care nu ascultă ce spun ceilalţi.
dicţionar — colecţie de cuvinte al căror înţeles ne scapă.
dietă — parlament în care se stabileşte periodic regimul de slăbire.
difuzor — aparat care răspîndeşte informaţii difuze.
diletant — specialist care nu se pricepe la nimic.
diligenţă — autocar din epoca romantică.
diplomat — prăjitură cu frişcă.
direct — tren care, oricît ar ocoli, merge pe drumul cel mai scurt.
discotecă — loc amenajat pentru turism muzical.
discret — mijloc sigur de a face lucrurile publice.
dispoziţie — hotărîre care creează indispoziţie.
distanţă — drumul cel mai lung între toate punctele.
diversiune — versiunea falsă cea mai demnă de încredere.
divorţ — itinerar pe cont propriu.
doctor — (în turism) medicul echipei reprezentative.
dom — zgîrie-nori în stil gotic.
donator — persoană generoasă în vinele căreia curg opere de artă.
dop — nod în gîtul sticlei.
dorinţă — drept pe care şi-l poate exercita orice doritor.

dresor — cel mai bun prieten al animalelor.
dromader — cămila la început de carieră.
drumeţie — a bate cîmpii cu folos.
duminică — ziua în care admirăm natura la televizor.

echitabil — cal ce se lasă călărit.
eclectism — turism intelectual.
eclipsă — (de formă) fenomen ce are loc cînd între portarul advers şi atacant se interpune un fundaş.
ecuator — talia Terrei.
edil — cosmetician urban.
efeb — (în Grecia antică) tînără fată de sex masculin.
efecte — veşmintele cauzelor militare.
efemeride — insecte cosmice.
efigie — fotografie de mînă.
egoist — individ care se sacrifică pentru binele propriu.
elefant — exponat zoologic pentru miopi.
emotiv — un fel de motiv.
emoţie — ceea ce ne pune în mişcare sufletul.
enciclopedie — cartea de telefon a cunoştinţelor noastre.
energie — ceea ce ne trebuie tot mai mult şi avem tot mai puţin.
enervant — prieten care ne vrea binele.
enolog — specialist în limba proprie.
epave — cu ele e pavat fundul mării.
epitaf — creaţie monumentală.
eroare — părerea celuilalt.
ermetic — borcan bine închis în care se păstrează poezia modernă.
erou — soţul eroinei.

erotism — cînd în loc de artă pentru artă preferăm arta cu tendinţă.
erupţie — eczemă vulcanică.
escală — popas la Scala din Milano.
eschimos — locuitori ai Groenlandei, care se deplasează pe schiuri.
esenţă — ceea ce se obţine prin stoarcerea oricărei probleme.
estet — specialist care te ia cu frumosul.
estradă — partea pe care circulă numai artiştii.
etichetă — ceea ce ne stă cel mai bine la o haină de import.
existenţialism — teorie la modă, cu care unii filozofi şi-au cîştigat existenţa.
explicaţie — discursul ghidului care împiedică înţelegerea operei.
extaz — starea de spirit a turistului în faţa unei opere despre care a auzit că este celebră.

fachir — turist care poate dormi pe orice pat.
facil — în viaţă numai umorul e facil.
fals — tablou care a fost studiat cu mult mai multă atenţie decît originalul.
fanariot — domn cu comportare de mahala.
fantomă — turist post-mortem.
far — ghidul cel mai concis.
farfurie — lux turistic.
faun — personaj pictural căruia îi este îngăduit ceea ce privitorului îi este interzis.
fecioară — tînără fără de prihană, pictată din imaginaţie.
felicitare — telegramă cu răspuns plătit.
femeie — concept nedefinit pînă în prezent.

ficţiune — invenţie fără brevet.
fidelitate — ceva în ce ne place să credem.
filatelie — lumea într-un plic.
filistini — populaţie antică care mai trăieşte şi azi.
film — artă la care se pricepe toată lumea.
filozof — călător fără bilet.
finală — lampă arsă.
financiar — individ odios care nu vrea să ne finanţeze.
fisă — pretext de a intra cu cineva în vorbă.
florăreasă — femeie frumoasă eternizată în tablouri mizerabile.
folclor — pasiune pentru care sîntem gata să vizităm Mexicul.
forceps — el ne scoate prima dată în lume.
formalitate — (vamală) o problemă de conţinut.
fotbal — sport despre care optimiştii afirmă că în viitor se va juca cu capul.
fotbalist — persoană care se joacă cu nervii spectatorilor.
fotograf — artist care ne face să zîmbim fără să ne spună nici o glumă.
fotografie — imagine fidelă care înşeală totdeauna.
frescă — superproducţie eastmancolor realizată în evul mediu.
frunză — (de viţă) slip în antichitate.
fustă — husă.

gafă — sinceritate involuntară.
garaj — loc unde ne petrecem cea mai mare parte a timpului nostru.
gelozie — atitudine absurdă a unuia din soţi, bazată pe deducţii logice.
genial — pictor care a pictat acum 100 de ani ceea ce place astăzi.

ghid — persoană care vă promite că în excursia viitoare, toate reclamaţiile dumneavoastră vor fi soluţionate.
ghilotină — aparat cu care a fost decapitată revoluţia franceză.
ghişeu — dioramă în care sînt expuşi birocraţii.
gîscă — orătanie care prin sensibilitatea ei a salvat cele mai apreciate obiective turistice din Roma.
gladiator — sportiv profesionist care luptă pînă la ultima suflare.
goliciune — (g. sufletească) subiect mai puţin tratat în pictura universală.
gratuit — orice serviciu inclus în preţul biletului.
greşeală — partea umană a perfecţiunii noastre.

hagialîc — turism bigot.
hai ! — interjecţie turistică.
haimana — turist nelegitimat.
hamal — halterofil feroviar.
hipism — mişcare a tineretului cabalin.
hipodrom — loc unde caii întind curse oamenilor.
homeopatie — principiu culinar exploatat în restaurantele cu meniu fix.
horoscop — buletin meteo-rutier pe o lună de zile.
hotel — adăpost cu toate camerele ocupate.

iad — parcurs pavat cu propriile dumneavoastră intenţii.
ideal — ceea ce nu poate fi atins cu mîna.
idealist — cel care crede că idealul poate fi atins cu mîna.
ieftin — orice obiect primit în dar.

ignorant — cel ce nu ştie cum îl chema pe constructorul turnului Eiffel.
ilogic — cel care are întotdeauna dreptate.
iluminism — secolul electricităţii.
ilustrată — dovadă timbrată că expeditorul e un om umblat.
import — mărfuri la care mai plătim şi taxa pe snobism.
impresionism — pictură care la vremea apariţiei n-a produs nici o impresie.
inchizitor — patronul artelor în evul mediu.
incult — persoană care nu împărtăşeşte părerile noastre.
inteligenţă — particularitate care-i deosebeşte pe cîini de toţi ceilalţi.
intrare — deschizătură într-un zid, blocată cu o uşă.
inventar — tablou înrămat în camera de hotel din care se înţelege ce exprimă.
invidie — sentiment pe care-l recunoaştem cu sinceritate.
ipocrit — persoană care susţine cu tenacitate că punctul dumneavoastră de vedere e just.
istoric — savant care ar vrea să trăiască în epoca pe care o cercetează şi să cerceteze epoca în care trăieşte.

înger — fiinţă eterică plină de farmec, care poate fi întîlnită în tren.
întuneric — marea invenţie a fraţilor Lumière.

jaf — atac cu mînă armată asupra consumatorului venit să mănînce o friptură.
juriu — grup de persoane care ştie dinainte cine se va înscrie la concurs.

jurnal — (j. de călătorie) caiet în care se transcriu cele mai frumoase gînduri rostite de alţii.

kilogram — unitate de măsură pentru litru.
kilometraj — una-i zugrăvit afară, alta viu şi natural înăuntru.

labirint — străzi pe care rătăcim în căutarea Ariadnei.
lacrimă — ceea ce are omul în comun cu crocodilul.
lactee — (calea l.) lapte nebătut încă.
lacună — pată albă pe harta culturii personale.
lalea — floare foarte frumoasă (nu vă luaţi după aparenţe, la bază e tot o ceapă).
laş — persoană care la ofiţerul stării civile spune „da".
laur — frunze care cresc pe capul oamenilor de seamă.
lege — se disting două feluri : legi nescrise şi legi necitite.
legendă — tot ce a mai rămas dintr-un adevăr istoric.
literatură — (l. de călătorie) cărţi ce se citesc în tren.
litoral — loc unde nu haina-l face pe om.
localnic — om care-şi petrece timpul prin localuri.
logică — ansamblu de principii a căror nerespectare nu se pedepseşte prin lege.
lup — exemplu de consecvenţă.
lupoaică — doică în Roma antică.
luptă — (sport) înfruntare în care toate mijloacele sînt permise, inclusiv fair-play-ul.
lux — săpun de toaletă.

macaroană — obiectiv turistic milanez.
macaz — caz acuzativ feroviar.
madrigal — turism de cameră.
magazin — muzeu cu vînzare.

magneziu — purgativ fotografic.
mahala — suburbie unde se practică un limbaj suburban.
marcă — sărutul nostru pe un plic.
măr — fructul cunoaşterii.
mecanic — (auto) aproapele nostru pe care-l iubim cel mai mult.
metaforă — formă în care exprimăm ceea ce nu putem exprima.
metempsihoză — turism zoologic.
meteorolog — prezicătorul care ne strică cheful de excursie.
migraţiune — turism de masă.
mim — poliglot.
mincinos — persoană fără fantezie.
minunat — loc comun.
miop — excursionist care trebuie să vadă Parisul de aproape.
mitologie — album cu poze de familie din înalta societate.
mizantrop — antropofag care nu înghite oamenii.
mizoghin — bărbat cu vechime în căsnicie.
momeală — pîinea cea de toate zilele a peştilor.
monument — decor de piatră în faţa căruia ne fotografiem cu plăcere.
morcov — plantă ce creşte pe marginea şoselelor. Se recoltează cu maşina.
mut — străin în ţară străină.
muzeu — expoziţie de prototipuri care n-au intrat în fabricaţie de serie.

nabab — idolul ospătarilor.
naiadă — partea vizibilă a lacului.
naiv — pictor care cîştigă bine.

naraţiune — istorisire spusă pe nas.
nas — partea noastră de avangardă.
naturalism — tendinţa artistică de a prezenta lucrurile în mărime naturală.
natură — (n. omului) partea în care el încă n-a pătruns.
nămol — noroi curat.
nebun — piesă importantă din preajma regelui.
necrolog — post-faţă la biografie.
negativ — procedeu fotografic care face din alb negru.
nemurire — încă nu se ştie cît durează.
neon — cerneală luminoasă.
nomad — turist **avant la lettre.**
noroc — să cazi de la etajul VI cînd ascensorul e în revizie.
noţiune — un fel de loţiune cu care ne frecţionăm capul.
nud — adevărul care ne place să-l privim în faţă.
numismatică — pasiunea de a strînge bani ieşiţi din circulaţie.
nupţial — (marş n.) marş care nu ne duce nicăieri.

oază — bază turistică.
obelisc — breloc de piatră adus de Napoleon din Egipt.
obez — om cu greutăţi.
obiectiv — poate fi numai lentila aparatului fotografic.
obiectivitate — subiectivitatea proprie.
obişnuinţă — un fotoliu vechi şi stricat în care stăm incomod.
oboseală — scuza pe care o folosim ori de cîte ori ni se explică ceva simplu şi clar.

obraz — parte a personalităţii noastre ce cu cheltuială se ţine.
obraznic — individ prezent la orice praznic.
obstacol — ceea ce te scoate din sărite.
obtuz — individ a cărui inteligenţă trece de 90 de grade.
ochelari — acea parte a nasului cu care vedem.
om — biped raţional ; poate fi văzut la Muzeul Omului din Paris.
omisiune — cînd nu mai primeşti altă misiune.
onoare — prejudecată medievală ; (cuvînt de o.) angajament liber de taxe fiscale.
opac — cînd trunchiul n-are cap.
operă — un fel de hotel unde se doarme mult mai bine.
oral — examen la care se cade dacă n-ai cunoştinţe.
orb — (o. găinilor) boală turistică, incapacitatea de a vedea esenţialul ; bolnavul se mulţumeşte să ciugulească ici-colo cîte ceva.
orizont — linie imaginară pînă unde se întinde cultura noastră generală.
ospătar — membru al personalului unui restaurant care în timpul său liber vă serveşte masa.

palat — clădire mare, dezafectată, pentru a cărei vizitare se plăteşte o taxă.
pantof — loc în care fiecare dintre noi am pus piciorul.
papagal — ghid turistic în lumea păsărilor.
paradis — domeniu turistic închis pentru restaurare.
paragraf — scurt text oficial care precizează că mai aveţi ceva de plătit.
paratrăsnet — secretara directorului.
parc — loc unde, pe vremea cînd era sălbatic, vă puteaţi odihni.

parfum — aer parizian în sticluţe scumpe.
parnas — tărîm pe care unii scriitori îl vizitează ca turişti.
pastilă — nevoia omului modern de a avea ceva după care să bea apă.
păun — colecţionar de etichete.
perlă — ceea ce unii scot la suprafaţă scufundîndu-se în adîncul lor.
pictor — om ciudat care duce o viaţă grea ca să-şi poată imagina tablouri de o mare frumuseţe.
pictură — uneori foarte greu de definit.
pieton — om cu picioarele pe pămînt.
pijama — costum de seară în care căscatul e permis.
plajă — teritoriu cu cea mai mare densitate a populaţiei.
portar — de zi, de noapte şi de fotbal ; toţi dorm în timpul serviciului.
portret — chipul unei persoane, cu atît mai izbutit, cu cît ne lipsesc datele privind modelul.
postum — post ce ni se oferă prea tîrziu.
poştă — oficiu cu ajutorul căruia filateliştii fac schimb de timbre.
potop — topul ploilor.
poză — atitudine în care am vrea să fim văzuţi de toată lumea.
precoce — copil obraznic.
predică — instrucţiuni turistice pentru vizitarea paradisului.
progres — capacitatea noastră de a şti tot mai limpede cît de puţin ştim.
proprietar — persoană susceptibilă care se supără cînd îi zgîrii maşina.
prost — calitate greu de dovedit.
prostie — maladie nedureroasă.

rac — turist care pe măsură ce se duce, se întoarce.
realism — curent estetic care ţine seama de gradul de cultură al cumpărătorilor de tablouri.
recital — barbituric muzical.
record — superlativ absolut care se dovedeşte relativ.
renaştere — epocă în care s-au creat cele mai scumpe opere de artă.
revelion — turism cu tacîmuri rezervate, contribuţia la curcan în preţul biletului C.F.R.

rezervație — zonă naturală unde copiii nu au voie să chinuiască animalele sălbatice.
robot — agregat electronic care se întreabă dacă omul este dotat cu inteligență.
rom — băutură alcoolică în care unii toarnă ceai.
romantic — tînăr care se interesează de zestre abia după nuntă.
ruj — ștampilă vamală.
rustic — cadru ambiant care ne-ar place și mai mult dacă l-am avea la oraș.
rutinat — om care cunoaște drumul.

sabie — armă albă pentru zile negre.
sacrificiu — ceea ce facem zilnic cu abnegație și modestie.
salam — bani de iarnă.
salutări — confirmarea scrisă c-am ajuns departe.
sandviș — invenția unui lord englez, mereu plecat în excursii oratorice.
sardea — pește̦șor care își pierde capul în înghesuială.
sare — element chimic a cărui lipsă sare în ochi.
satir — cel ce folosește satira.
săpun — mică tabletă de caș̦caval ce se distribuie în vagoanele de dormit și hoteluri.
sărac — (s. cu duhul) nevoiaș ce nu poate fi ajutat.
sărut — S. lui Rodin e cel mai lung dintre toate.
scamator — singurul care-ți bagă mîna în buzunar și nu te superi.
scară — instrument care-ți permite să te compari cu oricine.
schimb — (birou de s.) unde afli că toate calculele tale au fost greșite.
sclav — (s. al iubirii) bărbat ce-și iubește cel mai mult lanțul.

sculptor — artist fără memorie, își fixează ideile în piatră.
scuză — minciună convențională pe care o acceptăm din politețe.
semnătură — partea cea mai scumpă la un tablou.
sex — subiect pentru sexagenari.
sfînt — om care trăiește din promisiuni.
sfirc — (pictură) punct de sprijin optic.
simpatic — agent de circulație care nu ne-a amendat.
sinonim — cuvînt cu care înlocuim cuvîntul uitat.
sintetic — ceva ce pare natural și se spală ușor.
sirenă — femeie seducătoare terminată în coadă de pește.
sirop — diluant sentimental.
situație — conjunctură temporală care poate dura oricît.
sîmbătă — ziua săptămînii care uneori începe vineri și se termină marți.
snobism — atitudinea unor rafinați care își dau aere de oameni simpli.
sonerie — vocea destinului.
soră — dintre toate femeile numai ea poate fi de caritate.
soț — organizatorul turismului conjugal.
soție — adevăratul ghid.
spate — te ajută să te menții la suprafață.
speranță — avans care nu se returnează.
statistică — certitudinea incertitudinilor noastre.
statornicie — probă cu figuri impuse.
statuie — imaginea convingătoare a perfecțiunii noastre.
stațiune — (s. de odihnă) localitate balneoclimaterică unde ați petrecut un sejur foarte obositor.

stimă — formulă de încheiere a corespondenței oficiale.
stimulent — ceva care acționează foarte lent.
stîngaci — un om care nu se descurcă bine cu mîna dreaptă.
stoic — filozof antic, care trebuia să suporte cinismul unora și scepticismul celorlalți.
struț — pasăre despre care se spune că are apucături omenești.
stupid — numai accidentele sînt stupide, autorii lor, niciodată.
subaltern — persoană care așteaptă pe scara ierarhică.
subconștient — camera cu jucării ce ni s-au refuzat în copilărie.
suflet — ceea ce i se poate scoate unui om care nu are altceva.
sugestie — prima treaptă a reclamației.
sughiț — comunicare telepatică.
sumar — ceea ce exprimă conținutul unui volum.
superior — grad în armată.
surogat — ceva cu calități superioare care se consumă în loc de altceva care nu se găsește.

șampanie — mult zgomot pentru nimic.
șansă — principiu pe baza căruia loteria obține cîștiguri mari.
șifonier — mobilă de șifonat hainele.
șofer — bărbat cu prioritate.
șosea — drum bătut în cuie.
ștampilă — scopul final al diligențelor noastre care conține și calea de acțiune.

tablou — compoziţie plastică cu siguranţe electrice.
taciturn — substantiv masculin.
talie — uneori calea de mijloc.
tarif — (t. fix) ceea ce intră cel mai des în discuţie.
taxă — eufemism pentru o mică indemnizaţie ocazională oferită benevol.
tăcere — singura care spune mult.
teamă — ceea ce ne e frică să mărturisim.
telefon — voci din public.
temperament — caracter cu sare şi piper.
tentaţie — fază a infracţiunii ce nu poate fi sancţionată.
teorie — partea genială a eşecului.
timiditate — mijloc de autoapărare.
toreador — singurul în măsură să ia taurul de coarne.
trăsnet — descărcare electrică, în timp de furtună, care nu cade niciodată unde trebuie.
tren — (t. de viaţă) personal care circulă cu mare întîrziere.
troglodiţi — ascendenţii noştri mai mult sau mai puţin îndepărtaţi.
turism — partea mişcătoare a biografiei noastre.

uman — (etern u.) omul aşa cum e descris în tratatul de anatomie şi în piesele lui Shakespeare.
umbrelă — obiect care se pierde uşor, dar nu se găseşte niciodată.
umorist — inamicul public nr. 2.
universal — magazin în care cumperi întotdeauna altceva decît ai nevoie.
ursuz — un om aspru, drept şi cu suflet bun.
utopie — cazarea într-un hotel clasa I cu preţuri de clasa a III-a, cu baie şi serviciu în cameră.

vacanţă — atunci cînd facem turism în scopuri personale.
vacarm — dialog poliglot.
valiză — ceea ce poate căra un om valid.
vasal — cel ce duce vasul seniorului.
vecin — spiritul critic în acţiune.
vendetă — obicei folcloric corsican.
verighetă — prima verigă a unui lanţ foarte lung.
verosimil — adevărul dar nu numai adevărul.
vespasiană — cea mai vizitată fundaţie a antichităţii.
veşnicie — timpul între două divorţuri.
viaţă — fenomen ce poate fi definit numai după ce dispare.
victimă — persoană lamentabilă care mai pretinde şi despăgubiri.
victorie — cu ce rămînem după ce am pierdut totul.
vilegiatură — plăcerea de a fi înţepat de ţînţari, pişcat de purici, lătrat de cîini etc.
vis — viziune incoerentă din care extragem singurul lucru coerent al preocupărilor noastre.
vînător — (v. de zestre) singurul care împuşcă ceva.
vînzător — (comerţ) cel de pe cealaltă parte a baricadei.
voinţă — trăsătură de caracter de care dispun nefumătorii.
vorbă — ceva în care se poate intra, dar uneori nu se mai poate ieşi.
vrajă — alibiul cheltuielilor noastre.
vrăjitoare — geniu rău (nu totdeauna urît).
vreme — ultima viză.
vulpe — animal pe care soţia insistă să-l luaţi de guler.

xenofob — un x pe care-l detestăm numai pentru că nu ştim algebră.

zahăr — material din care se fac băieţii.
zeiţă — zahăr din care se fac fetele.
zestre — zahăr din care se face luna de miere.
zgîrcit — om bine informat în privinţa crizei economice mondiale.
ziarist — profesionist oricînd gata să plece la faţa locului să scrie cum a incendiat Nero Roma.
zînă — stewardesă.
zoo — (parc zoologic) obiectiv turistic atractiv unde cele mai felurite vieţuitoare pot studia fără nici o primejdie indivizi proveniţi din diferite colţuri de lume.

CUPRINS

Instrucţiuni 5
Homo turisticus 7
Conserva cu impresii 10
Casa marelui clasic 13
Parisul în trei minute 17
Flash ! 23
Amintiri despre antichitate 26
Testomania 28
Complexitatea trăirii estetice 31
Vizitaţi Candelabria ! 35
Poligloţii 39
Oraşele mele 42
Viziunea lui Polynthronos 47
Week-end în familie 52
Lecţia de conducere 58
Aer intelectual 62
Mărţişoare 66
Precocitate 69
O lacună nejustificată 75
Cinefil specializat 79
O floare în dar 82
Eroul negativ sau puterea artei 87
O ipoteză 90
Intersecţia 94
Miercuri, zi de meci 97
Unde facem concediul ? 104
Peştişorul de aur 109
Un turist cu vocaţie 113

Transfer de memorie 116
O recenzie 122
Leonida cor. pag. Umor la purtător
Pe teren 127
Un caz neverosimil 131
Clarificare 137
Salutări de la băi 139
Schiţe într-o replică 142
Scrisoarea învăţatului Pico della Mirandola trimisă lui Lorenzo Magnificul 144
Subiectul optim 147
Pierdut pe litoral 154
La grădină 156
Binefăcătorul 160
La balul automobiliştilor 164
În excursie la mare 167
Dubla existenţă a lui Mache Gorovei . . . 172
Ce mai faceţi ? Unde mergeţi ? 178
Un interviu în exclusivitate 184
Mic dicţionar de specialitate 188

Redactor : VALENTIN BORDA
Tehnoredactor : MIHAIL CÂRCIOG

Lucrarea executată sub comanda nr. 537
Bun de tipar : 05.11.1980.
Coli de tipar : 6,75

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București, — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

EDITURA
SPORT-
TURISM

Aceasta este o **carte de vacanţă** pe care o puteţi lua cu dumneavoastră la mare, la munte sau la birou, dacă în timpul concediului nu aveţi condiţii de lectură. Cartea poate fi citită cu uşurinţă în tren, în avion şi în troleibuz, numai conducătorilor auto recomandîndu-li-se să n-o citească în timpul mersului.

Cartea se recomandă tuturor persoanelor, indiferent de sex, vîrstă şi convingeri umoristice, şi poate fi procurată la orice librărie, fiind eliberată fără reţetă medicală, ceea ce dovedeşte că nu are nici o contraindicaţie.

Autorul

Lei 5